

10. මූල්‍ය අංශය

10.1 මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය

උද්ධමනයෙහි නියුණු පහත බැසීම, ගෙවුම් ශේෂයේ සැලකිය යුතු හිඟය රජයේ ණය ගැනීමිචල ඉහළයාම සහ පරිසරයකවල වසර 2000 දිනය වෙනස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඇති විය හැකිව තිබූ ගැටළු, 1999 වර්ෂයෙහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සැලසුම් කිරීමේදී සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මුහුණ දීමට සිදු වූ ප්‍රධාන අභියෝගයන් විය. මෙම වාතාවරණය තුළ, මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි ස්ථායීතාවය පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් යොමු කෙරුණි. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණවල වෙළෙඳපොලාභිමුඛතාව තීව්‍ර කිරීමට තවදුරටත් ප්‍රයත්න දරන ලදී.

නැගෙනහිර ආසියානු මූල්‍ය වෙළෙඳපොල අර්බුදය තුළින් ඇති වූ අවිනිශ්චිතතාවය හේතුවෙන් 1997 අග භාගයෙහිදී සහ 1998 ප්‍රථම භාගය තුළදී මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි යම් අස්ථාවරතාවයක් දක්නට ලැබුණද, 1998 දෙවැනි භාගය තුළදී සැලකිය යුතු මට්ටමක ස්ථායීතාවයක් ලඟාකර ගත් අතර, මෙම සාපේක්ෂ ස්ථායීතාවය 1999 වර්ෂය තුළදීද අඛණ්ඩව පැවැතුණි. මැතිවරණ සහ කම්කරු නොසන්සුන්තාවය හේතුවෙන් අප්‍රේල් මස තුළදී වෙළෙඳපොල අවිනිශ්චිතතාවය වැඩිවීම සහ පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස උච්චාවචනය වීම දක්නට ලැබුණ කෙටි කාලපරිච්ඡේදයන් හැරුණවිට, ඒකඛණ මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි සහ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙහිද යහපත් මට්ටමක ස්ථායීතාවයක් පැවතුණි. මෙම ස්ථායීතාවය සහ උද්ධමනයෙහි අඛණ්ඩ පහත වැටීම නිසා වර්ෂයෙහි දෙවැනි භාගය තුළදී මහ බැංකුවට එහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය තරමක්දුරට ලිහිල් කිරීමට හැකි විය. කෙසේ වුවද, උද්ධමනකාරී ජීවිතය හෝ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ අස්ථායීතාවය නැවත ඇති වීමට ඇති ඉඩකඩ වැළැක්වීම සඳහා ලිහිල් කිරීම ප්‍රවේශම් සහිතව කරන ලදී. මෙම ලිහිල් කිරීම තුළින් වෙළෙඳපොලට ලැබුණ වැඩිපුර ද්‍රවශීලතාවය, ගෙවුම් ශේෂයෙහි ගලායාම් හේතුවෙන් ඇති වූ ද්‍රවශීලතාවයේ අඩු වීම සමනය කිරීමට මූලිකම උපකාරී විය. දෙසැම්බර් මාසයේ වෙළෙඳපොල ස්ථායීතාවය පවත්වාගෙන යාමේදී ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට කාලීනමය විචලතාවයන්, මැතිවරණ සහ වසර 2000 පරිඝණක සිද්ධිය වැනි සාධක කිහිපයක සංයෝගයකින් යුත් අභියෝගයන් පැවතුණි. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රධාන උපකරණය වශයෙන් විචල වෙළෙඳ කටයුතු තවදුරටත් යොදා ගන්නා ලද අතර මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකයන් වෙළෙඳපොලට සංඥ නිකුත් කිරීමේ ප්‍රධාන යන්ත්‍රණය ලෙස කටයුතු කළේය. සෘජු උපකරණ භාවිතය අඩු කිරීම මගින් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාදාමයෙහි වෙළෙඳපොල අභිමුඛතාවය වර්ධනය කිරීමේ තවත් පියවරක් වශයෙන්, අගෝස්තු මාසය තුළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය අඩු කරන ලදී. මහ බැංකු පොලී අනුපාතිකයද සියයට 16 දක්වා ප්‍රතිශතයක 1

කින් අඩු කරන ලදී.

පොලී අනුපාතික වෙනස්වීමේ අපේක්ෂිත දිශාව පිළිබඳව මහ බැංකුවේ අදහස සාමාන්‍යයෙන් ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් අනුපාතිකයේ වෙනස්වීම් තුළින් වෙළෙඳපොලට සංඥ කෙරිණි. උද්ධමනය නියුණු ලෙස අඩු වීම අඛණ්ඩව සිදු වීම සහ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි ස්ථායීතාවයක් පැවතීම නිසා මහ බැංකුවට 1999 වර්ෂය තුළ ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් අනුපාතිකය පියවර කිහිපයකදී පදනම් අංක 200 කින් අඩු කිරීමට හැකි විය. ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් අනුපාතිකය 1998 අගදී සියයට 11.25 සිට 1999 අගදී සියයට 9.25 දක්වා අඩු කරන ලදී. වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතික බොහොමයක යම් පහත බැසීමක් දක්නට ලැබුණි.

1999 අගෝස්තු මාසයෙහිදී මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙහි ඇති වූ වැදගත් වෙනසක් වූයේ රුපියල් තැන්පතු සඳහා සහ දේශීය වශයෙන් ණය දීම් සඳහා යොදාගෙන ඇති විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු මත වූ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය සියයට 12 සිට සියයට 11 දක්වා අඩු කිරීමයි. මෙම අඩුවීම, මහ බැංකුවෙහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණයක් වශයෙන් ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතා උපයෝගීකර ගැනීම අඩුවීමට අමතරව වාණිජ බැංකුවල සඵල අරමුදල් පිරිවැය අඩුවීම නිසා ඔවුන්ට ඔවුන්ගේ ණය පොලී අනුපාතිකද අඩු කිරීමට හැකි වනු ඇත. මෙම පියවර හේතුවෙන් මහ බැංකුව විසින් රඳවාගෙන ඇති අරමුදල් වලින් රුපියල් දශලක්ෂ 2,000 - 2,500 පමණ ප්‍රමාණයක් වෙළෙඳපොලට මුද හැරීම සිදු විය. මෙම මුද හැරීම නිසා ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑමක් ඇති නොවන බව නිශ්චය කරන ලද්දේ, එමගින්, මූලික වශයෙන් ගෙවුම් ශේෂයෙහි හිඟය තුළින් වෙළෙඳපොල ද්‍රවශීලතාවය කෙරෙහි ඇති කරනු ලැබූ සංකෝචනාත්මක බලපෑම හිලව් කිරීමක් සිදු වුන බැවිනි. රජය විසින් බැංකු අංශයෙන් ලබා ගත් ණය ප්‍රමාණය වැඩි වීම නිසා පෞද්ගලික අංශයට ලබා ගත හැකි ණය ප්‍රමාණයෙහි පහත වැටීමකට තිබූ ඉඩ කඩ අඩු කිරීමෙහි අමතර වාසියක්ද මෙමගින් සැලසුණි.

දෙසැම්බර් මාසයෙහිදී මූල්‍ය වෙළෙඳපොල ස්ථාවරත්වය පවත්වාගෙන යාමෙහි අභියෝගාත්මක කාර්යයට මුහුණ දීමට ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට සිදු විය. කාලීනමය උච්චාවචනයන්, ජනාධිපතිවරණය සහ වසර 2000 පරිඝණක ප්‍රශ්ණය සම්බන්ධයෙන් වූ අවිනිශ්චිතතාවයන් යනාදියෙහි සංයෝගයකින් වෙළෙඳපොළෙහි විශේෂයෙන්, පොලී අනුපාතිකයන්හි වචලතාවයක් ඇති විය හැකි වාතාවරණයක් පැවතුණි. වෙළෙඳපොලට අමතර ද්‍රවශීලතාවයක් සැපයීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොල සහ ද්විතීයික වෙළෙඳපොල කටයුතු භාවිතා කරන ලදී. වෙළෙඳපොල නොමඟ යාම් තුළින් පොලී අනුපාතිකවල යම් අසාමාන්‍ය ඉහළ යාමක් වැළැක්වීම සඳහා බැංකුවෙහි ප්‍රතිවිකුණුම් පහසුකම සඳහා යොදාගත් පොලී අනුපාතිකය දෙසැම්බර් මාසයෙහි දෙවැනි භාගය පුරාම ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වාගෙන යන ලදී. එයට අමතරව, සාමාන්‍යයෙන් එක් දිනකට සීමා කර තිබූ ප්‍රතිවිකුණුම්

ගනුදෙනුවල කාල සීමාව දින 30 ක් දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. එමෙන්ම, බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොලෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගන්නා ලදී. මෙම පියවරවල් මගින්, වෙළෙඳපොලට විශ්වාසනීයත්වයක් සපයමින් සහ පොලී අනුපාතිකවලට අනවශ්‍ය පීඩනයක් ඇති වීම හෝ ද්‍රවශීලතාවයෙහි අසාමාන්‍ය විචලනයන් ඇති වීම වළක්වාලමින් අපේක්ෂිත අරමුණු ලබා කර ගන්නා ලදී.

අමතර ද්‍රවශීලතාවය අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා හෝ වාණිජ බැංකු වලට සිය අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය කිරීම සඳහා මහ බැංකු සුදාකූම්පත් ලබා ගත හැකිව තිබුණි. කෙසේ වුවද, මහ බැංකුවෙහි වත්කම්වල ප්‍රමාණවත් රජයේ සුදාකූම්පත් ප්‍රමාණයක් පැවති බැවින් වෙළෙඳපොලට මෙම සුදාකූම්පත් නිකුත් කිරීම අවශ්‍ය නොවීය.

ප්‍රතිමූල්‍ය මගින් වෙළෙඳපොල ක්‍රියාකාරීත්වයට අයහපත් බලපෑමක් ඇති වීම වළක්වාලනු සඳහා මැදි හා දිගුකාලීන ණය අරමුදල හෝ වෙනත් කිසිදු කෙටිකාලීන පහසුකමක් යටතේ ප්‍රතිමූල්‍ය ලබා නොදීමේ ප්‍රතිපත්තිය පවත්වාගෙන යන ලදී. මහ බැංකුව විසින් අතීතයේදී ලබා දුන් ප්‍රතිමූල්‍යවල නොපියවූ ප්‍රමාණය 1998 අගදී රුපියල් දශලක්ෂ 1,122 සිට 1999 අගදී රුපියල් දශලක්ෂ 748 දක්වා අඩු විය.

10.2 මුදල් සැපයුම

දේශීය වත්කම්වල වේගවත් වර්ධනය, ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල අඩු වීම මගින් කරමක්දුරට සමනය වීමක් සිදු වීම නිසා 1999 දී මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය සාපේක්ෂව ස්ථාවර මට්ටමක පැවති අතර මූල්‍ය සමස්තයන් සංසන්දනාත්මකව පවු සීමාවක් තුළ වෙනස් විය. විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකයන්හි (වි.ව්‍ය.මු.බැ.ඒ.) ක්‍රියාකාරීත්වයද ඇතුළත් වූ ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M_{2b}) මාසික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වූ වර්ධනය සියයට 13

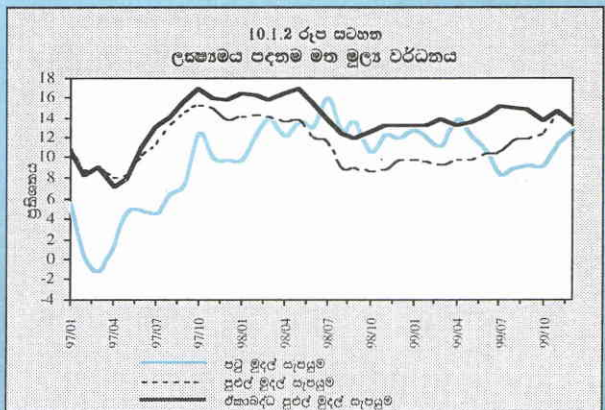
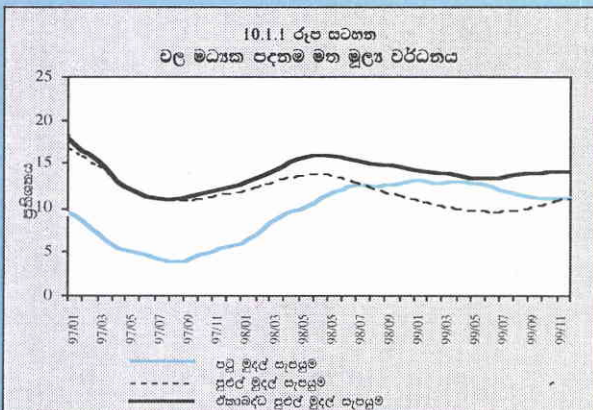
- 15 අතර පරාසයක පැවති අතර, වසර අවසානයෙහිදී එය සියයට 13.4 ක් විය. පවු මුදල් සැපයුම (M_1) සියයට 8 - 14 අතර තරමක පුළුල් පරාසයක වෙනස් විය. වල සාමාන්‍ය වර්ධනය පුළුල් මුදල් සැපයුම සඳහා සියයට 13.2 - 14.2 පරාසයකද, පවු මුදල් සැපයුම සඳහා සියයට 11 - 13 අතර පරාසයකද වෙනස් වෙමින් වඩාත් ස්ථාවර තත්ත්වයක පැවතුණි. වෙනත් තැන්වලද සාකච්ඡා කර ඇති පරිදි, වෙළෙඳපොල අවිනිශ්චිතතාවයන් සහ කාලීනමය සාධක හේතුවෙන් අප්‍රියෝල්/ මැයි සහ නොවැම්බර්/දෙසැම්බර් මාසවල මුදල් ඉල්ලුම ඉහළයාම පවු මුදල් සැපයුමෙහි වංචලතාවය ඉහළ මට්ටමක පැවතීමට හේතු විය.

10.1 සංඛ්‍යා සටහන මූල්‍ය සංඛ්‍යා සාරාංශය

ශීර්ෂය	1999 අවසානයට රුපියල් බිලියන	වෙනස			
		1998		1999	
		ප්‍රමාණය රු.බිලියන	%	ප්‍රමාණය රු.බිලියන	%
මූල්‍ය සමස්තයන්					
පවු මුදල් සැපයුම (M_1)	108.6	10.4	12.1	12.3	12.8
පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2)	358.1	27.9	9.7	41.9	13.3
ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b})	428.3	44.1	13.2	50.6	13.4
ඉඩු දුන් සාධක (අ)					
දේශීය ණය	432.9	46.5	14.4	63.4	17.1
රජය (ශුද්ධ)	93.9	19.4	42.8	29.3	45.3
රාජ්‍ය සංස්ථා	15.8	-3.8	-26.1	5.0	46.0
පෞද්ගලික අංශය	323.2	30.9	11.8	29.1	9.9
විදේශීය වත්කම් (ශුද්ධ)	102.1	15.2	16.7	-3.6	-3.4
අනෙකුත් ශීර්ෂ (ශුද්ධ)	-106.7	-17.5	-22.0	-9.2	-9.5
සංචිත මුදල්	100.4	9.1	10.9	7.6	8.2

(අ) (M_{2b}) වෙනස්වීම කෙරේ ඉඩු දුන් සාධක මෙහි දක්වේ. මූල්‍ය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

10.1. රුප සටහන මූල්‍ය ප්‍රසාරණය

10.2 සංඛ්‍යා සටහන
මූල්‍ය සමස්තයන් 1998-1999(අ)

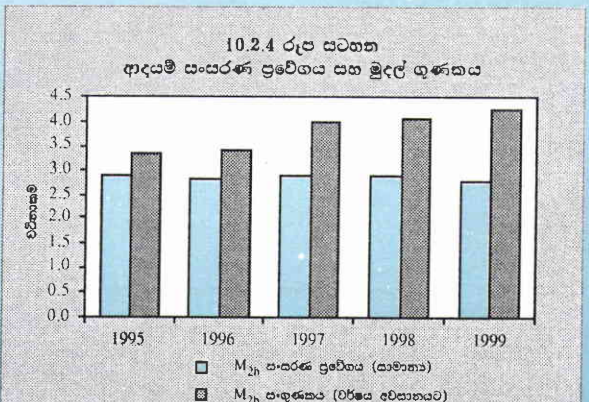
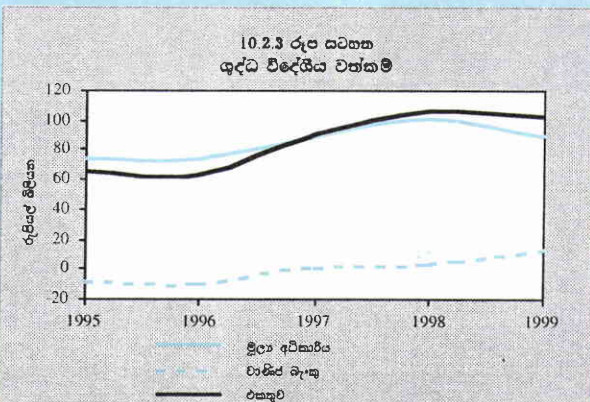
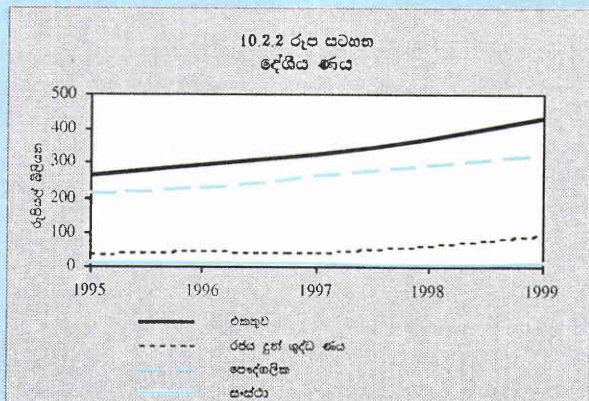
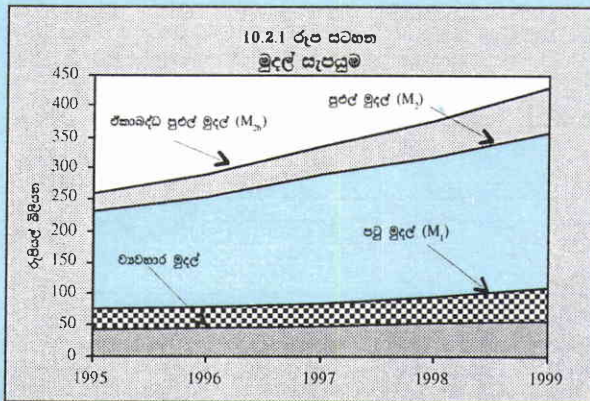
රුපියල් දශලක්ෂ

කාලච්ඡේදය අවසානයට	පවු මුදල් සැපයුම (M ₁)				සුරුල් මුදල් සැපයුම (M ₂)				ඒකාබද්ධ සුරුල් මුදල් සැපයුම (M ₂₊)									
	1998		1999		1998		1999		1998		1999							
	ප්‍රතිශත වෙනස		ප්‍රතිශත වෙනස		ප්‍රතිශත වෙනස		ප්‍රතිශත වෙනස		ප්‍රතිශත වෙනස		ප්‍රතිශත වෙනස							
	ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත	විල සාමාන්‍යය	ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත	විල සාමාන්‍යය	ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත	විල සාමාන්‍යය	ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත	විල සාමාන්‍යය	ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත	විල සාමාන්‍යය	ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත	විල සාමාන්‍යය						
	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999						
ජනවාරි	85,527	96,525	9.8	12.9	5.8	13.0	289,017	317,257	14.2	9.8	11.9	11.1	335,827	380,300	16.3	13.2	12.5	14.2
පෙබරවාරි	87,262	97,692	12.5	12.0	6.8	12.9	291,450	319,410	14.3	9.6	12.3	10.7	338,718	383,479	16.2	13.2	13.2	13.9
මාර්තු	92,194	102,616	14.1	11.3	8.1	12.7	297,205	324,606	14.0	9.2	12.7	10.3	343,609	390,991	15.7	13.8	13.8	13.8
අප්‍රේල්	90,436	103,000	12.2	13.9	9.1	12.8	297,152	326,329	13.7	9.8	13.2	10.0	346,676	392,014	16.3	13.1	14.6	13.5
මැයි	91,177	102,311	13.6	12.2	9.8	12.7	298,472	327,371	13.8	9.7	13.6	9.7	349,938	397,191	16.9	13.5	15.3	13.3
ජූනි	90,126	99,890	13.1	10.8	10.5	12.5	296,943	327,709	12.0	10.4	13.8	9.6	348,566	397,565	15.4	14.1	15.7	13.2
ජූලි	92,264	99,942	16.0	8.3	11.5	11.9	298,677	330,177	11.6	10.5	13.8	9.5	349,416	402,317	13.8	15.1	15.7	13.3
අගෝස්තු	91,389	99,591	12.7	9.0	12.0	11.6	296,505	331,125	9.0	11.7	13.4	9.7	349,499	401,416	12.3	14.9	15.5	13.5
සැප්තැම්බර්	93,463	102,070	13.6	9.2	12.5	11.2	301,678	337,568	8.9	11.9	12.9	10.0	355,707	408,341	12.0	14.8	15.2	13.7
ඔක්තෝබර්	92,240	100,831	10.7	9.3	12.4	11.1	303,514	341,900	8.6	12.6	12.3	10.3	362,633	412,128	12.5	13.6	14.9	13.8
නොවැම්බර්	92,975	103,749	12.4	11.6	12.6	11.0	306,637	350,033	8.9	14.2	11.8	10.8	366,114	419,281	13.1	14.5	14.6	13.9
දෙසැම්බර්	96,268	108,554	12.1	12.8	12.7	11.1	316,174	358,076	9.7	13.3	11.5	11.1	377,741	428,319	13.2	13.4	14.4	13.9
මාසික සාමාන්‍යය	91,277	101,398	12.7	11.1			299,452	332,630	11.6	11.1			352,037	401,112	14.5	13.9		

(අ) සම්මත ජාත්‍යන්තර පිළියෙහට අනුකූල වන පරිදි 1990 සිට මූල්‍ය දත්ත ප්‍රතිවර්ගීකරණය කර ඇත.
පරිශීලකයෙහි 105,106 සහ 110 සංඛ්‍යා සටහනවල ඇති සටහන් බලන්න.

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

10.2 රූප සටහන
මූල්‍ය සමස්තයන්, සංසරණ ප්‍රවේගය සහ මුදල් ගුණකය

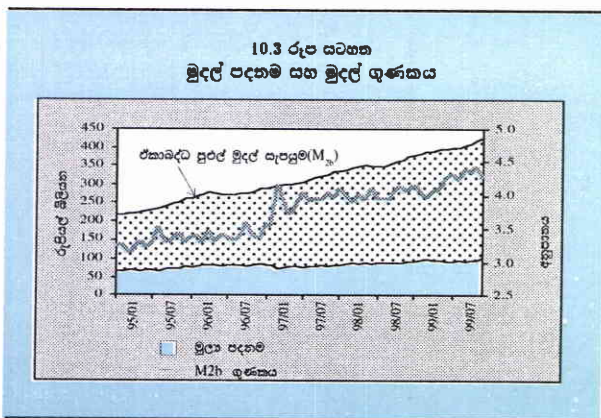
10.3 සංඛ්‍යා සටහන
මූල්‍ය සමස්තයන් සහ තුඩු දුන් සාධක 1997-1999 (අ)

රුපියල් දශලක්ෂ

	දෙසැ. 1997	දෙසැ. 1998	දෙසැ. 1999	වෙනස			
				1998		1999	
				ප්‍රමාණය	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය	ප්‍රතිශතය
මූල්‍ය සමස්තයන්							
මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	45,680	51,767	58,481	6,087	13.3	6,714	13.0
මහජනයා වෙතැති ඉල්ලුම් තැන්පතු	40,172	44,501	50,073	4,330	10.8	5,572	12.5
පවු මුදල් සැපයුම (M ₁)	85,852	96,268	108,554	10,417	12.1	12,286	12.8
වාණිජ බැංකු වෙතැති පොද්ගලික අංශයේ කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	247,816	281,473	319,765	33,657	13.6	38,292	13.6
දේශීය බැංකු ඒකක	227,963	257,995	298,158	30,032	13.2	40,163	15.6
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක	19,853	23,478	21,607	3,625	18.3	-1,871	-8.0
ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම (M ₂)	333,668	377,741	428,319	44,074	13.2	50,578	13.4
තුඩු දුන් සාධක							
ශුද්ධ විදේශ වත්කම්	90,495	105,648	102,092	15,153	16.7	-3,556	-3.4
මූල්‍ය අධිකාරීන්	89,930	101,744	89,287	11,814	13.1	-12,457	-12.2
වාණිජ බැංකු	565	3,904	12,805	3,339	591.0	8,901	228.0
දේශීය බැංකු ඒකක	2,095	1,141	3,235	-954	-45.5	2,094	183.5
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක	-1,530	2,763	9,570	4,293	280.6	6,807	246.4
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	243,172	272,091	326,228	28,919	11.9	54,137	19.9
දේශීය ණය	323,046	369,517	432,888	46,471	14.4	63,371	17.1
රජයේ ණය ගැනීම්(ශුද්ධ)	45,250	64,618	93,915	19,368	42.8	29,297	45.3
මූල්‍ය අධිකාරීන්	20,300	25,909	46,716	5,609	27.6	20,807	80.3
වාණිජ බැංකු	24,950	38,709	47,199	13,759	55.1	8,490	21.9
දේශීය බැංකු ඒකක	26,065	32,682	39,166	6,617	25.4	6,484	19.8
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක	-1,115	6,027	8,033	7,142	640.5	2,006	33.3
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය	14,658	10,835	15,816	-3,823	-26.1	4,981	46.0
දේශීය බැංකු ඒකක	10,338	9,485	15,354	-853	-8.3	5,869	61.9
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක	4,320	1,350	462	-2,970	-68.8	-888	-65.8
පොද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය	263,138	294,064	323,157	30,926	11.8	29,093	9.9
දේශීය බැංකු ඒකක	216,030	243,549	272,885	27,519	12.7	29,336	12.0
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක	47,108	50,515	50,272	3,407	7.2	-243	-0.5
අනෙකුත් ශීර්ෂ(ශුද්ධ)	-79,874	-97,426	-106,660	-17,552	-22.0	-9,234	-9.5
දේශීය බැංකු ඒකක	-50,944	-60,248	-59,930	-9,304	-18.3	318	0.5
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක	-28,930	-37,178	-46,730	-8,248	-28.5	-9,552	-25.7

(අ) සලකුණු වලින් ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₂) කෙරෙහි වූ බලපෑම් දක්වේ.

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

බැංකු අංශයෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල අඩුවීම මගින් මූල්‍ය වර්ධනය පහත මට්ටමක පවත්වා ගැනුණි.

ගෙවුම් ශේෂයෙහි හිඟය මූල්‍ය අධිකාරීන්ගේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ආසන්න වශයෙන් රුපියල් බිලියන 12.5 කින් අඩු වීම තුළින් පිළිබිඹු විය. ඊට ප්‍රතිචර්‍යාව, වාණිජ බැංකු සිය විදේශීය වත්කම් තත්ත්වය වර්ධනය කරගත්ත. විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක විශේෂයෙන් දේශීය අංශය වෙත ඔවුන්ගේ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් සම්බන්ධ අවදානම අඩු කළ අතර, එමගින් ඔවුන්ගේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තත්ත්වය වර්ධනය විය. විදේශීය පොලී අනුපාතිකවල වැඩි වීමත් සමඟ සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු දේශීය පොලී අනුපාතික පැවතීම මගින් පොලී අනුපාතික අතර වෙනස අඩු වූ අතර එය දේශීය ව්‍යාපාරයන් සඳහා විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ණය දීම අඩු වීමට හේතුවිය. එයට අමතරව, නැගෙනහිර ආසියානු අර්බුදය හේතුවෙන් පැවති අවිනිශ්චිත තත්ත්වය කලාපය තුළ ණයදීමටදී බැංකු ප්‍රවේශම් සහිත වීමට හේතු විය.

විශේෂ සටහන 8

මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ රාමුවක් වශයෙන්
උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීම

1990 දී නවසීලන්ත රජය විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීම අධ්‍යයන හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් ක්ෂේත්‍රයන්හි ඉමහත් ජනප්‍රියත්වයක් ලබා ඇත. එවන් පටන් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ඉලක්කය ලෙස සමස්ත මූල්‍ය සැපයුම හෝ නාමික විනිමය අනුපාත යොදා ගත් අසාර්ථක උත්සාහයන්ට පසුව බොහොමයක් කාර්මික රටවල් මෙය නම මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් ලෙස තෝරාගන්නා ලදී. ආර්ථික ක්‍රියාවලියේදී උද්ධමනය හා නිමවුම අතර දිගුකාලීන හිලවී වීමක් නොමැති බවටත් මිල ස්ථායීතාවය ආර්ථික සංවර්ධනය නංවාලීමට රුකුල්වේය යන්න පිළිබඳවත් ඇති ඒකමතිකතාවය උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීමේ ජනප්‍රියතාවය තවදුරටත් පෝෂණය වීමට හේතු විය.

උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීමේ රාමුවක මූලික අරමුණ වන්නේ ලක්ෂ්‍යමය ඉලක්කයක් හෝ උද්ධමන පරාසයක් එසේ නොමැති නම් උපරිම උද්ධමන සීමාවකින් සමන්විත විශේෂ උද්ධමන ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීමයි. (පහත සටහන බලන්න) එහිදී පළමුව මූල්‍ය අධිකාරිය විසින් වාර්ෂිකව අන්තර්වාර ඉලක්කයන් ඇතුළත්ව මැදි කාලීනව උද්ධමන ඉලක්කයක් තෝරා ගනු ලබයි. අපේක්ෂිත උද්ධමනයේ පුරෝකථන නීතිපතා කරනු ලබන අතර මැදිකාලීන කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා පුරෝකථනය කරන ලද අපේක්ෂිත උද්ධමනය ප්‍රකාශිත සීමාවෙන් බැහැර වේ නම් එයින් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ වෙනස්වීමක ඇති අවශ්‍යතාවය ගම්‍ය වේ.

උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීම ස්වභාවයෙන්ම ඉදිරිදක්මක් සහිත ක්‍රියාවලියක් වන අතර ඒ නිසාම විනිවිදභාවයක් නොමැතිවීම එහි ආවේණික ලක්ෂණයකි. මෙය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ඉහළ මට්ටමක විනිවිද භාවය සහ මහ බැංකුවේ වගකිවයුතු භාවය තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ආයතනික ලක්ෂණයන්ගේ අවශ්‍යතාවය ඇතිකරයි. උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීම මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ සීමාවක් ලෙස තෝරා ගනු ලැබූ බොහෝ රටවල් විසින් තම මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ අරමුණු පැහැදිලි කිරීමට ගනු ලබන ප්‍රතිපත්තියේ තීරණයන් සාධාරණීය කරනය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇත. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ක්‍රියාකාරීත්වයේ යථා ස්වභාවය පැහැදිලි කිරීම තුළින්ද, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියට සම්බන්ධ තීරණ ගැනීම පිළිබඳ තොරතුරු මහජනයාට හෙලි කිරීම තුළින්ද මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ විනිවිද භාවය වැඩි කිරීමට හේතුවී ඇත. මහ බැංකුවේ කටයුතු කෙතෙක් දුරට සාර්ථකදැයි මනිනු ලබන මිමක් ලෙසද උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීම යොදා ගත හැකිය. මෙයින් මූල්‍ය

ප්‍රතිපත්තියේ විනිවිද භාවය ඉහළ නැංවීමට ගන්නා උත්සාහයන්ගෙන් ගම්‍ය වන්නේ උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීමේ රාමුවක් තුළ මහ බැංකු ස්වභාවයෙන්ම තම කාර්යයන් සඳහා වගකීමට පත්ව සිටීමයි.

මූල්‍ය සමස්ථයන් හෝ විනිමය අනුපාතිකය ඉලක්කගත කිරීමට එරෙහිව උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීම, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් ලෙස යොදා ගැනීමේදී ඇතිවන වාසි සහගත තත්ත්වයන් කිහිපයක් ඇත. උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීමේ මූලික වාසිය වන්නේ හිතකර ආර්ථික සංවර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීමට හේතුවන ස්ථාවර පහළ මට්ටමක උද්ධමනයක් ලඟාකර ගැනීමට ඇති හැකියාව වැඩි කිරීමයි. පහළ මට්ටමක ඉලක්කගත උද්ධමනයක් ලඟාකර ගැනීම උදෙසා මහබැංකුවට ඇති නිශ්චිත මූලික අරමුණ තුළින් මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ඉහළ මට්ටමක විනිවිද භාවය හා වගකිවයුතු භාවයෙන් ජනිත වන මිල සහ වැටුප් තීරකයින්ගේ අනාගත අපේක්ෂිත උද්ධමන දිසාව පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවය අඩු කිරීම මගින් මෙය පහසු කරවා ඇත. ආර්ථිකයේ සමස්ත ඉල්ලුමේ සහ සැපයුමේ ඇතිවන හදිසි කම්පනයන් නමාශීලීව හැසිරිය හැකි විචක්ෂණ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තීන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවකාශය උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීමේ රාමුවක් තුළ මහ බැංකුවට ලැබෙන බැවින් ආර්ථිකයේ වඩාත් හොඳ වක්‍රීය ගැලපීම් සඳහා තුඩුදීමක්ද සිදුවේ. මෙම පසුබිම තුළ මූල්‍ය අධිකාරිය විසින් විනිමය අනුපාතික ඉලක්කයන් තීරණය කිරීමට බැඳී නොසිටීම සහ විනිමය අනුපාතිකය පූර්ණ වශයෙන් වෙළඳපොළ බලවේග මගින් තීරණය කිරීම හේතුකොටගෙන, සමපේක්ෂණ කම්පන නිසා දේශීය විනිමය වෙළඳපොළේ ඇතිවනු ලබන අවිනිශ්චිතතාවයන් සමහරක් කිරීමටද උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීමේ රාමුවක් දයක වේ.

සෙසු ඉලක්කගත කිරීම් ක්‍රියාවලීන් හා සැසඳීමේදී උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ වඩා නමාශීලී භාවයක් අංශ කිහිපයකින් දක්නට ලැබීමද මෙහි ඇති වාසිසහගත තත්ත්වයකි. උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීමේදී පදනම් කර ගනු ලබන මිල දර්ශකය සැපයුම් උච්චාවචනයන්ගෙන් සිදු වන බලපෑම බැහැර කිරීමට හැකි වන අයුරින් නිර්වචනය කිරීම මින් පළමුවැන්නයි. දෙවනුව ලක්ෂිත උද්ධමනයක් ඉලක්කගත කිරීම වෙනුවට උද්ධමන පරාසයක් තෝරා ගැනීමටද අවකාශ ඇත. මෙහිදී සැපයුම් ක්‍රියාවලියේදී සිදු වන උච්චාවචන හා අනිකුත් බාහිර සාධක මත සිදු වන උද්ධමනයේ සමස්ත වෙනස්වීම් මත උද්ධමන ඉලක්කයට ගැලපීම් කළ හැකිය.

1 සටහන උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීම - තෝරාගත් රටවල ක්‍රියාකාරීත්වය				
රට	හඳුන්වා දුන් දිනය	ඉලක්ක අනුපාතය හා කාලපරිච්ඡේදය	මිල දර්ශකය	1990 දී පවත්වාගත් උද්ධමන අනුපාතිකය
තව්සිලන්තය	1990 මාර්තු	සියයට 0-3 (සංවිත බැංකුවේ අවිපක්ෂමාගේ පස් අවුරුදු තිල කාලය තුළ)	පාරිභෝගික මිල දර්ශකය(CPI) - පහත සඳහන් අංශ බැහැර කරමින් - පොලී වියදම්, වක්‍ර බදු සහ සහනාධාර, රජයේ ගාස්තු සහ වෙළඳ පරිමාව වෙනස් වීම මත සිදු වන සැලකිය යුතු මිල මට්ටම වෙනස්වීම්	-0.1
කැනඩාව	1991 පෙබරවාරි	සියයට 1-3	පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (CPI) - පහත සඳහන් ද බැහැර කරමින් - ආහාර, බලශක්ති සහ වක්‍ර බදු වෙනස්වීම් මත සිදු වන මිල වෙනස්වීම්	1.7
එක්සත් රාජධානිය	1992 ඔක්තෝබර්	සියයට 2.5 ක් හෝ ඊට අඩු	සිල්ලර මිල දර්ශකය (RPIX) උකස් ණය පොලී ගෙවීම් බැහැර කරමින්	1.6
ස්වීඩනය	1993 ජනවාරි	සියයට 2, 1996 සහ ඊට පසු සියයට 1 ක්	පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (CPI) -පහත සඳහන් අංශ බැහැර කරමින් - වක්‍ර බදු, රජයේ සහනාධාර, නිවාස වියදම් සහ උකස් ණය පොලී ගෙවීම්	0.0
ඔස්ට්‍රියාව	1993 අප්‍රේල්	සියයට 2 - 3 ක යටදිරි උද්ධමනය	පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (CPI) - පහත සඳහන් අංශ බැහැර කරමින් - උකස් ණය සඳහා පොලී ගෙවීම් සහ අනිකුත් පොලී ගෙවීම්, වක්‍ර බදු වෙනස්වීම් සහ ස්ථිරව මිල විචල්‍යයන්ට ලක් වන අනිකුත් මිල අයිතම	0.6
ස්පාඤ්ඤය	1994 නොවැම්බර්	1997 වනවිට සියයට 3 ට අඩු සහ 1998 වනවිට සියයට 2	පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (CPI)	2.3
වෙස් සමුහාණ්ඩුව	1997 දෙසැම්බර්	2000 දී සියයට 3.5 - 5.0	පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (CPI) - පාලිත මිල ගණන් සහ පරිපාලිත මිණුම් මගින් ඇති වන මිල බලපෑම් බැහැර කරමින්	2.1

<p>(පහත සටහන බලන්න) විකල්ප ප්‍රතිපත්ති රාමු සමග සැසඳීමේදී උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීමේ රාමුවක් සාර්ථක ලෙස යොදා ගැනීම අවසානයේදී වඩා විශ්වාසනීය හා තිරසාර ප්‍රතිපත්තීන් ලබා දෙනු ඇත. මෙය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය කායනීක්ෂමව ක්‍රියාත්මක කිරීමටත්, අයෝජකයින්ගේ අභිප්‍රේරණය වර්ධනය කිරීමටත් හේතු වනු ඇත.</p> <p>උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීමේ අවාසිසහගත කරුණුද දක්නට ඇත. උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීම සෙසු මූල්‍ය වර්ධනය හෝ විනිමය අනුපාතිකයන් ඉලක්කගත කිරීමට වඩා සංකීර්ණ සහ දුෂ්කර වූවක් බැවින් මහ බැංකුවක් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේදී විවික්ෂණයකින් කටයුතු කරන බවට උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීමේ රාමුවක් සහතික නොවේ. මෙහි සාර්ථක භාවය බොහෝදුරට රැඳෙනුයේ මහ බැංකුවට සාර්ථක ලෙස උද්ධමනය පුරෝකථනය කළ හැකි වීම හා උද්ධමන පුරෝකථනය මත බලපෑම නිවැරදි ලෙස නිර්ණය කළ හැකි ප්‍රතිපත්තිය උපකරණයන් තිබීමත් මතය. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ඵලදායී ලෙස ඉලක්කගත විචල්‍යයන් කෙරෙහි සම්ප්‍රේෂණය කළහැකි දියුණු ප්‍රාග්ධන හා මූල්‍ය වෙළඳපොළක් පැවතීම මත මෙයින් දෙවනුව සඳහන් කළ කරුණ රඳ පවතී.</p>	<p>විශේෂයෙන්ම, විශාල ප්‍රමාණයේ බාහිර සාධකවල බලපෑම් ඇතිවූ විට උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීම අකායනීක්ෂමව තිබූ අස්ථාවරත්වයන් ඇතිකළ හැකිය. පෞද්ගලික අංශය ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි විශ්වාසය නොතැබුවහොත් ආරම්භයේදී ඇතිවිය හැකි අවධමනය නිසා තිබූවූ කෙටිකාලීනව පහළ බැසීමට ඉඩ ඇත. උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීමේ රාමුව තුළ ඵවැනි අවදානම් තත්ත්වයන් අවම කිරීමට අවශ්‍ය දෑ හඳුන්වා දීමෙන් ලක්ෂිත උද්ධමනය වෙනුවට ප්‍රමාණවත් උද්ධමන පරාසයක් ඉලක්කගත කිරීමෙන් මෙම අවාසිසහගත තත්ත්වය මග හරවාගත හැකිය. රජය විසින් ඉලක්කගත උද්ධමන රාමුව තහවුරු කිරීමෙන් හා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ බලපෑමෙන් තිදහස් කරලීමෙන් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තීන්හි විශ්වාසනීයත්වය පිළිබඳ ප්‍රශ්නය විසඳගත හැකිය.</p> <p>මෙම තත්ත්වය යටතේ ශ්‍රී ලංකාව උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීමේ රාමුවකට ඵලඹේන්තේ කෙසේද? මීට පෙරද සඳහන් කළ පරිදි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ රාමුවක් වශයෙන් උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීම හඳුන්වා දීම සඳහා පහත සඳහන් මූලික අවශ්‍යතා සපුරා තිබිය යුතුය. i. මහ</p>
---	--

බැංකුවට තීරණ ගැනීමේදී සැලකිය යුතු මට්ටමක නිදහසක් පැවතීම ii. සෙසු තාමික විචල්‍යයන් ඉලක්කගත කිරීම වලින් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය බැහැර වීම iii. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ බලපෑමෙන් නිදහස් වීම iv. මහ බැංකුවට උද්ධමනය නිවැරදිව පුරෝකථනය කිරීමට හැකියාව තිබීම v. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපකරණයන්හි පැවතීම vi. ප්‍රමාණවත් දියුණුවක් ඇති ප්‍රාග්ධන හා මූල්‍ය වෙළඳපොළක් පැවතීම.

වර්තමානයේදී මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත සැලකිය යුතු ඉහළ මට්ටමක නිදහසක් ඇති බැවින් උද්ධමන අනුපාතයක් ඉලක්කගත කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය උපකරණ යොදා ගැනීමේ නිදහසක්ද ඇත. රජය විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූලික අරමුණ මිල ස්ථායීතාවය බවට පත් කිරීම සඳහා මුදල් නීති පනත සංශෝධනය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගනිමින් සිටී. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ නිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනයක් ලෙස කර ගැනීමේ පදනම ලෙස මිල ස්ථායීතාවයට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතුය යන්න පිළිබඳව රජයේත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේත් ඇති අභිලාෂයයි. වර්තමානයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව තම මූල්‍ය වැඩසටහනෙහි සංදර්භය ලෙස යොදා ගනු ලබන්නේ සමස්ත මූල්‍ය සැපයුම ඉලක්කගත කිරීමයි. පොලී අනුපාතය අන්තර් ඉලක්කයක් බවට පත්වී ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විනිමය අනුපාතයන්හි ස්ථාවර භාවය රැක ගැනීම සඳහා අවශ්‍යවීමේදී මැදිහත් වීමද කරනු ලබයි. අවසන් අරමුණ වූ මූල්‍ය හා මිල ස්ථායීතාවය තහවුරු කිරීම තුළින් ආර්ථික සංවර්ධනය ළඟා කර ගැනීමට කටයුතු යොදනු ලැබුවද, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීමක් කරනු නොලබයි. ශ්‍රී ලංකාව උද්ධමන ඉලක්කගත කිරීමකට යොමුවන්නේ තම පවතින පාලිත පාවෙන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය වෙනුවට වෙළඳපොළ බලවේගය මගින් විනිමය අනුපාතිකයෙහි වටිනාකම තීරණය වීමට ඉඩහළ යුතුය. දැනට පවතින ඉහළ අයවැය හිඟය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී රජයට අවශ්‍ය මූල්‍ය සම්පාදනයෙහි යථාර්තය නොසලකා සිටීම ප්‍රායෝගික නොවන තත්ත්වයකට පත්කරයි. මේ අතර යොදා ගනු ලබන මූල්‍ය උපකරණයන් සඵල ලෙස ආර්ථිකයට බලපෑම් කිරීමට හැකිවිය යුතු අතර එසේ යොදා ගනු ලබන උපකරණ සඳහා ක්ෂණික ප්‍රතිචාර දක්වීමට හැකිවන පරිදි ප්‍රාග්ධන හා මූල්‍ය වෙළඳපොළ ප්‍රමාණවත් පරිදි දියුණුව පැවැත්මද අවශ්‍ය වේ. පවතින දඩි වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් යටතේ

විශේෂයෙන්ම ණය අනුපාතයන් සම්බන්ධව ඉලක්කගත විචල්‍ය මත ප්‍රතිපත්තියේ ඇති බලපෑම කාර්යක්ෂම ලෙස සම්ප්‍රේෂණය කළ හැකිද යන්න ප්‍රශ්නයක්ව පවතී. මෙයින් අදහස් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාව උද්ධමනය ඉලක්කගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හඳුන්වා දීමට ප්‍රථම මූල්‍ය අංශයෙහි ප්‍රතිසංස්කරණයන් තවදුරටත් කළයුතු බවයි.

මෙයට අමතරව, අදාළ කාලපරිච්ඡේදය තුළ සිදු වන අපේක්ෂිත උද්ධමනයන්හි විචලතාවයන්ද, ඉලක්කගත උද්ධමනය වෙත යොමු වූ මූල්‍ය උපකරණ මතා ලෙස ගලපමින් උද්ධමනය සැලසුම්ගත කිරීම තුළින් සතුටුදයක ලෙස උද්ධමනය පුරෝකථනය කළහැකි රාමුවක් හා ඉදිරිය බලා ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩ පිළිවෙලක් සකස්කළ යුතුව ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව කෙටිකාලීනව තම මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීමේ නියාමකයන් ලෙස ආර්ථික මිටික පුරෝකථන රාමුවක් සකස් කිරීම සඳහා දැනටමත් කටයුතු යොදා ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය වර්ධනයෙහි බලපෑමෙන් සියයට 60 - 70 ක් අතර ප්‍රමාණයක් මාස 8 - 9 අතර කාලයකට පසු උද්ධමනය කෙරෙහි බලපාන බව අනාවරණය වී ඇත.

ඒ ඒ රටවල අන්දකීම් වලින් පෙනී යන්නේ ඉලක්කගත කරන උද්ධමනයේ මිමීම ඒ ඒ රටවල පවතින තත්ත්වයන් මත තීරණය වන බවයි. සමහර රටවල් මතුපිට උද්ධමනය (Headline Inflation) පාරිභෝගික මිල දර්ශකය උද්ධමන ඉලක්කයක් සඳහා යොදා ගනු ලබන අතර සමහර රටවල් යටදරි උද්ධමනය (Underline Inflation), උද්ධමනය මැනීම සඳහා යොදා ගනු ලබයි. පෙදු ජනතාව අතර මතුපිට උද්ධමනය වඩා ජනප්‍රියව පැවතීමත් නුපුරුදු යටිදරි උද්ධමන මිනුමකින් ජනතාවගේ මනස කෙරෙහි ඇතිකරන බලපෑමත් හේතුවෙන් මතුපිට උද්ධමනය, පුළුල් ලෙස පිළිගැනෙන යටදරි උද්ධමන මිනුමක් යොදාගනු ලබන තෙක් උද්ධමනය අනුපාත මිමීමක් ලෙස වඩා සුදුසු බව පෙනේ. විචල්‍යතාවයන්ට හසුවීම තුළින් මහජනතාව මහ බැංකුව කෙරෙහි තබා ඇති විශ්වාසනීයත්වයටද හානිකර වියහැකි බැවින් මෙය මධ්‍යකාලයේ සිට දිගුකාලය දක්වා වන කාල පරිච්ඡේදය සඳහා නොගැලපේ. විශේෂිත උද්ධමන ඉලක්කය ලඟාකර ගැනීමට නොහැකිවීමේ අවදානම් තත්ත්වය ලක්ෂමය ඉලක්කයක් වෙනුවට උද්ධමන පරාසයක් යොදා ගැනීමෙන් අවම කළ හැකිය.

රජයට දුන් ශුද්ධ ණයවල සහ රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ණයවල වැඩිවීම සමග පෞද්ගලික අංශයට දුන් ණයවල අඛණ්ඩ වර්ධනය, ශුද්ධ දේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ඇති වීමට හේතු විය. අයවැය ආදායම් අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වඩා අඩු වීම, පෞද්ගලිකරණ ලැබීම් අඩු වීම සහ විදේශීය ණය ගැනීම් අඩුවීම රජය බැංකු අංශයෙන් ලබා ගත් ණය වැඩිවීමට හේතු විය. මහ බැංකුව සතුව ඇති රජයේ සුරැකුම්පත් ආසන්න වශයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 17,500 කින් විශාල ලෙස වැඩි වීම සිදුවූයෙන් රජයේ ශුද්ධ ණය ගැනීම්හි වර්ධනයෙන් විශාලතම කොටස මහ බැංකුවෙන් සිදු විය. රජයේ සංස්ථාවලට දුන් ණය 1998 දී අඩුවීමට සාපේක්ෂව 1999 දී තියුණු ලෙස වැඩි විය. මෙම වැඩිවීමට මූලික හේතූන් වූයේ ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල ගණන් වැඩිවීම, ආයෝජනය සඳහා යොදා ගත් දේශීය අරමුදල්වල වර්ධනය සහ ප්‍රධාන රාජ්‍ය සංස්ථා කිහිපයක් විසින් සිදු කරන ලද සිල්ලර වෙළෙඳ කටයුතුවල පුළුල් වීමත්ය. වර්ෂය තුළ පෞද්ගලික අංශයට දුන් ණය සියයට 10 - 14 පමණ ප්‍රමාණයකින් වර්ධනය විය. ආනයන සහ අපනයනවල අඩු වීම සහ සමස්තයක් වශයෙන් ආර්ථිකයෙහි වඩාත් අඩු වර්ධනය, ණය සඳහා වූ ඉල්ලුම අඩු මට්ටමක පැවතීමට හේතු විය. කෙසේ වුවද, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සැපයූ ණයවලට අමතරව, දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන දෙක (ජාතික සංවර්ධන බැංකුව සහ ඩීඑස්සීසී බැංකුව) විසින්ද ආසන්න වශයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 6,400 ක ණය ප්‍රමාණයක් මෙම අංශයට ලබා දුන් බව සඳහන් කළ යුතුය. දේශීය ණය ගැණුම්කරුවන්ට විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ණය ගැනීම එතරම් ආකර්ශණීය නොවුන අතර, විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක වලින් දේශීය අංශයට දුන් ණය ඩොලර් වටිනාකම අනුව අඩුවිය. ආයෝජන මණ්ඩලය යටතට නොගැනෙන අපනයනකරුවන්ට ණය දීමේ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ දුන් ණය ප්‍රමාණය පහත වැටීම තුළින්ද විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ණය පිළිබඳ ආකර්ශණීයත්වය අඩුවීම පෙන්නුම් කරන ලදී (1998 වර්ෂයෙහි එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 177 ට සාපේක්ෂව 1999 වසරේදී එ.ජ. ඩොලර් දශලක්ෂ 124).

උද්ධමනකාරී ජීවිතය නැවත ඇති වීම වළකාලීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් සංචිත මුදල් වැඩි කිරීම ප්‍රවේශම් සහිතව සිදු කරන ලදී. කෙසේ වුවද, ආර්ථික කටයුතු මැනවින් පවත්වාගෙන යාම සඳහා ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාවයක් සැපයීම සඳහා සෑහෙන සංචිත මුදල් ප්‍රමාණයක් මුද හරින ලදී. 1998 රුපියල් දශලක්ෂ 9,130 ක වැඩි වීම හා සැසඳීමේදී 1999 දී සංචිත මුදල්වල වැඩි වීම රුපියල් දශලක්ෂ 7,578 ක් විය. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය අඩු කිරීමද වෙළෙඳපොලට රුපියල් දශලක්ෂ 2,000 - 2,500 අතර ප්‍රමාණයක අමතර ද්‍රවශීලතාවයක් ලබා දීමට හේතු විය.

10.3 පොලී අනුපාතික

තරමක පහළට ගමන් කිරීමක් සහිතව 1999 වර්ෂයේදී පොලී අනුපාතික පුළුල් ලෙස ස්ථායීව පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, උද්ධමනයේ පහත වැටීමට වඩා ඉතා අඩු

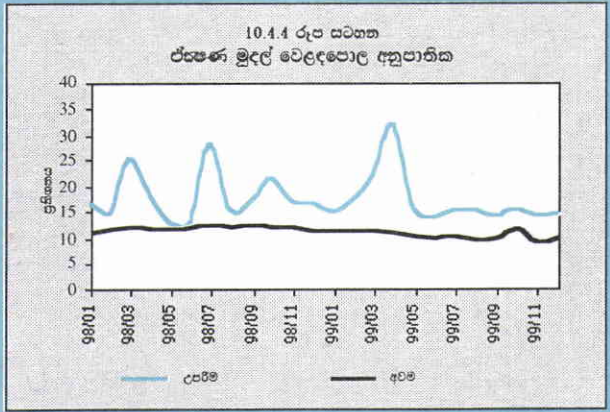
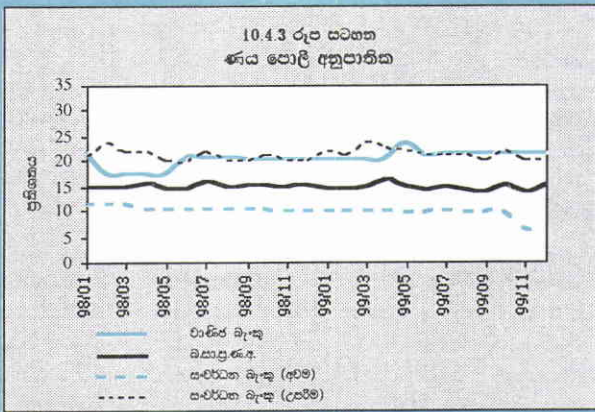
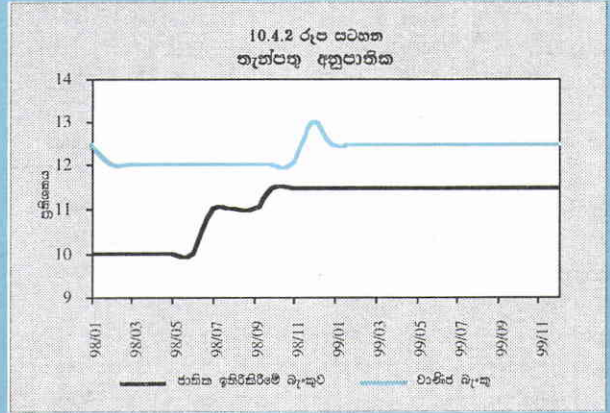
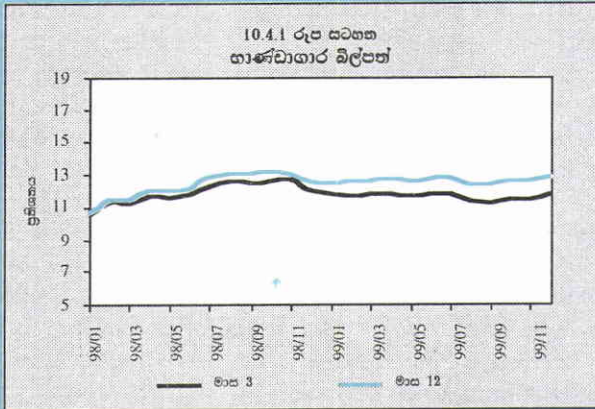
ප්‍රමාණයකින් පොලී අනුපාතික පහත වැටීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මූර්ත පොලී අනුපාතික වැඩි විය. 1999 අගෝස්තු මාසයේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය අඩු කිරීමද පොලී අනුපාතිකවල ස්ථායීතාවය තහවුරු කිරීමට උපකාරී විය. මහ බැංකුවේ එක් දින ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් අනුපාතික සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතිකවල අපේක්ෂිත දිශාව දක්වන ප්‍රධාන සංඥා යාන්ත්‍රණය ලෙස මෙහෙවරක් කළ අතර, ඒකඝණ මුදල් වෙළෙඳපොලෙහි වංචනාවය මැඩ පැවැත්වීමටද උපකාරී විය. එකක් හැර අනෙකුත් සියළුම භාණ්ඩාගාරික බිල්පත් වෙන්දේසි සහ සියළුම භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසි අධි දායකත්වයට පත් වීම වසර මුළුල්ලෙහිම වෙළෙඳපොලෙහි වූ දියුණු ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය පිළිබිඹු කළේය. රජයේ ණය ගැනීම් ඉහළව තිබියදීත් පෞද්ගලික අංශයෙහි ණයෙහි වර්ධනය වඩාත් අඩු වීම සහ උද්ධමනය අඩු වීම යම් ප්‍රමාණයකට හේතු වීමෙන් මෙම ද්‍රවශීලතාවයෙහි පැවතීම රජයේ සුරැකුම්පත්වල ඵලදාවන් ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට උපකාරී විය. උද්ධමනයෙහි අඛණ්ඩ අඩු වීම මගින් වෙළෙඳපොළෙහි අනෙකුත් පොලී අනුපාතිකයන් නිර්ණය කිරීමේ ප්‍රමුඛ දර්ශකයක් ලෙස ක්‍රියා කරනු ලබන මහ බැංකුවේ එක් දින ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් අනුපාතිකය 1999 දී පියවර කිහිපයකින් අඩු කිරීමට මහ බැංකුවට හැකියාව ලබා දෙන ලදී.

කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික

1999 වර්ෂයේදී ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොල භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික විශාල වශයෙන් උච්චාවචනය නොවීය. විශේෂයෙන් 1999 වර්ෂයෙහි තුන් වන කාර්තුව අවසානය වන විට සුළු අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි. 1998 වර්ෂය අවසානයේදී සියයට 12.01 ක් වූ ත්‍රෛමාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදාව 1999 ප්‍රථම භාගයේදී පදනම් අංක 35 ට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකින් විචලනය වූ අතර, 1999 සැප්තැම්බර් මස මැද භාගයේදී පමණ එය සියයට 11.28 ක් දක්වා අඩු විය. වසර 2000 පරිඝණක ප්‍රශ්ණයට සම්බන්ධව ඇති වූ වෙළෙඳපොල අවිනිශ්චිතතාවය යම් ප්‍රමාණයකට හේතු වීමෙන් තුන් වන කාර්තුවේදී සුළු වැඩි වීමක් පෙන්නුම් කරමින් 1999 දෙසැම්බර් අවසානයේදී තුන් මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 11.79 දක්වා ඉහළ නැඟුණි. එම නැඟියාව අනුව යමින්, හය මාසික සහ දෙළොස් මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල අනුපාතික පිළිවෙලින් 1998 අවසානයේදී පැවති සියයට 12.34 සහ සියයට 12.59 සිට පිළිවෙලින් 1999 සැප්තැම්බර් ආරම්භයේදී සියයට 11.79 සහ සියයට 12.29 දක්වා අඩු වී, අනතුරුව 1999 අවසානයේදී පිළිවෙලින් සියයට 12.29 සහ සියයට 12.77 ක් දක්වා ඉහළ නැඟුණි.

මහ බැංකුව විසින් එහි ද්විතියික වෙළෙඳපොලේ විට වෙළෙඳපොල කටයුතු සඳහා යොදා ගනු ලබන, සාමාන්‍යයෙන්, ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතික හා සම්බන්ධිත වට්ටම් අනුපාතික, ප්‍රතිවට්ටම් අනුපාතික, ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික වැනි අනෙකුත් කෙටිකාලීන

10.4 රුප සටහන පොලී අනුපාතික

අනුපාතිකද, වසර සුරාම සාපේක්ෂ ලෙස පවු පරාසයක් තුළ විචලනය විය. 1999 දී තුන් මාසික වට්ටම් අනුපාතික සියයට 11.13 - 11.86 පරාසයක වූ අතර, තුන් මාසික ප්‍රතිවට්ටම් අනුපාතික සියයට 13.78 - 15.01 පරාසයක විචලනය විය. 1999 වර්ෂය ආරම්භයේදී උපරිම අනුපාතිකයන් දක්නට ලැබුණු අතර 1999 සැප්තැම්බර් මස මැද දී පමණ අවම අනුපාතිකයන් වාර්තා විය. සමාන ප්‍රවණතාවයක් අනුගමනය කරමින්, 1999 වසර තුළදී දෙළොස් මාසික වට්ටම් සහ ප්‍රතිවට්ටම් අනුපාතික පවු පරාසයන්වල උච්චාවචනය වූහ. වර්ෂය ආරම්භයේදී සියයට 12.41 ක් වූ දෙළොස් මාසික වට්ටම් අනුපාතික සැප්තැම්බර් මාසයේදී ක්‍රමයෙන් සියයට 12.14 දක්වා පහත වැටී අනතුරුව වර්ෂය අවසානයේදී සුළු උච්චාවචනයක් සහිතව සියයට 12.62 දක්වා ඉහළ නැගුණි. එයට සමානව, දෙළොස් මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රතිවට්ටම් අනුපාතිකද 1999 දෙසැම්බර් අවසානයේදී සියයට 15.27 දක්වා වැඩි වීමට පෙර 1999 සැප්තැම්බර් මස මුලදී සියයට 14.79 දක්වා අඩු විය. 1999 මැයි මස 06 දින දක්වා සියයට 3.15 ක් වූ වට්ටම් සහ ප්‍රතිවට්ටම් අනුපාතික අතර වූ ආන්තිකය සියයට 2.65 දක්වා පදනම් අංක 50 කින් අඩු කළ අතර එය වසරෙහි

ඉතිරි කාලය තුළද එම මට්ටමෙහිම පවත්වාගෙන යනු ලැබිණි.

අඩු වෙමින් පැවතුණු පොලී අනුපාතික සහ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි පැවති ස්ථායී තත්ත්වය හේතුවෙන් පොලී අනුපාතික වෙනස් වීම් සම්බන්ධව අපේක්ෂිත දිශාව පිළිබඳ වෙළෙඳපොළට සංඥා සැපයීමට භාවිතා කෙරෙන මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන උපකරණය වන එක් දින ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් අනුපාතිකය වසර තුළදී ක්‍රමයෙන් පියවර කිහිපයකින් අඩු කරන ලදී. 1998 අවසානයේදී සියයට 11.25 ක් වූ ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් අනුපාතිකය 1999 ජනවාරි 06 දින පදනම් අංක 25 කින් සියයට 11.00 දක්වා අඩු කළ අතර, ඉන් අනතුරුව පදනම් අංක 10 කින්, සියයට 10.50 දක්වා පහත හෙළන තෙක්, 1999 මාර්තු මස 30 දින තුරු නොවෙනස්ව පැවතුණි. මෙම මට්ටම 1999 ජූලි මැද වනතුරු පවත්වාගෙන යනු ලැබිණි. ජූලි 30 දින පදනම් අංක 50 කින් සහ නොවැම්බර් 17 දින පදනම් අංක 25 කින් පහළ දෙසට වූ සංශෝධන දෙකට අනතුරුව, 1999 දෙසැම්බර් අවසානයේදී එය සියයට 9.25 ක් විය.

විශේෂ සටහන 9

ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතික (SLIBOR)

ප්‍රධාන ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොලවල්වල අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතිකයන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සිදු කෙරේ. වඩාත් ප්‍රචලිත සහ පුළුල්ව භාවිතා කෙරෙන ඒවා වන්නේ ලන්ඩන් අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතික (LIBOR), යුරෝපීය අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතික (EURIBOR) සහ සිංගප්පූරු අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතිකයන් (SIBOR). මෙම අනුපාතික විවිධ පරිණත කාලයන් සඳහා ගණනය කරනු ලබන අතර ඒවායින් ප්‍රධාන බැංකුවල අරමුදල් පිරිවැය පිළිබිඹු කෙරේ. මේවා සියල්ලම අර්පන අනුපාතිකයන් වුවද, විවිධ නව මූල්‍ය උපකරණ සඳහා එලද අනුපාතික තීරණය කිරීම ඇතුළත් විවිධ ගනුදෙනු සඳහා ප්‍රයෝජනවත් ලෙස යොදා ගන්නා අතර මූල්‍ය වෙළෙඳපොලවල වර්ධනය සඳහා උපකාරී වේ. මාසය, මාස 3, මාස 6 සහ මාස 12 වශයෙන් විවිධ පරිණත කාලවලට එක්සත් ජනපද ඩොලරය සහ ස්ටර්ලින් පවුම සම්බන්ධ ගනුදෙනු සඳහා ලන්ඩන් අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතික අගයන් ගණනය කරනු ලැබේ. සෑම වැඩ කරන දිනකම ගණනය කරනු ලබන මෙම අගයන් ලන්ඩන්වල ක්‍රියාත්මක වන බැංකු 15 ක් විසින් ඔවුන්ගේ හොඳම ගනුදෙනුකරුවන්ට (එනම් ප්‍රමුඛ බැංකුවලට) ඉදිරිපත් කරනු ලබන අනුපාතිකයන් මත පදනම් වේ. එම බැංකු 15 මගින් ප්‍රකාශ කරන අර්පන අනුපාතිකවල මධ්‍ය අනුපාතික නවයක සරල සාමාන්‍යය එම එක් එක් පරිණත කාල වලින් යුත් ලන්ඩන් අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික වේ. යුරෝ සඳහා පදනම් අනුපාතිකයක් සැපයීමේ අරමුණින් යුරෝපා බැංකු සංගමය විසින් යුරෝපා අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතිකය හඳුන්වා දෙන ලදී. ප්‍රමුඛ බැංකු 57 කින් සමන්විත වූ නියෝජිත සමූහයක් විසින් දිනපතා ඔවුන්ගේ අනුපාතික ප්‍රකාශ කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. මෙම බැංකු ප්‍රකාශ කරනු ලබන සියළුම අනුපාතික වලින් වැඩිම සහ අඩුම සියයට 15 ඉවත් කර ඉතිරි මධ්‍ය අනුපාතිකයන්හි සරල සාමාන්‍ය අගය යුරෝපා අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතික වශයෙන් ගණනය කරනු ලැබේ. මෙම අනුපාතිකයන්ද පරිණත කාල කිහිපයක් සඳහා ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබේ. සිංගප්පූරු අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකද සිංගප්පූරුවේ බැංකු 7 ක් මගින් එක්සත් ජනපද ඩොලර් ගනුදෙනු සම්බන්ධ විවිධ පරිණත කාලයන් සඳහා ඉදිරිපත් කරනු ලබන අනුපාතිකවල සරල සාමාන්‍යය වශයෙන් ගණනය කරනු ලැබේ.

වැඩිම සහ අඩුම අනුපාතිකයන්ගෙන් කිහිපයක් ඉවත් කිරීම සිදු වන්නේ අන්ත අගයන් පැවතීම නිසා ඇති විය හැකි අසාමාන්‍ය තත්ත්වයන් මග හැරීම සඳහාය. එමෙන්ම සරල සාමාන්‍ය අගය ලබා ගැනීම මගින් (බර තබන ලද සාමාන්‍යය ගැනීම වෙනුවට) විශාල බැංකු වලින් අනුපාතික සඳහා ඇති විය හැකි වැඩි බලපෑම මග හැරීම සිදු වේ. මෙම සියළුම අනුපාතික අර්පන අනුපාතික (offer rates) මිස ගනුදෙනු සඳහා දැනටමත් යොදා ගන්නා ලද අනුපාතිකයන් නොවන අතර සෑම දිනකම පෙරවරු 11.00 වනවිට අනුපාතිකයන් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතික (SLIBOR) 1999 ජූනි 07 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. එක් දින, සත් දින සහ මාසයක පරිණත කාලයක් සඳහා වන අනුපාතික දැනට ප්‍රකාශ කරනු ලබයි. මෙම අනුපාතික රුපියල් ගනුදෙනු සඳහා ලංකාවේ වාණිජ බැංකු අතර ප්‍රකාශිත අනුපාතිකයන් මත පදනම් වේ.

ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පන අනුපාතික ප්‍රකාශ කිරීම ඇරඹෙනතුරු රුපියල් ගනුදෙනු සඳහා දිනපතා ප්‍රකාශ කරන සාමාන්‍ය අර්පන අනුපාතිකයන් නොපැවතුණි. දෛනික පදනමක් මත අර්පන අනුපාතිකයන් සඳහා ලබා ගත හැකිව තිබූ හොඳම දර්ශකය වූයේ අන්තර් බැංකු ඒකාණක වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතික වූ අතර ඒවා දැනටමත් සම්පූර්ණ කරන ලද ගනුදෙනුවලට යොදා ගත් අනුපාතිකයන් විය. කෙසේ වුවද, මෙම අනුපාතික දිනය තුළ වෙනස් වන අතර, කිසිදු ආයතනයක් විසින් යම්කිසි දිනයකට අදාලව එක් අනුපාතිකයක් ලෙස විධිමත් ලෙස එය ප්‍රකාශයට පත් නොකරයි. එමනිසා මෙම හිඬුය පිරවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රුපියල් ගනුදෙනු සඳහා පොලී අනුපාතිකයන් දිනපතා ගණනය කර ප්‍රකාශයට පත් කළයුතු බවට මේ පිළිබඳව උනන්දුවක් දක්වන විවිධ පාර්ශවයන් විසින් යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම අනුපාතික වලින් බැංකු අතර ඉතාම මෑතකාලීන ණය දෙන අනුපාතික පිළිබිඹු වේ යැයිද එබැවින් ඒවා වෙළෙඳපොල ද්‍රවශීලතාවය පිළිබඳ වඩාත් යෝග්‍ය දර්ශකයන් වනු ඇතැයිද අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. කල්ගතවත්ම අනෙකුත් මූල්‍ය වෙළෙඳපොලවල මෙන්ම වෙනත් විවිධ ගනුදෙනු සඳහාද පදනම්

අනුපාතිකයන් ලෙස මෙම අනුපාතික යොදා ගත හැකි වනු ඇත.

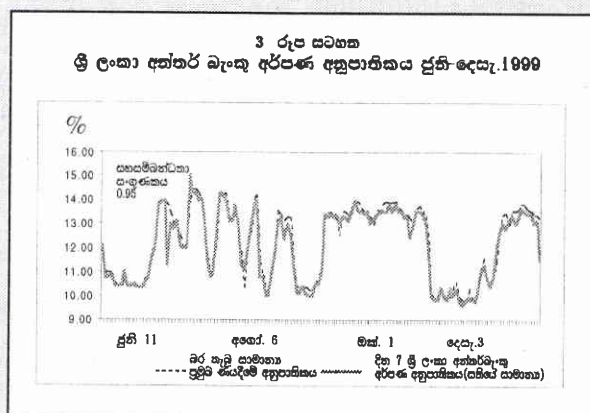
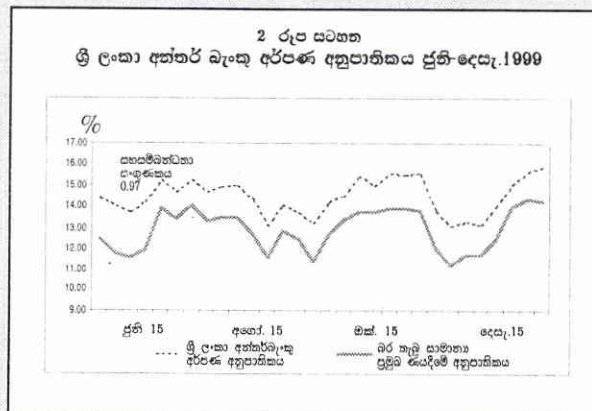
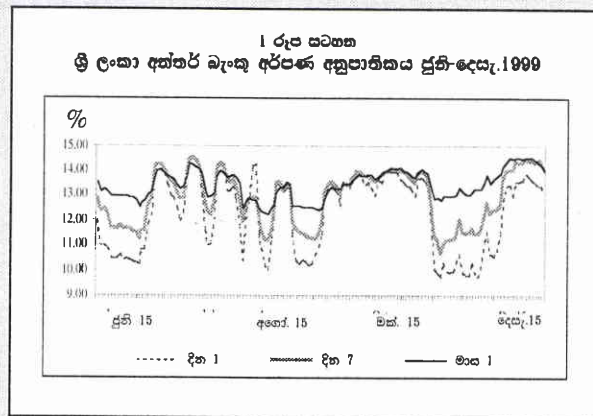
මහ බැංකු ප්‍රතිලේඛ ගැණුම් සහ ප්‍රතිචක්‍රණ අනුපාතික, බර තබන ලද සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය දෙන අනුපාතිකය සහ භාණ්ඩගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර අනුපාතික වැනි ලංකාවෙහි ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික කිහිපයක් පැවතුනද, ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික අගයන්හි වෙනස් ලක්ෂණ කිහිපයක් තිබේ. මෙම සියළුම අනුපාතිකයන් ගණුදෙනු සඳහා දනටමත් යොදා ගන්නා ලද අනුපාතිකයන් නිසා එමගින් පසුකාලීන දත්ත පිළිබිඹු කරයි. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික ඉදිරි කාලයෙහි පවතී යයි අපේක්ෂා කරන අනුපාතිකයන්ය. එමෙන්ම, අන්තර් බැංකු වෙළෙඳපොලෙහි ද්‍රවශීලතාවය පිළිබඳ වඩාත් මෑතකාලීන තත්ත්වය එමගින් පිළිබිඹු කෙරේ. එමෙන්ම, මෙම අනුපාතික අන්තර් බැංකු ගණුදෙනුවලට සම්බන්ධ නිසා ඒවායේ අන්තර්ගත විය හැකි අවදනම් ආන්තිකයක් මගින් ඇති වන අසාමාන්‍ය තත්ත්වය අවම විය හැක. එමනිසා අවදනම් රහිත ඉතාම සුරක්ෂිත සුරැකුම්පත් සඳහා වූ පොලී අනුපාතික හැරුණවිට, මෙම අනුපාතික වෙළෙඳපොල අනෙකුත් ගණුදෙනු සඳහා වඩාත් සුදුසු පදනම් අනුපාතිකයන් වනු ඇත.

යුරෝපීය අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික, ලන්ඩන් අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික සහ සිංගප්පූරු අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික ගණනය කිරීමේදී යොදාගෙන ඇති ක්‍රමවේදයන් ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික ගණනය කිරීම සඳහා පුළුල් වශයෙන් අනුගමනය කර තිබේ. ලංකාවේ අන්තර් බැංකු වෙළෙඳපොලෙහි ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරන වාණිජ බැංකු 12 ක් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන අනුපාතිකයන් පදනම් කරගෙන ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය ගණනය කිරීම වර්තමානයේ සිදු වේ. රාජ්‍ය බැංකු දෙක, ප්‍රධාන දේශීය පෞද්ගලික බැංකු හතරක් සහ විදේශීය බැංකු 6 ක් මෙයට ඇතුළත් වේ. සෑම වැඩ කරන දිනකම පෙරවරු 8.30 - 9.30 අතර එක් දින, සත් දින සහ මාසය යන පරිණත කාලයන් තුන සඳහා අදාළ අනුපාතිකයන් සපයන මෙන් මෙම බැංකු 12 ට දැනුම් දී ඇත. එම එකිනෙක පරිණත කාලයන් සඳහා සරල සාමාන්‍ය අගයන් ලෙස ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික අගයන් ගණනය කරනු ලැබේ. ලංකාවේ වාණිජ බැංකු අනෙකුත් වාණිජ බැංකුවලට අරමුදල් සැපයීමට ඉදිරිපත් කරන දිනපතා පොලී අනුපාතික වලින් වඩාත් යෝග්‍ය මධ්‍ය දර්ශකයක් සැපයීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික ගණනය කිරීමේදී ඉහළම සහ පහළම අගයන් සහිත අනුපාතිකයන් තුන බැගින් ඉවත්

කරනු ලැබේ. මෙම අනුපාතිකයන් විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ගණුදෙනු සඳහා නොව ශ්‍රී ලංකා රුපියල් ගණුදෙනු සඳහා වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික දිනපතා පෙ.ව. 10.30 - 11.00 අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වෙබ් අඩවිය සහ රොයිටර් පුවත්නි නියෝජිත ආයතනය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබේ.

1999 දී ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික අගයන්හි හැසිරීම පළමුවන රූප සටහනින් පෙන්නුම් කර ඇත. එක් දින ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික සියයට 9.82 - 14.50 පරාසය තුළ පැවති අතර එක් දින සහ මාසයක පරිණත කාලයන් සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික පිළිවෙලින් සියයට 10.67 - 14.48 සහ සියයට 12.25 - 14.50 අතර පැවතුණි. මෙම කාලය තුළ එක් දින ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය සහ සියයට 9.60- 15.00 අතර පරාසයක වූ ඒකාණක වෙළෙඳපොලෙහි දිනපතා ගණුදෙනු සඳහා භාවිතා කරනු ලැබූ බර තැබූ සාමාන්‍ය අනුපාතිකය ඉතා සමීප සබඳතාවයක් පෙන්වීය (රූප සටහන II). එක් දින ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය සහ ගණුදෙනු සඳහා භාවිතා කල බර තැබූ සාමාන්‍ය ඒකාණක වෙළෙඳපොල අනුපාතිකය අතර සහසම්බන්ධතා සංගණකය 0.97 ක් විය. මේ අතර, එක් දින ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය සහ වාණිජ බැංකු ඔවුන්ගේ ප්‍රමුඛ ගණුදෙනුකරුවන් සඳහා ණය සැපයූ අනුපාතිකය මත සනිටුහන ගණනය කරනු ලබන බර තැබූ සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය (AWPR) යන දෙකම සමාන රටාවක් සහිතව වෙනස් විය (රූප සටහන III). බැංකු ඔවුන්ගේ බැංකු නොවන හොඳම ගණුදෙනුකරුවන්ගෙන් පවා අවදනම් වෙනුවෙන් පොලියක් අය කරන බැවින් අපේක්ෂිත පරිදි බර තැබූ සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය සාමාන්‍යයෙන් සත් දින ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකයට වඩා ඉහළින් පවතී. සත් දින ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (සැසඳීම සඳහා සනියක සාමාන්‍යය ගෙන ඇත) සහ බර තැබූ සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය අතර සහසම්බන්ධතා සංගණකය 0.95 ක් විය.

වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය ගණනය කරනු ලබන්නේ එක් දින, සත් දින සහ මාසයක කල් පිරෙන ඒවා වශයෙන් පමණි. වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතික පිළිබඳ දර්ශක වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික ප්‍රයෝජනවත් බව වෙළෙඳපොල ආරංචි මාර්ග වලින් පැහැදිලි වේ. ක්‍රියාත්මකයේදී දිගුකාලීනව කල් පිරෙන ණය සඳහාද ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික ගණනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අපේක්ෂා කරයි.

සාමාන්‍යයෙන් තුන් මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලද අනුපාතික වෙනස්වීම් අනුව යමින් වසර තුළදී ප්‍රතිච්ඡාදන අනුපාතිකය ගලපන ලදී. 1999 වර්ෂය මුලදී එය සියයට 15.00 ක් වූ අතර, 1999 දෙසැම්බර් මස මැදදී පමණ අඩුම මට්ටම වූ සියයට 13.41 දක්වා අඩු විය. මහ බැංකුවේ ප්‍රතිච්ඡාදන පහසුකම් සාමාන්‍යයෙන් සපයනු ලබන්නේ එක් දින ප්‍රතිච්ඡාදන ගනුදෙනු සඳහා පමණි. කෙසේ වුවද, වසර 2000 පරිච්ඡාදන ප්‍රශ්නය සම්බන්ධීත ගැටළු මගින් පැන නැගිය හැකි අවිනිශ්චිතතාවයන් ඇති විය හැකි හෙයින්, මුදල් වෙළෙඳපොලට තවදුරටත් ස්ථායීතාවය ඇති කරලීමේ අරමුණින් 1999 දෙසැම්බර් මස 21 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ප්‍රතිච්ඡාදන ගනුදෙනුවල කාලසීමාව දින 30 දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. එයට අමතරව, ඒකක වෙළෙඳපොල අනුපාතික තවදුරටත් ස්ථායී කරලීමට මහ බැංකුව විසින් 1999 දෙසැම්බර් 15 දිනට පසුව එක් දින ප්‍රතිච්ඡාදන අනුපාතිකය සියයට 13.48 හිම පවත්වාගෙන යනු ලැබිණි.

1999 අප්‍රේල් 08 දින සියයට 32.00 ක ඉහළම අගයක් සහිතව 1999 අප්‍රේල් මස පළමු සතියේදී සුළු වශයෙන් ඉහළ දෙසට ගමන් කිරීමක් තිබියදීත්, අන්තර් බැංකු ඒකක වෙළෙඳපොල අනුපාතික සාමාන්‍යයෙන් ස්ථායීව පැවතුණි. මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිච්ඡාදන පහසුකම් පැවතීම, අන්තර් බැංකු ඒකක මුදල් වෙළෙඳපොල අනුපාතික ස්ථායී තත්ත්වයකට පත් කිරීම සඳහා මූලික වශයෙන් දායක විය. 1998 අවසානයේදී සියයට 13.00-14.00 පරාසයක වූ ඒකක මුදල් වෙළෙඳපොල අනුපාතික 1999 ප්‍රථම මාස දෙක තුළදී සියයට 11.13-17.00 පරාසයක විචලනය විය. කෙසේ වෙතත්, වෙළෙඳපොල පැවැති තාවකාලික ද්‍රවශීලතා හිඟය හේතුවෙන්, විශේෂයෙන් මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාසවලදී අනුපාතිකවල යම් වචලනාවයක් දක්නට ලැබුණි. කාලීන සාධක සහ බැංකු අංශයෙහි වූ අකුරට වැඩ කිරීම හා වැඩ වර්ජනය සහ පළාත් සභා ඡන්දය වැනි අනෙකුත් සාධක 1999 මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාස තුළදී ඒකක වෙළෙඳපොල අනුපාතික සියයට 11.00 - 32.00 ක සුළු පරාසයකට යාමට දායක විය. සමහර අවස්ථාවන්හිදී, අරමුදල් හිඟ බැංකුවලට මහ බැංකුවේ ප්‍රතිච්ඡාදන කවුළුවෙන් අරමුදල් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය සුරැකුම් (එනම්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර) නොමැති විට, ඒකක වෙළෙඳපොල අනුපාතික බැංකුවේ එක් දින ප්‍රතිච්ඡාදන අනුපාතික ඉක්මවීමට හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, අප්‍රේල් අවසානයට ආසන්නව වචලනාවය යටපත් වූ අතර 1999 වර්ෂයෙහි සෙසු කාලය තුළදී උපරිම අනුපාතිකය සියයට 15.00 ට පහළින් පවත්වාගෙන යනු ලැබිණි. මෙම අනුපාතික 1999 දෙසැම්බර් මසදී සියයට 9.75 - 14.25 පරාසයක වූ අතර, 1999 දෙසැම්බර් මස අගදී සියයට 12.75 - 13.75 පරාසයක විචලනය විය.

මහ බැංකුවේ වත්කම් සමුදායෙහි අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට සුරැකුම්පත් පැවතීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 1999 වසර තුළදී විවිධ වෙළෙඳපොල කටයුතු සඳහා මහ බැංකු සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම අවශ්‍ය නොවීය. කෙසේ වෙතත්, තුන්මාසික

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාතිකවලට සම්බන්ධ වූ අනුපාතිකවලින් මෙම සුරැකුම්පත් ලබා ගත හැකිව තිබුණි.

1999 ජුනි මස 07 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි දෛනික පදනමක් මත වාණිජ බැංකු 12ක් මගින් රුපියල් ගනුදෙනු සඳහා අර්පණය කරනු ලබන අනුපාතික මත පදනම් වූ ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (SLIBOR) ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ආරම්භ කරන ලදී (විස්තර සඳහා 9 විශේෂ සටහන බලන්න). වසර තුළදී එක් දින ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික අගයයන් සියයට 9.77 - 14.29 පරාසයකද, සත් දින අනුපාතික සියයට 10.67 - 14.48 පරාසයක සහ එක් මාසික අනුපාතික සියයට 12.25 - 14.50 පරාසයකද විචලනය විය.

තැන්පතු අනුපාතික

අඛණ්ඩව උද්ධමන අනුපාතික පහත වැටීම සහ බැංකුවල සඵල අරමුදල් පිරිවැය අඩු කරමින් ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතිකය පහත දැමීම හේතුවෙන්, 1999 දී වාණිජ බැංකු විසින් ඔවුන්ගේ තැන්පතු අනුපාතික සුළු වශයෙන් පහත දමන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මෙම අඩු කිරීම් උද්ධමනයෙහි අඩු වීමට වඩා අඩු වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1999 දී මූර්ත තැන්පතු අනුපාතික වැඩි විය. 1999 වර්ෂයේදී වාණිජ බැංකුවල ඉතිරි කිරීම් තැන්පතු අනුපාතික 1998 දෙසැම්බර් අවසානයේදී වාර්තා වූ සම මට්ටමේම පැවතුනද, තුන් මාසික තැන්පතු සඳහා වූ උපරිම පොලී අනුපාතිකය සියයට 13.00 සිට සියයට 12.50 දක්වා පහතට ගෙනෙන ලද අතර, දෙළොස් මාසික තැන්පතු සඳහා උපරිම පොලී අනුපාතිකය සියයට 13.00 සිට සියයට 12.50 දක්වා අඩු කරන ලදී. වාණිජ බැංකුවල පොලී ගෙවනු ලබන සියළුම තැන්පතු මත පදනම් වන බර තබන ලද සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය 1998 දෙසැම්බර් මස අවසානයේදී සියයට 9.20 සිට ක්‍රමයෙන් 1999 දෙසැම්බර් අවසානයේදී සියයට 9.08 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, බර තබන ලද සාමාන්‍ය ස්ඵර තැන්පතු අනුපාතිකය වසර තුළදී සුළු වෙනස්කම් සහිතව, 1998 වසර අවසානයේදී වූ මට්ටමේම පවතිමින් 1999 වර්ෂය අවසානයේදී සියයට 10.72 ක් විය.

ජාත්‍යන්තර ප්‍රචිතතාවයන් මත පදනම් වන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතුවල පොලී අනුපාතික ජාත්‍යන්තර පොලී අනුපාතිකවල වෙනස්වීම් අනුගමනය කරමින් වසර තුළදී ඉහළ ගියේය. එක්සත් ජනපද ඩොලර් වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතිරි කිරීම් තැන්පතු පොලී අනුපාතික 1998 වර්ෂයේදී වූ සියයට 2.50 - 5.50 ට එරෙහිව 1999 වර්ෂයේදී සියයට 2.25 - 6.00 ක පරාසයක වූහ. සාමාන්‍යයෙන් තරමක් ඉහළ පොලී අනුපාතිකයක් දරනු ලබන ස්විට්සර්ලන්ත තැන්පතු සියයට 2.25 - 6.25 පරාසයක විචලනය විය. 1999 ප්‍රථම භාගය තුළදී එක්සත් ජනපද ඩොලර් එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු පොලී අනුපාතික සියයට 4.00 - 6.25 පරාසයක විචලනය වූ අතර, 1999 වර්ෂයෙහි ඉතිරි කාලය තුළදී සියයට 4.25 - 6.13 ක පරාසයක වෙතස් විය. එයට ප්‍රතිවිරුද්ධව, 1999 ජනවාරි

මාසයේදී සියයට 4.00 - 6.75 ක් වූ ස්ථරලීන් වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු පොලී අනුපාතික, 1999 දෙසැම්බර් මසදී සියයට 3.50 - 6.50 පරාසයක් දක්වා පහත වැටුණි. මේ අතර, වර්ෂය පුරාම විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක මගින් එක්සත් ජනපද ඩොලර් තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික සියයට 4.75-6.00 පරාසයක වූ අතර, ස්ථරලීන් තැන්පතු මත වූ පොලී අනුපාතික සියයට 5.00-6.50 පරාසයක විය.

වෙළෙඳපොල නැමියාව අනුගමනය කරමින්, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවද එහි ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු පොලී අනුපාතික 1998 දෙසැම්බර් මසදී සියයට 10.50 සිට 1999 ජනවාරි මාසයේදී සියයට 9.60 දක්වා සංශෝධනය කරන ලදී. මෙම අනුපාතිකය 1999 ජූලි මාසයේදී සියයට 9.20 දක්වා තවදුරටත් පහත දමන ලද අතර, 1999 වර්ෂයේ ඉතිරි කාලය තුළදී එම මට්ටමේම පවත්වාගෙන යනු ලැබිණි. කෙසේ වෙතත්, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවට වැඩි ස්ථාවර තැන්පතු ප්‍රමාණයක් ආකර්ෂණය කර ගැනීමේ අරමුණින් දෙළොස් මාසික ස්ථාවර තැන්පතු පොලී අනුපාතික සියයට 11.50 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන යනු ලැබිණි.

ණය පොලී අනුපාතික

කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල පහත වැටීමේ නැඹුරුව අනුව යමින්, 1999 වර්ෂයේදී වාණිජ බැංකුවල සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකවල සුළු අඩු වීමක් දක්නට විය. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතිකයේ අඩු වීම වාණිජ බැංකුවල ණය පොලී අනුපාතික ප්‍රතිශතයට 0.5 - 1.0 කින් පමණ පහතට දැමීමට යම් තරමකට දයක විය. වාණිජ බැංකුවල ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන්ට අදාළ සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය දක්වන බර තබන ලද සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය 1998 වර්ෂය අවසානයේදී වූ සියයට 14.90 ට සංසන්දනාත්මකව වසර තුළදී සියයට 13.10 සහ සියයට 17.10 අතර විචලනය වෙමින් 1999 වර්ෂය අවසානයේදී සියයට 15.90 ක් විය. වාණිජ බැංකු ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වූ බර තබන ලද සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය 1998 සැප්තැම්බර් අවසානයේදී සියයට 19.60 සිට 1999 ජූනි අවසානයේදී සියයට 19.10 දක්වා අඩු වී 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයේදී සියයට 18.90 දක්වා තවදුරටත් පහත වැටුණි.

විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක මගින් දේශීය ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා ණය දීමේ පොලී අනුපාතික වසර තුළදී සැලකිය යුතු වෙනසක් නොපෙන්වීය. එක්සත් ජනපද ඩොලර් වලින් වූ ණය සඳහා අදාළ ණය අනුපාතික සියයට 4.00-9.00 පරාසයක විචලනය වූ අතර, ආයෝජන මණ්ඩලය යටතට නොගැනෙන අපනයනකරුවන්ගෙන් අය කරනු ලබන පොලී අනුපාතික පසුගිය වසරෙහි වූ සියයට 6.18 - 10.50 පරාසය සමග සැසඳීමේදී 1999 දී සියයට 6.01 - 10.50 පරාසයක විය.

සාංගමික අංශය සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් කෙටිකාලීන ණය රැස් කර ගැනීමට නිකුත් කරනු ලබන ඇප රහිත පොරොන්දු පත් වූ වාණිජ පත්වල අනුපාතිකය මේ අඩු වීමක් පෙන්වීය. මෙම අනුපාතික 1998 වර්ෂයේදී වූ සියයට 11.00 - 18.00 සංසන්දනාත්මකව 1999 වසර තුළ සියයට 11.50 - 16.25 පරාසයක විය.

1990 අංක 6 දරණ සිවිල් විධාන සංග්‍රහ (සංශෝධන) පනත යටතේ සහ 1990 අංක 2 දරණ ණය අය කර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතෙහි 23 වන වගන්තියට අනුකූලව මහ බැංකුව විසින් වාර්ෂිකව නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතිකය ප්‍රසිද්ධියට පත් කරනු ලබයි. අනුපාතික දෙකම, 1998 දී පැවැති සියයට 11.50 සිට 1999 දී සියයට 9.70 දක්වා අඩු කරන ලදී.

දිගුකාලීන පොලී අනුපාතික

දිගුකාලීන පොලී අනුපාතිකවලට රජයේ රුපියල් සුරැකුම්පත් (රුපියල් ණය) පොලී අනුපාතික, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලද අනුපාතික, දිගුකාලීන ණය දීමේ ආයතනයන්ගේ ණය පොලී අනුපාතික සහ ණයකර පොලී අනුපාතිකද ඇතුළත් වේ. අවුරුදු 2, අවුරුදු 7-8 සහ අවුරුදු 9-10 පරිච්ඡේද කාලයකින් යුත් රුපියල් ණය සඳහා වූ පොලී අනුපාතික පිළිවෙලින් සියයට 12.00, සියයට 12.25 සහ සියයට 12.50 විය. පසුගිය වසරේදී මෙම අනුපාතික සියයට 11.00 - 12.25 පරාසයක විය. මෙම අනුපාතික බලධාරීන් විසින් තීරණය කරනු ලබන හෙයින් වෙළෙඳපොල නැමියාවන් පිළිබිඹු කරනු නොලැබේ.

1999 වසරේදී මහ බැංකුව විසින් පස් අවුරුදු සහ හය අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමෙන් ඒවායේ පරිච්ඡේද කාලයන් දීර්ඝ කරනු ලැබිණි. 1997 වසරේදී ප්‍රථම වරට නිකුත් කරනු ලැබූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මේ දක්වා වසර 2, 3 සහ 4 පරිච්ඡේද කාලයන් සහිතව නිකුත් කර තිබිණි. අවදානම් රහිත මැදිකාලීන පදනම් අනුපාතිකයක් සැලසීමෙන් මෙම පියවර මූල්‍ය වෙළෙඳපොලෙහි වඩාත් දිගුකාලීන ඵලද වක්‍රයක් ගොඩ නැංවීමට තවදුරටත් සහාය විය. වඩාත් විශාල පරිච්ඡේද කාලයක් සඳහා වඩාත් ඉහළ අනුපාතික සහිතව අදාළ පරිච්ඡේද කාලයන් සඳහා කුපන අනුපාතික සියයට 11.00 - 12.25 පරාසයක පැවතුණි. මෙම බැඳුම්කර වෙන්දේසියක් මගින් විකිණීම කෙරෙනු ලැබෙයි. වසර 2 බැඳුම්කරවල බර තබන ලද සාමාන්‍ය ඵලද අනුපාතිකය සියයට 12.64 - 13.42 පරාසයක වූ අතර, වසර 3 බැඳුම්කර සඳහා මෙම අනුපාතික සියයට 12.79 - 13.95 ක පරාසයක් තුළ විචලනය විය. මේ අතර, වසර 4 සහ වසර 5 බැඳුම්කරවල ඵලද අනුපාතික පිළිවෙලින් සියයට 13.21 - 14.02 සහ සියයට 13.30 - 13.97 පරාසයන් තුළ වූහ. 1999 වර්ෂයේදී අවුරුදු 6 භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා පැවති එකම වෙන්දේසියේදී සියයට 13.65 ක පොලී අනුපාතිකයක් වාර්තා විය. ඉහළ යමින් පවතින උද්ධමනය පිළිබඳ වෙළෙඳපොල අපේක්ෂාවන් ක්‍රමයෙන් අඩුවීමක් සිදුවන බව, සාපේක්ෂ වශයෙන් සමතල ඵලද වක්‍රය පෙන්වුම් කරයි.

රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව, ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව හැර බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු ඇතුළත් දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන විසින් අය කරනු ලබන පොලී අනුපාතිකයන් වසර තුළදී සුළු වශයෙන් පහත වැටුණි. මෙම අනුපාතික විශේෂයෙන් 1999 දෙවන භාගය තුළදී අඩු විය. පසුගිය වසරේදී මෙන්ම, රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව, ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ මෙම අනුපාතික පිළිවෙලින් සියයට 15.00 - 18.00, සියයට 10.00 - 16.00 සහ සියයට 14.00 - 15.00 පරාසයන්හි නොවෙනස්ව පැවතුණි. ඩීප්ල්සිටි බැංකුවේ දිගුකාලීන ණය අනුපාතික 1998 දෙසැම්බර් මස සියයට 13.00 - 20.50 සිට සියයට 10.00 - 19.00 දක්වා අඩු කරන ලදී. 1999 වර්ෂයේදී ජාතික සංවර්ධන බැංකුව අය කරනු ලැබූ අවම පොලී අනුපාතික සියයට 9.60 සිට සියයට 6.30 දක්වා පහත හෙලන ලදී.

පෞද්ගලික දේශීය වාණිජ බැංකු දෙකක්, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන තුනක් විසින් වසර තුළදී ණයකර නිකුත් කෙරිණි. 1999 පෙබරවාරි මාසයේදී සීමාසහිත මර්කන්ටයිල් ලිසිං විසින් නිකුත් කරනු ලැබූ සහතික කල නිදහස් කළහැකි පස් අවුරුදු ණයකර, ආයතනයක් විසින් හිමිකම් නිකුතුවක් ලෙස කළ ප්‍රථම ණයකර නිකුත් කිරීම විය. මෙම ණයකරවල සඵල වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට 14.49 ක් විය. අප්‍රේල් මසදී පීපල්ස් මර්චන්ට් බැංකුව විසින් සියයට 14.20 ක සඵල වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකයක් ඇති, කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත කළ සහතික කළ නිදහස් කළහැකි පස් අවුරුදු ණයකර නිකුත් කරන ලදී. මැයි මසදී චිකිත් ඉන්කෝපරේෂන් ලිමිටඩ් විසින් සියයට 17.55 ක සඵල වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකයක් සහිත ලැයිස්තුගත නොකළ ඇප රහිත නිදහස් කළහැකි තුන් අවුරුදු ණයකර නිකුත් කරන ලදී. ජූලි මසදී, සීමාසහිත සම්පත් බැංකුව විසින් පොලී අනුපාතික තුනකින් එකක් තෝරා ගැනීමට මනාපය සහිතව ඇප රහිත යටත් නිදහස් කළහැකි පස් අවුරුදු බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී. විකල්ප පොලී අනුපාතික නම්, කාර්තුමය වශයෙන් ගෙවනු ලබන වාර්ෂිකව සියයට 13.50 (සඵල අනුපාතිකය වාර්ෂිකව සියයට 14.20), වාර්ෂිකව ගෙවීම් සහිතව වසරකට සියයට 14.20 හෝ කාර්තුමය වශයෙන් ගෙවනු ලබන, පසුගිය ප්‍රාථමික චෙන්දේසි හතරක බර තබන ලද සාමාන්‍ය තුන් මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාතිකවල සරල සාමාන්‍යයට වඩා සියයට 1 ක් ලැබෙන වල අනුපාතිකයක් (සියයට 12.00 ක අවමයක් සහ සියයට 16.00 ක උපරිමයකට යටත්ව). සැප්තැම්බර් මසදී ජාතික සංවර්ධන බැංකුව විසින් වාර්ෂිකව ගෙවිය හැකි පසුගිය ප්‍රාථමික චෙන්දේසි හතරක බර තබන ලද සාමාන්‍ය එක් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල එදාදවෙහි සරල සාමාන්‍යයට වඩා සියයට 1 ක වල අනුපාතිකයක් (සියයට 12.50 ක අවමයකට සහ සියයට 16.00 ක උපරිමයකට යටත්ව) සහිතව ලැයිස්තුගත කළ ඇපරහිත යටත් නිදහස් කළහැකි වල අනුපාතික පස් අවුරුදු ණයකර නිකුත් කරන ලදී.

නොවැම්බර් මසදී, සීමාසහිත සෙලාන් බැංකුව පොලී අනුපාතික දෙකකින් එකකට කැමැත්ත පළ කළහැකි ඇප රහිත යටත් නිදහස් කළහැකි පස් අවුරුදු ණයකර නිකුත් කරන ලදී. මෙම ණයකර සඳහා මාසික වශයෙන් ගෙවනු ලබන සියයට 13.35 ක පොලියක් හෝ වාර්ෂිකව සියයට 14.20 ක පොලියක් ගෙවනු ලබයි.

10.4 වාණිජ බැංකු කටයුතු

1999 දී වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකකයන්හි මුදු වත්කම්/වගකීම් හි තරමක වර්ධනයක් පෙන්වූ අතර විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකයන්හි මුදු වත්කම්/වගකීම් හි පහත යාමක් පෙන්නුම් කළේය. විදේශීය වෙළෙඳමේ වූ පහල යාම, මැතිවරණය හා සම්බන්ධ වූ අවිනිශ්චිතතාවයන් සහ වසර 2000 පරිඝණක ප්‍රශ්නය සඳහා බැංකු විසින් ගනු ලැබූ ආරක්ෂාකාරී ක්‍රියා මාර්ගද සාපේක්ෂ වශයෙන් දේශීය බැංකු ඒකකයන්ගේ පහල වර්ධනයට හේතු විය. ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමෙහි වූ අඩු වීම හේතුවෙන් විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ණය සඳහා වූ ඉල්ලුම අඩු වීම, පහළ දේශීය පොලී අනුපාතිකයන් සහ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොලවල්වල පැවැති අවිනිශ්චිතතාවයද විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකවල ක්‍රියාකාරීත්වයන් අඩු වීම කෙරෙහි හේතු විය. දේශීය බැංකු ඒකකයන්හි මුළු වත්කම් පෙර වර්ෂයේ වූ සියයට 13 හා සසඳනවිට අදාල වර්ෂයේදී සියයට 13.8 කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකයන්හි මුළු වත්කම් 1998 දී සියයට 9 කින් අඩු වීමට සංසන්දනාත්මකව 1999 දී සියයට 9.3 කින් අඩු විය.

දේශීය බැංකු ඒකකයන්හි වත්කම් ඉහළ යාමට විදේශීය මුදල් ශේෂ ඉහළ යාම සහ දේශීය ණය ඉහළ යාම උපකාරී විය. රාජ්‍ය සංස්ථා සහ රජයට ලබා දුන් ණයෙහි සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් දක්නට ලැබුණි. ඉන්ධනවල ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් ඉහළ යාම, වර්ධනය වූ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ආයෝජනයන්හි ඉහළ මට්ටම රාජ්‍ය සංස්ථාවල ණය ගැනීම් වැඩි වීමට හේතු විය. මෙය, 1998 දී වර්ධනය වූ ලාභ හේතුවෙන් රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් බැංකුවලට ඇති, වගකීම් අඩු කරලීමට හේතු වූ තත්ත්වයට ප්‍රතිවිරුද්ධ තත්ත්වයක් විය. 1999 වර්ෂය තුළදී වාණිජ බැංකු වලින් රජයට දුන් ශුද්ධ ණය වැඩි විය. ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා කරන ලද වියදම්ද ඇතුළු වැඩි වූ රජයේ වියදම් හා අඩු වූ විදේශීය අරමුදල් ගලා ඒම් නිසා රජයට වැඩි වශයෙන්ම දේශීය බැංකු ක්‍රමය තුළින් අරමුදල් ලබා ගැනීමට සිදුවිය. සමස්ත වටිනාකම සලකන කල, වත්කම්හි විශාලතම වර්ධනයක් වූයේ පෞද්ගලික අංශය සඳහා සපයන ලද ණයවල වර්ධනයයි.

වත්කම්හි සිදුවූ වර්ධනයට අනුරූපව වගකීම්හි වූ වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන්ම තැන්පතු, අනෙකුත් වගකීම් සහ ණය ලබා ගැනීම්හි වර්ධනය නිසා සිදුවිය. වාණිජ බැංකු විසින් තැන්පතුවල වූ වර්ධනය හා සමානව අත්තිකාරම් වල වර්ධනය පවත්වාගෙන ගිය අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සාපේක්ෂ වශයෙන් ස්ථායී ණය තැන්පතු අනුපාතයක් පවත්වා

ගැණුණි. තැන්පතු අතුරින් කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු ඉල්ලුම් තැන්පතුවලට වඩා වැඩි වේගයකින් වර්ධනය විය. විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ණය ලබා ගැනීම සඳහා පැවති අඩු වූ උනන්දුව පිළිබිඹුකරමින් විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක විසින් පෞද්ගලික අංශයට දුන් ණයෙහි අඩු වීමක් සිදුවිය. ඒ හා සමානව, 1998 වර්ෂය හා සැසඳීමේදී ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ නොවන අපනයනකරුවන් සඳහා වාණිජ බැංකු මගින් විදේශීය මුදලින් ලබා දුන් ණයෙහිද අඩු වීමක් පෙන්වීය. මේ අතර, රජය විසින් 1998 දී විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක වෙතින් ලබා ගත් එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 100 ක සාමූහික ණය මුදලින් කොටසක් ආපසු ගෙවන ලදී.

විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකකයන්හි මෙන්ම දේශීය බැංකු ඒකකයන්හිද ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තත්ත්වය වර්ෂය තුළදී වර්ධනය විය. දේශීය අංශයට විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ණය ලබා දීම වැඩි කිරීමේ දී සමහර බැංකු වඩා ප්‍රවේශම්කාරී වීම සහ ඉහත සඳහන් කළ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ණය සඳහා ඉල්ලුම අඩු වීම වාණිජ බැංකුවල විදේශීය වත්කම් විදේශීය වගකීම්වලට වඩා විශාල වැඩි වීමක් වාර්තා කළ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් වූයේ ශුද්ධ විදේශ වත්කම් වර්ධනය වීමයි.

ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය සහ උද්ධමනය අඩු වීමත් සමගම වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු අනුපාතික සහ ණය දීමේ අනුපාතික ද සුළු වශයෙන් අඩු විය. කෙසේ වුවද, 1999 වර්ෂය තුළදී ශුද්ධ පොලී ආදායම සියයට 2 කින් වර්ධනය විය. ගාස්තු මත පදනම් වූ කටයුතු බැංකුවල ආදායම් ප්‍රභවයෙහි වැඩි වැදගත් කමක් ගත් අතර එය 1999 දී සමස්ත ආදායමෙන් සියයට 17 ක් විය. දේශීය බැංකුවලට වඩා විදේශීය බැංකු වල ගාස්තු මත පදනම් වූ ක්‍රියාකාරිත්වයෙන් ලද ආදායම මුළු ආදායමින් විශාල කොටසක් විය.

වාණිජ බැංකුවල වත්කම් හා වගකීම් ව්‍යුහය

වාණිජ බැංකුවල දේශීය ඒකකයන්හි මුළු වත්කම් වල වැඩිවීම 1998 වාර්තා වූ රුපියල් දශලක්ෂ 58,892 (සියයට 13.3) හා සැසඳීමේදී 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 69,173 (සියයට 13.8) ක් විය. වාණිජ බැංකුවල වත්කම් වැඩි වීම කෙරෙහි මූලික වශයෙන් හේතු වූයේ පෞද්ගලික අංශයට, රජයට සහ රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ණය ඉහල යාම සහ විදේශීය වත්කම්හි ඉහළ යාමය. වාණිජ බැංකු විදේශීය වත්කම්වලට වැඩි වීම කෙරෙහි මූලික වශයෙන් හේතු වූයේ පෞද්ගලික අංශයට, රජයට සහ රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ණය ඉහල යාම සහ විදේශීය වත්කම්හි ඉහළ යාමය. වාණිජ බැංකුවල වත්කම් වැඩි වීම කෙරෙහි මූලික වශයෙන් හේතු වූයේ පෞද්ගලික අංශයට, රජයට සහ රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ණය ඉහල යාම සහ විදේශීය වත්කම්හි ඉහළ යාමය. වාණිජ බැංකුවල වත්කම් වැඩි වීම කෙරෙහි මූලික වශයෙන් හේතු වූයේ පෞද්ගලික අංශයට, රජයට සහ රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ණය ඉහල යාම සහ විදේශීය වත්කම්හි ඉහළ යාමය. වාණිජ බැංකුවල වත්කම් වැඩි වීම කෙරෙහි මූලික වශයෙන් හේතු වූයේ පෞද්ගලික අංශයට, රජයට සහ රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ණය ඉහල යාම සහ විදේශීය වත්කම්හි ඉහළ යාමය.

ද්‍රවශීල වත්කම් අංශයෙහි, බැංකු තුළ රඳවාගනු ලැබූ මුදල් ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් වූ අතර එය මූලික වශයෙන් වසර 2000 පරිච්ඡේදයේ ප්‍රගතියට අදාළ අවිනිශ්චිතතාවයන් හේතුවෙන් බැංකු විසින් ආරක්ෂාකාරී පිළියමක් ලෙස අමතර මුදල් රඳවා ගැනීම හේතුවිය. අනෙකුත් මුදල් පෙර වර්ෂයේ සියයට 12 ක වර්ධනයට එරෙහිව 1999 වර්ෂයේදී සියයට 41 කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, මහ බැංකුව සමග වූ තැන්පතු සහ වාණිජ බිල්පත් වල අඩු වීම අනෙකුත් මුදල් වැඩි වීම මගින් සමනය විය. සමස්ත ද්‍රවශීලතා වත්කම් මුළු වත්කම්වලට දරන අනුපාතය 1998 දී සියයට 33 ක සිට 1999 දී සියයට 28 ක් දක්වා අඩු විය.

වගකීම් අංශයෙහි, සියයට 14.8 කින් වර්ධනය වූ තැන්පතු වගකීම් 1999 වර්ෂයේ මුළු වගකීම්වල වූ වර්ධනයට සියයට 73 කින් දායක විය. මෙම වැඩි වීම 1998 වර්ෂය තුළදී සියයට 12.3 කි. පොලී දරන වත්කම් රඳවා ගැනීමට මහජනයාගේ ඇති කැමැත්ත පෙන්නුම් කරමින්, ඉල්ලුම් තැන්පතු වල සියයට 12.1 ක වර්ධනයට සංසන්දනාත්මකව කාලීන හා ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු සියයට 15.4 කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, බැංකු ක්‍රමයෙහි වැඩි වූ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සහ බැංකු අතර ක්‍රියාකාරිත්වයෙහි වූ වර්ධනය පිළිබිඹු කරමින් අන්තර් බැංකු ණය ගැනීම් 1998 දී සියයට 17.6 වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 1999 දී සියයට 15.6 කින් වර්ධනය විය. අනිකුත් බොහොමයක් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්හි දක්නා ලද සුළු අඩු වීම හා යමින් අන්තර් බැංකු වෙළෙඳපොළෙහි බර තබන ලද සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය 1998 දී සියයට 13.0 ක සිට 1999 දී ප්‍රතිශතාංක 0.5 කින් අඩු වී සියයට 12.5 ක් විය.

ප්‍රාග්ධන ගිණුමේ ශේෂයන්හි 1998 දී වූ සියයට 13.2 ක (රුපියල් දශලක්ෂ 5,851) වර්ධනය හා සසඳන විට 1999 දී සියයට 2.7 කින් (රුපියල් දශලක්ෂ 1,351) සුළු වශයෙන් වැඩි විය. කෙසේ වුවද, සමස්ත ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත් බව ශක්තිමත් කරලීමට සහ දිගුකාලීන වත්කම් පදනමට ගැලපෙන ලෙස දේශීය බැංකු 2 ක් විසින් ණයකර තිකුත් කරන ලදී. බැංකු ක්‍රමයෙහි ස්ථායීතාව ශක්තිමත් කරලනු පිණිස වසර 2001 වන විට ප්‍රාග්ධන කාණ්ඩ 1 ට අයත් වන ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත් බවේ අනුපාතය සියයට 4 සිට සියයට 5ක් දක්වාත්, ප්‍රාග්ධන කාණ්ඩ 2 ට අයත් වන ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත් බවේ අනුපාතය සියයට 8 සිට සියයට 10 ක් දක්වාත් වැඩි කරන බවට බැංකු දැනුවත් කරන ලදී.

විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ණය දීම අඩු වීම සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ණය ලබා ගැනීම සඳහා දේශීය ගැණුම්කරුවන්ගේ උනන්දුව අඩු වීම හේතුවෙන් 1999 වර්ෂය තුළදී වාණිජ බැංකු තම ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තත්ත්වය වැඩි දියුණු කර ගති. විදේශ වත්කම් සහ වගකීම් යන දෙඅංශයෙහිම වර්ධනයක් දක්නට ලැබිණ. කෙසේ වුවද, ශුද්ධ වර්ධනයකට හේතු වෙමින් වත්කම් වර්ධනය වඩා වේගවත් විය. දේශීය බැංකු ඒකකයන්හි විදේශීය වත්කම් 1999 වර්ෂය තුළදී සියයට 29.3 කින් වර්ධනය විය. (එය 1998 දී සියයට 21.5 ක් විය). මෙම වත්කම් තුළ, විදේශීය

10.4 සංඛ්‍යා සටහන
වාණිජ බැංකු වත්කම් සහ වගකීම්වල තෝරාගත් ශීර්ෂ (අ)

ශීර්ෂය	වෙනස			
	1998 දෙසැම්බර්/1997 දෙසැම්බර්		1999 දෙසැම්බර්/1998 දෙසැම්බර්	
	ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ	%	ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ	%
වත්කම් වර්ගීකරණය				
1. ද්‍රවශීල වත්කම්	19,306	16.2	19,261	13.9
අතැකි මුදල්	865	11.6	3,409	41.0
මහ බැංකුවෙන් අය වියයුතු ශේෂය	2,303	7.9	-2,966	-9.5
අතැකි විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්	10,596	25.5	17,626	33.7
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	-6,938	-33.9	-1,925	-14.2
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (ආ)			2,495	49.8
වාණිජ බිල්පත්	7,472	36.4	622	2.2
දේශීය බිල්පත්	-66	-85.6	-3	-25.5
ආනයන බිල්පත්	7,687	57.1	977	4.6
අපනයන බිල්පත්	-150	-2.1	-352	-5.2
2. ආයෝජන	-3,193	-9.0	559	1.7
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	-6,938	-33.9	-1,925	-14.2
රජයේ සුරැකුම්පත්	2,733	104.5	2,243	41.9
අනෙකුත් ආයෝජන	1,012	8.2	241	1.8
3. මුළු ණය සහ අත්තිකාරම්	33,588	14.6	41,039	15.6
ණය	15,869	11.5	30,685	20.0
අයිරා	10,247	14.2	9,733	11.8
වාණිජ බිල්පත්	7,472	36.4	622	2.2
4. ස්ථාවර හා අනෙකුත් වත්කම්	8,786	10.3	5,957	6.4
වගකීම් වර්ගීකරණය				
1. ප්‍රාග්ධන ගිණුම්	5,851	13.2	1,351	2.7
2. මුළු තැන්පතු	37,214	12.3	50,242	14.8
ඉල්ලුම් තැන්පතු	4,528	8.6	6,901	12.1
කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	32,686	13.1	43,342	15.4
3. ණය ගැනීම්	4,630	16.9	5,175	16.2
දේශීය ණය ගැනීම්	4,242	17.6	4,420	15.6
විදේශීය ණය ගැනීම්	388	12.0	755	20.8
4. අනෙකුත් වගකීම්	11,197	16.3	12,404	15.5
මුළු වත්කම්/වගකීම්	58,892	13.3	69,173	13.8

(අ) දේශීය බැංකු ඒකකවල කටයුතු පමණක් ඇතුළත්ය.

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ආ) 1998 මැයි 18 සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, ද්‍රවශීල වත්කම්වල කොටසක් ලෙස සැලකේ.

බැංකු සමඟ වූ තැන්පතු සියයට 28.8 කින් ඉහළ ගිය අතර (1998 දී සියයට 25) විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක වෙනැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු සියයට 38.2 කින් වැඩි විය. කෙසේ වුවද, අනෙකුත් විදේශීය වත්කම්, ප්‍රධාන වශයෙන්ම අපනයන බිල්පත් අඩු වුණි. දේශීය බැංකු ඒකකයන්හි විදේශීය වගකීම් වලින් සියයට 90 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් අනෙව්‍යාසික විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් සහ නේවාසික විජාතික විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම් හා නේවාසික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම් හි වූ විදේශීය මුදල් තැන්පතු සහ අපනයනකරුවන්ගේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු වලින්ද සමන්විත විය. මේවා 1999 දී සියයට 34 කින් ඉහළ නැගිණි. දේශීය ඒකකයන් නම විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක වල තැන්පත් කිරීම අඛණ්ඩව සිදුවිය.

1999 වර්ෂය අවසානය වන විට විදේශ ව්‍යවහාර

මුදල් බැංකු ඒකක 25 ක් ක්‍රියාත්මක විය. කෙසේ වුවද, මෙම වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකකවල මුළු වත්කම්/වගකීම් එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 143 (සියයට 9) කින් අඩු වී වර්ෂය කුළදී තවදුරටත් ඒවායේ කටයුතු සංකෝචනය විය. වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකකවල ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රභවයන් වූයේ දේශීය බැංකු ඒකක වෙනැති විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පත් වලින් කරනු ලැබූ ආයෝජනයන් සහ ආයෝජන මණ්ඩලයට අයත් ව්‍යවසායකයින්ගේ තැන්පතුව. වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකකවල අරමුදල් යෙදවූ ප්‍රධාන අංශයන් වූයේ අනෙව්‍යාසික ව්‍යවසායකයින් විසින් කරන ලද ආයෝජනයන් සහ ආයෝජන මණ්ඩල ව්‍යවසායකයින්ට දුන් ණය සහ අත්තිකාරම්ය. දේශීය පොලී අනුපාතිකයන් අඩු වීම සහ අපනයන වර්ධනයෙහි වූ තරමක සංකෝචනයද හේතුවෙන් වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකක වලින් ආයෝජන මණ්ඩල ව්‍යවසායකයින්ට දුන් ණය 1998 දී එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 728 ක සිට 1999 දී

එ.ජ.ඩො. දශලක්ෂ 680 දක්වා අඩු විය. වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකක මගින් 1998 නොවැම්බර් මාසයේදී රජයට ප්‍රදානය කරන ලද එ.ජ.ඩො. දශලක්ෂ 100 ක් වූ සාමූහික ණයෙන්, එ.ජ.ඩො. දශලක්ෂ 12 ක් 1999 දී ආපසු ගෙවන ලදී. වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකකද මවුන්ගේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තත්ත්වයෙහි ද වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් 1999 අගදී එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ 133 ක ශුද්ධ අතිරික්තයක් වාර්තා විය. දේශීය බැංකු ඒකකයන්හි මෙන්ම, අනේවාසිකයන්ගේ විදේශීය වත්කම් හා සසඳනවිට වගකීම්වල අඩු වීම මෙම ශුද්ධ වර්ධනයට හේතු විය.

වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකකවල මුළු දළ වත්කම් වල පහල යාම අනේවාසික සහ නේවාසික අංශයන්හි දක්නා ලදී. වර්ෂය තුළදී, විදේශයන්හි ඇති බැංකුවල තිබූ තැන්පතු සියයට 8 කින් අඩු වූ අතර බැංකු නොවන අංශයට දුන් ණය සියයට 10 කින් වර්ධනය විය. වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකක වලින් පෞද්ගලික අංශයට දුන් ණය 1999 අගදී එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ 697 ක් වූ අතර එය පසුගිය වර්ෂය හා සසඳනවිට සියයට 6 කින් පහල යාමකි. වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකක වලින් පෞද්ගලික අංශයට දුන් මුළු ණය වලින් තුනෙන් දෙකක් සපයන ලද්දේ දේශීය බැංකුවල වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකක මගිනි.

වත්කම් අංශයෙහි, මුද්‍රාල ණයෙන් විශාල කොටසක් ආයෝජන මණ්ඩලයට අයත් ව්‍යවසායකයින්ට ප්‍රදානය කරන ලදී. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයනවල සෙමින් සිදු වූ වර්ධනය පිළිබිඹු කරමින්, ආයෝජන මණ්ඩලයට අයත් ව්‍යවසායකයින්ට ප්‍රදානය කරන ලද ණය 1999 දී සියයට 6 කින් අඩු විය. අනෙකුත් අනුමත කරන ලද නේවාසිකයින්ට දෙන ලද ණයද අඩු විය.

විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ණය ලබා ගැනීම සඳහා වූ අඩු ආකර්ෂණීයත්වය පිළිබිඹු කරමින් ආයෝජන මණ්ඩලයට අයත් නොවන අපනයනයකරුවන් හට ණය සැපයීමට ලබා දුන් විශේෂ පහසුකම් යටතේ ණය සැපයීමද 1998 වර්ෂයට වඩා 1999 දී පහල යාමක් සිදුවිය. ඒ අනුව, 1998 දී ප්‍රදානය කල එ.ජ. ඩොලර් දශලක්ෂ 177 ට සංසන්දනාත්මකව 1999 දී එය එ. ජ. ඩොලර් දශලක්ෂ 124 ක් විය. මෙම ණයෙන් වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකක මගින් ප්‍රදානය කරනු ලැබුවේ එ.ජ. ඩොලර් දශලක්ෂ 25 ක් පමණි.

වි.ව්‍ය.මු.බැ. ඒකකවල වගකීම් අංශයෙහි වූ අඩු වීම අනේවාසික වගකීම් (එ.ජ. ඩොලර් දශලක්ෂ 132) සහ නේවාසික වගකීම් (එ.ජ. ඩොලර් දශලක්ෂ 32) අඩු වීම සහ අභ්‍යන්තර ගිණුම් (එ.ජ. ඩොලර් දශලක්ෂ 21) වැඩි වීමෙහි ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයකි. නේවාසික වගකීම් වලින් ප්‍රධාන කොටස දේශීය ඒකක මගින් කරනු ලැබූ අරමුදල් තැන්පත් කිරීම් විය.

වාණිජ බැංකුවල දේශීය ඒකකයන්හි අරමුදල් ප්‍රභවයන් සහ භාවිතය

1998 වර්ෂය හා සසඳන කල 1999 දී වත්කම් සහ

වගකීම් වර්ධනය වේගවත් වෙමින් භාවිතා කිරීම සඳහා පවතින සම්පත්හිදී වැඩි වීමක් වාර්තා කරන ලදී. වාණිජ බැංකුවල පැවැති මුළු ශුද්ධ අරමුදල් ප්‍රමාණය 1999 දී සියයට 10.2 කින් වර්ධනය වී රුපියල් දශලක්ෂ 17,451 ක් විය. ශුද්ධ පදනමක් මත, පෞද්ගලික අංශය සහ අනෙකුත්

10.5 සංඛ්‍යා සටහන
වාණිජ බැංකුවල සම්පත් ප්‍රභවයන් සහ උපයෝජනය (අ)
රුපියල් දශලක්ෂ

වර්ගීකරණය	වෙනස (ආ)			
	1998		1999	
	ප්‍රභවය	භාවිතය	ප්‍රභවය	භාවිතය
1. රාජ්‍ය අංශය	6,618		6,483	
රජයේ සුදකුම්පත් දර්ම	4,205			318
තැන්පතු		2,083	1,021	
ආනයන බිල්පත්		9,414		1,429
කෙටිකාලීන ණය		901		214
අයිතුවන්	1,576			5,542
2. මහ බැංකුව		3,129		85
ණය ගැනීම්	39		358	
සංචිත		2,303	2,966	
මහබැංකු සුදකුම්පත්හි ආයෝජන				
කැටුම්පත්	865		3,409	
3. රාජ්‍ය සංස්ථා		4,301		8,258
තැන්පතු		5,153		2,389
අත්තිකාරම්	853			5,868
4. සමුපකාර		482		184
තැන්පතු		332		20
අත්තිකාරම්		150	204	
5. අනෙකුත් දේශීය පෞද්ගලික අංශය	1,229		8,506	
තැන්පතු(ඇ)	27,667		37,831	
දේශීය බිල්පත්	383			446
ආනයන බිල්පත්	1,460		212	
අයිතුවන්		10,966		4,541
ණය මුදල්		17,234		24,523
සුදකුම්පත් හා බැඳුම්කරවල ආයෝජන				
ණයකර	930	1,013	215	241
6. අනෙක් බැංකු ගනුදෙනු		1,300	1,523	
දේශීය බැංකුවල ඇති ශේෂයන්		5,291		2,790
දේශීය බැංකුවල තැන්පතු හා ණයගැනීම්	3,991		4,313	
7. විදේශීය අංශය	7,376			2,625
ණය ගැනීම්	388		755	
තැන්පතු	17,434		13,894	
අපනයන බිල්පත් ද ඇතුළුව විදේශීය ශේෂයන්		10,447		17,274
8. අනෙකුත් වත්කම් හා අනෙකුත් වගකීම්	7,225		7,238	
ප්‍රාග්ධන හා සංචිත	5,851		1,351	
ස්ථාවර වත්කම්		1,821		2,047
දිගුකාලීන රජයේ පිළිණයන්			1,000	
ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන පිළිණයන්				
අනෙකුත් වත්කම්		6,965		4,910
අනෙකුත් වගකීම්	10,160		11,844	
මුළු ශුද්ධ සම්පත්				
ලැබීම්/භාවිතය	15,830	15,830	17,451	17,451

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) දේශීය බැංකුවල කටයුතු පමණක් ඇතුළත්ය.
 (ආ) තද කළ අනුර්ත දක්වා ඇති සංඛ්‍යාවන්ගෙන් එක් එක් අංශයෙහි ශුද්ධ සම්පත් ලැබීම් හෝ භාවිතය දක්වේ.
 (ඇ) විශේෂ ඉතිරිකිරීමේ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ රාජ්‍ය අංශයේ බැංකු දෙක විසින් රාශීකරණය කරන දිගුකාලීන තැන්පතු ද ඇතුළත් වේ.

වත්කම් සහ අනෙකුත් වගකීම් ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රභවයන් වූ අතර රජය සහ රාජ්‍ය සංස්ථා ප්‍රධාන අරමුදල් භාවිතා කරන්නන් විය. එක්ව ගත් කල, දේශීය පෞද්ගලික අංශය සහ අනෙකුත් වත්කම් සහ අනෙකුත් වගකීම් අංශයන් අරමුදල්හි ශුද්ධ වැඩි වීමෙන් සියයට 90කට දයක විය. අරමුදල් වලින් විශාලතම කොටස භාවිතයට ගනු ලැබුවේ රාජ්‍ය අංශයයි (සියයට 84- රජය සියයට 37 ක් සහ රාජ්‍ය සංස්ථා සියයට 47).

කලින් වර්ෂය හා සසඳනවිට, සංචිත අවශ්‍යතාවය අඩු වීමත් සමග මහ බැංකුව සමග වූ සංචිත වෙනුවෙන් වූ අරමුදල් භාවිතය අඩු විය. 1998 දී අරමුදල් වලින් සියයට 20 ක් උකහා ගත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 1999 දී සම්පත් වැඩි වීමෙන් නොසැලකිය යුතු කොටසක් පමණක් (සියයට 1 ට අඩු) උකහා ගන්නා ලදී. වාණිජ බැංකුවල දේශීය ඒකක ඔවුන්ගේ ශුද්ධ විදේශ වත්කම් තත්ත්වය ගොඩ නගා ගත් හෙයින් 1998 වර්ෂයට ප්‍රතිවිරුද්ධව, විදේශීය අංශය අරමුදල් ශුද්ධ වශයෙන් භාවිතා කරන්නකු බවට පත් විය.

පෙර වර්ෂවල පැවති රටාවම අනුගමනය කරමින්, අනෙකුත් වත්කම් සහ වගකීම් අංශය ශුද්ධ අරමුදල් සපයන්නකු විය. වාණිජ බැංකු ඔවුන්ගේ ප්‍රාග්ධනය සහ සංචිත වැඩි කළ බැවින් පවත්නා සම්පත් වැඩි විය. ඊට අමතරව, අනෙකුත් වගකීම්ද අරමුදල් ප්‍රභවයක් වූ අතර ඉන් කොටසක් බැංකු විසින් නිකුත් කළ ණයකර වලින් ලැබූ මුදල් ප්‍රවාහ නිසා විය. 1998 වර්ෂයේ මෙන්ම දේශීය පෞද්ගලික අංශය අරමුදල් ප්‍රභවයක් ලෙස අඛණ්ඩව පැවතුණි. මෙම අංශය විසින් 1998 දී සපයන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 1,229 ක් හා සසඳන කල 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 8,506 ක ශුද්ධ මුදල් ප්‍රමාණයක් සපයන ලදී.

රජය සහ රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය වල වර්ධනය තුළින් පෙනෙන පරිදි එම අංශ, ප්‍රධාන අරමුදල් භාවිතා කරන්නන් විය. 1999 දී වාණිජ බැංකුවල සම්පත් වල මුළු වැඩි වීමෙන් සියයට 47 ක් රාජ්‍ය සංස්ථා උකහා ගන්නා ලදී. සංස්ථා විසින් ලබා ගත් ණයෙහි වැඩි වීම සහ බැංකුවල එම සංස්ථාවන් සතු කැන්පතු අඩු වීම යන දෙඅංශය තුළින්ම සංස්ථාවන් ශුද්ධ භාවිතා කරන්නන් විය.

වාණිජ බැංකු ණය සහ අත්තිකාරම්¹

වාණිජ බැංකුවල ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳව වූ කාර්තුමය සමීක්ෂණයෙන් හෙලිදරව් කරන පරිදි වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද මුළු ණය සහ අත්තිකාරම් වලින් නොපියවන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි 1998 සැප්තැම්බර් මාසයෙන් අවසන් වන මාස දෙළහේ දී වූ සියයට 12.1 ක වර්ධනය සහ 1999 වර්ෂයේ ප්‍රථම භාගයේ සියයට 10.5 ක වර්ධනය හා සසඳනවිට 1998 සැප්තැම්බර් අවසානයේ සිට 1999 සැප්තැම්බර් අවසානය දක්වා සියයට 12.4 ක වර්ධනයක් වාර්තා විය. දළ දේශීය නිෂ්පාදනය

1. වාණිජ බැංකුවල කැන්පතු සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණයෙන් ලබාගත් තොරතුරු මත මෙම විග්‍රහය සිදුකර ඇති අතර, 1999 සැප්තැම්බර් අග දක්වා පැවැති දේශීය බැංකු ඒකක වල දත්ත මත පදනම් වේ.

(ද.දේ.නි.) 1999 ප්‍රථම භාගයේදී සියයට 3.0 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 1999 තුන් වන කාර්තුවේදී සියයට 4.0 කින් වර්ධනය වීම මගින් පෙන්නුම් කල ආර්ථික ක්‍රියාවලිය යහපත් තත්ත්වයට පත්වීම, ණයෙහි සිදු වූ වර්ධනය තුළින්ද පිළිබිඹු විය.

නොපියවන ලද ණයෙන් විශාලතම කොටසට (සියයට 41) දයක වූ වාණිජ අංශය, අපනයන සහ ආනයනවල පහළ යාම පිළිබිඹු කරමින් සාපේක්ෂ වශයෙන් පහළ ණය වර්ධනයක් (1998 සැප්තැම්බර් අවසානයේ සිට 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයට සියයට 8) වාර්තා විය. කෙසේ වුවද, දෙවන සහ තුන්වන කාර්තුවලදී අපනයන තුල සිදුවූ තරමක වර්ධනය පිළිබිඹු කරමින් සකසන ලද පොල් නිෂ්පාදන සහ අත්කම් අපනයනය සඳහා වූ ණය පිළිවෙලින් සියයට 58 කින් සහ සියයට 55 කින් ද, මැණික් සහ ඇඟළුම් අපනයනය සඳහා වූ ණය සියයට 11 බැගින් ද වර්ධනය විය. ඒ හා සමානව, සමහර ආනයනයන් උදා: මෝටර් රථ, යන්ත්‍ර උපකරණ, ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය, කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ සහ අමු ද්‍රව්‍ය වැනි අන්තර් භාණ්ඩ ඉහළ යාමත් සමගම ඒ සඳහා දුන් ණයෙහිද වර්ධනයක් සිදු විය. 1998 වර්ෂයේදී බණිප් තෙල් නිෂ්පාදනවල අන්තර්ජාතික මිල ගණන්වල අඩු වීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වූ අඩු ආනයන බිල්පත් සහ බනිප් තෙල් සංස්ථාවේ ඉහළ ලාභදයින්වල හේතුවෙන් සංස්ථාවට බැංකු සමග වූ වගකීම් අඩු කරලීමට හැකි විය. මේ සමගම 1999 දෙවන කාර්තුව දක්වා බනිප් තෙල් නිෂ්පාදන ආනයනය සඳහා සපයන ලද ණයෙහි සැලකිය යුතු අඩු වීමක් දකිය හැකි විය. කෙසේ වුවද, පසුකාලීනව වූ බනිප් තෙල් නිෂ්පාදනවල අන්තර්ජාතික මිල ගණන්වල නියුණු වැඩි වීම, 1999 තෙවන කාර්තුවෙහිදී බනිප් තෙල් නිෂ්පාදන ආනයනය කිරීමට සපයන ලද ණය වර්ධනය වීමෙන් පිළිබිඹු වේ.

වාණිජ බැංකු විසින් නිවාස අංශය සඳහා දෙන ලද ණය වැඩි වූ අතර එම කාර්යය සඳහා සමහර බැංකු දිගුකාලීන අරමුදල් ගොඩ නංවන ලදී. සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 13 කට දයක වන්නාවූ දෙවැනි විශාලතම ණය ලබා ගත් අංශය වූ නිවාස හා දේපල සංවර්ධන අංශයෙහි 1998 සැප්තැම්බර් අවසානයේ සිට 1999 සැප්තැම්බර් අවසානය දක්වා ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 8 ක වර්ධනයක් වාර්තා විය. නිවාස හා දේපල සංවර්ධනය සඳහා වූ ණයෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් (සියයට 81) පුද්ගලික නිවාස කටයුතු සඳහා දෙන ලද ණයෙන් සමන්විත විය.

1999 සැප්තැම්බර් අවසානයට වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 11 ක් පමණ පරිභෝජන අංශය විසින් ලබා ගන්නා ලදී. මෙම අංශය තුළ වූ ණයෙන් විශාල කොටසක් (සියයට 93) පුද්ගලයින් විසින් පුද්ගලික අවශ්‍යතා සඳහා ලබා ගන්නා ලදී. මේ අතර, සමහර වාණිජ බැංකු විසින් කරන ලද විශාල වෙළෙඳ ප්‍රචාරණවලට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස ණය කාඩ්පත් භාවිතය ඉහළ යාම පිළිබිඹු කරමින් ණය කාඩ්පත් තුළින් වූ ණය

10.6 සංඛ්‍යා සටහන
අරමුණු හා කල්පිරීම් රටාව අනුව වර්ග කරන ලද වාණිජ බැංකු අත්තිකාරම් (අ)

වර්ගීකරණය	කෙටි කාලීන		මැදි කාලීන		දිගු කාලීන		එකතුව	
	ප්‍රමාණය	(1),(7) හි	ප්‍රමාණය	(3),(7) හි	ප්‍රමාණය	(5),(7) හි	ප්‍රමාණය	(7) එකතුවේ
	රුපියල්	ප්‍රතිශතයක්	රුපියල්	ප්‍රතිශතයක්	රුපියල්	ප්‍රතිශතයක්	රුපියල්	ප්‍රතිශතයක්
	දශලක්ෂ	වශයෙන්	දශලක්ෂ	වශයෙන්	දශලක්ෂ	වශයෙන්	දශලක්ෂ	වශයෙන්
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1. වෙළෙඳ								
1998 සැප්තැම්බර්	73,453	73.6	21,204	21.2	5,142	5.2	99,799	43.1
1998 දෙසැම්බර්	74,874	72.7	22,515	21.9	5,545	5.4	102,934	42.7
1999 සැප්තැම්බර්	80,252	74.5	21,490	20.0	5,923	5.5	107,665	41.4
2. මූල්‍ය								
1998 සැප්තැම්බර්	5,878	67.2	1,894	21.7	974	11.1	8,745	3.8
1998 දෙසැම්බර්	8,208	72.6	2,153	19.0	944	8.4	11,305	4.7
1999 සැප්තැම්බර්	8,652	68.6	2,668	21.2	1,291	10.2	12,611	4.8
3. කෘෂිකාර්මික								
1998 සැප්තැම්බර්	7,811	64.0	3,257	26.7	1,144	9.4	12,211	5.3
1998 දෙසැම්බර්	8,174	62.5	3,720	28.5	1,181	9.0	13,075	5.4
1999 සැප්තැම්බර්	9,006	63.5	3,667	25.9	1,505	10.6	14,177	5.5
4. කාර්මික (ආ)								
1998 සැප්තැම්බර්	19,245	72.0	5,401	20.2	2,080	7.8	26,725	11.6
1998 දෙසැම්බර්	19,547	70.8	5,561	20.2	2,483	9.0	27,591	11.4
1999 සැප්තැම්බර්	19,698	68.7	5,952	20.8	3,025	10.5	28,675	11.0
5. සංචාරක								
1998 සැප්තැම්බර්	1,563	40.5	830	21.5	1,462	37.9	3,855	1.7
1998 දෙසැම්බර්	1,706	41.5	887	21.6	1,515	36.9	4,108	1.7
1999 සැප්තැම්බර්	1,746	41.6	880	21.0	1,573	37.5	4,198	1.6
6. නිවාස								
1998 සැප්තැම්බර්	7,820	25.3	10,951	35.5	12,095	39.2	30,866	13.3
1998 දෙසැම්බර්	7,761	24.8	10,742	34.4	12,746	40.8	31,249	12.9
1999 සැප්තැම්බර්	7,870	23.5	11,982	35.8	13,608	40.7	33,460	12.9
7. පරිභෝජන								
1998 සැප්තැම්බර්	14,977	64.2	4,678	20.0	3,685	15.8	23,340	10.1
1998 දෙසැම්බර්	14,594	62.6	4,821	20.7	3,893	16.7	23,308	9.7
1999 සැප්තැම්බර්	18,720	64.1	5,540	19.0	4,950	16.9	29,209	11.2
8. අනිකුත් ණය								
1998 සැප්තැම්බර්	17,397	67.5	5,615	21.8	2,768	10.7	25,780	11.1
1998 දෙසැම්බර්	18,819	67.8	6,759	24.3	2,186	7.9	27,764	11.5
1999 සැප්තැම්බර්	20,456	68.0	7,010	23.3	2,626	8.7	30,092	11.6
9. එකතුව								
1998 සැප්තැම්බර්	148,142	64.0	53,829	23.3	29,350	12.7	231,321	100.0
1998 දෙසැම්බර්	153,683	63.7	57,158	23.7	30,493	12.6	241,335	100.0
1999 සැප්තැම්බර්	166,400	64.0	59,188	22.8	34,500	13.3	260,087	100.0

(අ) අත්තිකාරම්වලට, එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂයන් හැර ණය, අධිරා සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් ය. මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ආ) ඉංජිනේරු සහ ගොඩනැගිලි ව්‍යාපාර, කැණීම් සහ ධීවර කර්මාන්තය සඳහා දෙන ලද අත්තිකාරම් ඇතුළත් වේ.

සැපයීමෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් (ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 31) විය. නොපියවන ලද මුළු ණයෙන් සියයට 11 කට දියක වූයේ කර්මාන්ත අංශයයි. සමස්ත කර්මාන්ත අංශයට සපයන ලද ණයෙහි සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු වර්ධනයක් පෙන්වුවද, ඉංජිනේරු හා ගොඩනැගිලි වෙළෙඳ කටයුතු වලට සපයන ලද ණයෙහි 1997 සැප්තැම්බර් සිට 1998 සැප්තැම්බර් දක්වා පෙන්වන ලද අඩු වීමට සාපේක්ෂව 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයට සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්වීය. අනෙකුත් නිෂ්පාදන කර්මාන්ත සඳහා සපයන ලද ණයෙහි 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයට සියයට 5 ක

වර්ධනයක් වාර්තා විය. මෙම කර්මාන්ත අතර, ණය පරිභෝජනයෙහි ලා වැදගත් වැඩි වීම් වාර්තා කළ අංශ වූයේ ආහාර පාන, සම් කර්මාන්ත, රසායන සහ බනිජ තෙල්ය.

ණයෙහි ආංශික ව්‍යාප්තිය අනුව සලකා බලන විට ණයෙහි ඉහළම වර්ධනයන් වාර්තා වූයේ මූල්‍ය අංශයෙහි (සියයට 44) සහ සේවා අංශයෙහි (සියයට 35) වූ අතර එම අංශ විසින් ලබා ගන්නා ලද්දේ නොපියවන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 5 ක් පමණි. මූල්‍ය අංශයට දෙන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 85 ක් පමණ ලබා

10.7 සංඛ්‍යා සටහන
සුරැකුම් වර්ගය අනුව අත්තිකාරම් (අ)
1998 සැප්තැම්බර් - 1999 සැප්තැම්බර්

සුරැකුම් වර්ගය	1998 සැප්තැම්බර් 30		1998 දෙසැම්බර් 31		1999 සැප්තැම්බර් 30	
	ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ	එකතුවෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ	එකතුවෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ	එකතුවෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්
1. ලේඛනගත බිල්පත්	6,398	2.8	6,590.3	2.7	7,176	2.8
2. රජයේ සුරැකුම්පත්	3,608	1.6	3,909.8	1.6	3,943	1.5
3. බද්ධ ව්‍යාපාර වස්තු සමාගම්වල කොටස්, බැඳුම්කරණයකර සහ ජීවිත රක්ෂණ ඔප්පුවල මූල්‍ය වටිනාකම ඇතුළුව විවිධ	3,448	1.5	3,430.8	1.4	3,147	1.2
4. ස්ථාවර, ඉතිරිකිරීම් සහ තැන්පතු සහතික ඇතුළු අනිකුත් මුදල් තැන්පතු	24,974	10.8	24,449.4	10.1	26,429	10.2
5. වෙළෙඳ නොග	17,494	7.6	17,299.0	7.2	17,353	6.7
6. නිශ්චල, දේපල යන්ත්‍ර සහ උපකරණ	60,522	26.2	64,228.3	26.6	68,038	26.2
7. පොරොන්දු නෝට්ටු සහ පෞද්ගලික ඇපවීම්	37,874	16.4	37,606.3	15.6	40,844	15.7
8. භාර කුවිතාන්සි	10,585	4.6	9,136.9	3.8	6,974	2.7
9. කුලී පිට ගැනුම් ගිවිසුම්	1,118	0.5	1,468.4	0.6	2,137	0.8
10. මුදල් චලන මෝටර් රථ	2,798	1.2	3,759.8	1.6	3,372	1.3
11. අනෙකුත් සුරැකුම්පත්	35,621	15.4	38,903.8	16.1	43,270	16.6
12. සුරැකුම් රහිත	26,881	11.6	30,551.6	12.7	37,404	14.4
එකතුව	231,321	100.0	241,335	100.0	260,087	100.0

(අ) එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂයන් සහ සහතික මිල යෝජනා ක්‍රමය යටතේ මිලදී ගැනීම් සඳහා ප්‍රදානය කළ අත්තිකාරම් භාර

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ගන්නා ලද්දේ මූල්‍ය ආයතන සහ කල්බදු සමාගම් විසිනි. සේවා අංශය සඳහා දෙන ලද ණයෙහි වර්ධනය, ද.දේ.නි. වූ වර්ධනයෙන් පැහැදිලිව පිළිබිඹු වූ අතර එම අංශය විසින් ද.දේ.නි. එකතු කරන ලද ප්‍රමාණය 1999 ප්‍රථම භාගයෙහි සියයට 2.4 ක සිට තුන්වන කාර්තුවේදී සියයට 4.1 ක් දක්වා වර්ධනය විය. මෙම අංශයට දෙන ලද ණයෙන් විශාල කොටසක් ලබා ගන්නා ලද්දේ මගී ප්‍රවාහන කටයුතු සහ වාණිජමය ප්‍රවාහන කටයුතු යන උප අංශයන්ය.

කෘෂිකාර්මික අංශය සහ අනෙකුත් අංශයන් නොපියවන ලද මුළු ණයෙන් සියයට 6 ක් බැගින් ලබා ගන්නා ලදී. කෘෂිකාර්මික අංශය සඳහා සපයන ලද මුළු ණයෙන් වැඩිම කොටසක් අත්පත් කර ගන්නා ලද්දේ තේ අංශයයි. සංචාරක අංශය සඳහා සපයන ලද ණයෙහි යම් පමණක යථා තත්ත්වයට පත් වීමක් පිළිබිඹු කරමින් 1998 සැප්තැම්බර් අවසානයේ සිට 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයට සියයට 9 කින් වර්ධනය විය. සංචාරකයින්ගේ පැමිණීමෙහි සිදු වූ අඛණ්ඩ වර්ධනය නිසා මෙම අංශයෙහි කටයුතු වල සිදු වූ වර්ධනය, මෙම අංශයෙහි උප අංශයක් වූ සංචාරක හෝටල් ගොඩ නැගීම සඳහා ලබා ගත් ණය ඉහළ යාම කුසින් දක්නා ලදී.

කල්පිරීම් රටාව අනුව වාණිජ බැංකු විසින් දෙන ලද ණය සහ අත්තිකාරම් වලින් විශාල කොටසක් කෙටිකාලීන ණය වලින් සමන්විත විය. 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයට සමස්ත ණයෙන් සියයට 64 ක් කෙටිකාලීන ණය (වසර 1

ට අඩු) වූ අතර මැදිකාලීන ණය (වසර 2-5) සහ දිගුකාලීන ණය (වසර 5 ට වැඩි) පිළිවෙලින් සියයට 22.8 ක් සහ සියයට 13.3 ක් විය. මෙම රටාව නිවාස සහ දේපල සංවර්ධනය සහ සංචාරක කර්මාන්තය හැර අනෙකුත් සියළු අංශ සඳහා පැවැතුනි. නිවාස අරමුණු සඳහා වූ ණයෙන් සියයට 41 ක් දිගුකාලීන ණය සහ සියයට 36 ක් මැදිකාලීන ණය ද විය. සංචාරක අංශයට දෙන ලද ණයෙන් සියයට 38 ක් දිගුකාලීන ණය විය.

ණය සහ අත්තිකාරම් සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද සුරැකුම් මත වර්ගීකරණයට අනුව විවිධාකාරයේ සුරැකුම් සඳහා දෙන ලද ණය ප්‍රමාණය සාපේක්ෂ වශයෙන් ස්ථාවරව පැවතුණි. නිශ්චල දේපල සහ යන්ත්‍රෝපකරණ සුරැකුම් වශයෙන් තබාගෙන දෙන ලද ණය දළ වශයෙන් සියයට 26 කි. පෞද්ගලික ඇප සහ පොරොන්දු නෝට්ටු, අනෙකුත් සුරැකුම් සහ සුරැකුම් රහිත ණය පිළිවෙලින් සියයට 16, සියයට 17 සහ සියයට 14 ක් විය. 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයට ස්ථිර, ඉතිරි කිරීමේ සහ අනෙකුත් තැන්පතු සඳහා වූ අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය සියයට 10 ක් පමණ වූ අතර බද්ධ ව්‍යාපාර සමාගම්, බැඳුම්කර හා ණයකර සුරැකුම් මත දෙන ලද ණයෙහි සාපේක්ෂ වැදගත්කම 1998 සැප්තැම්බර් අවසානයේදී සියයට 2 ක සිට 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයට සියයට 1 දක්වා අඩු විය. මෙයට ප්‍රධාන හේතුවක් විය හැක්කේ අඩු වූ කොටස් වෙළෙඳපොල මිල ගණන් සහ ඒ හේතුවෙන් සුරැකුම් ලෙස ප්‍රයෝජනයට යොද

ගත හැකි කොටස්හි වටිනාකම අඩු වීමත් වේ. ඒවා සමානව විශ්වසන ලදුපත් සඳහා දෙන ලද ණය මෙම කාලය තුළදී සියයට 5 ක සිට සියයට 3 ක් දක්වා අඩු විය. අනෙක් වැදගත් සුරැකුම් වර්ගය වූයේ වෙළෙඳ නොගත්ය (සියයට 7).

අනෙකුත් වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතිකයන්හි අඩු වීමේ රටාව පවත්වා ගනිමින් බර තබන ලද සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය 1998 සැප්තැම්බර් අවසානයේදී සියයට 19.6 ක සිට 1999 ජූනි අවසානයේදී සියයට 19.1 දක්වාද, 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයේදී සියයට 18.9 දක්වාද අඩු විය. ඉහළ පොලී අනුපාතිකවලට දෙනු ලබන ණය ප්‍රදානයන් පහත යැම අඛණ්ඩව සිදු විය. සියයට 25 ට ඉහළ පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ ලබා දුන් ණය ප්‍රතිශතය 1998 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී වූ මට්ටමට වඩා 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයේ දී සියයට 6 කින් පහත වැටුණු අතර සියයට 21 - 25 අතර පරාසයේ වූ පොලී අනුපාතික යටතේ වූ ණය සියයට 1 කින් අඩු විය. සියයට 16 - 20 අතර පොලී පරාසයක් තුළ ලබා දුන් ණය මුළු නොපියවූ ණයවල අනුපාතයක් ලෙස 1998 සැප්තැම්බර් අවසානයේ සියයට 14 ක සිට 1999 සැප්තැම්බර් අවසානයට සියයට 21 ක් දක්වා ඉහළ නැගුණි.

10.5 මහ බැංකු කටයුතු

මූල්‍ය වෙළෙඳපොලෙහි ස්ථාවර භාවය පවත්වා ගනිමින් මහ බැංකුවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව සිදු කෙරුණි. වෙළෙඳපොලාහි මුඛ ක්‍රියාවලියෙහි කොටසක් ලෙස 1999 අගෝස්තු මාසයේදී සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතාංක 1 කින් පහත හෙලන ලදී. බැංකු අනුපාතිකයද අඩුකරන ලදී. තම මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ප්‍රතිඵලදී ගැණුම් පහසුකම හා ප්‍රතිවිකුණුම් පහසුකම අඛණ්ඩව විශාල වශයෙන් භාවිතා කරන ලදී. විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොලෙහි වාණිජ බැංකු ගණුදෙනු සඳහා වූ එ.ජ. ධොලරයෙහි දිනපතා මිලදී ගැණුම් සහ විකුණුම් අනුපාතික ප්‍රකාශයට පත් කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කෙරුණි. මෙම අනුපාතික මූලික වශයෙන් නිගමනය කරනු ලැබූයේ වෙළෙඳපොල තුළ සිදුවූ වෙනස්කම් මගිනි. මහ බැංකුව විදේශ විනිමය ඉදිරි ගණුදෙනු සඳහා මැදිහත් නොවේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වර්ෂයේ අග භාගයේදී වසර 2000 පරිඝණක ප්‍රශ්නය මගින් වෙළෙඳපොල අස්ථාවර භාවයට ඉඩ නොදීම සඳහා මිණුම් කීපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම මිණුම් සහ වාණිජ බැංකු සමග පවත්වාගෙන යනු ලබන සමීප සම්බන්ධතා මගින් වර්ෂ 2000 පරිඝණක ප්‍රශ්නයට සාර්ථකව මුහුණ දීමට හැකි වී තිබේ.

මහ බැංකුවේ වත්කම් සහ වගකීම් ව්‍යුහය

මහ බැංකුවේ මුළු වත්කම්හි 1998 දී පැවති සියයට 2.6 ක වර්ධනය (රුපියල් දශලක්ෂ 4,774) සමග සසඳන විට මෙම කාලවිච්ඡේදය තුළදී සියයට 6.3 කින් (රුපියල් දශලක්ෂ 11,913) වර්ධනය වී රුපියල් දශලක්ෂ 200,586 ක් බවට පත් විය.

වත්කම් අංශය සැලකිල්ලට ගත් කල, එහි වැඩි වීම මුළුමණින්ම මහ බැංකුවේ දේශීය වත්කම් වැඩි වීම නිසා සිදු විය. 1999 වර්ෂය තුළදී, ගෙවුම් ශේෂයෙහි හිඟයක් පිළිබිඹු කරමින් මහ බැංකුවෙහි විදේශීය සංචිත රුපියල් දශලක්ෂ 18,954 කින් (සියයට 14.9) අඩු විය. මෙය 1998 දී විදේශීය වත්කම් සියයට 15 කින් (රුපියල් දශලක්ෂ 15,755) ඉහළ යාමට ප්‍රතිවිරුද්ධව විය.

මේ අතර, මහ බැංකුවේ දේශීය වත්කම් 1998 වර්ෂයේ වාර්තා වූ රුපියල් දශලක්ෂ 3,401 ක (සියයට 5) අඩු වීම හා සැසඳීමේදී රුපියල් දශලක්ෂ 30,886 කින් (සියයට 50.2) සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් සිදු විය. චක්‍රීය ණය පහසුකම යටතේ රජයට ලබා දුන් ණය සහ අන්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 2,777 කින් (සියයට 13.3) වැඩි විය. ගෙවුම් ශේෂයෙහි වූ පිටතට ගලා යාමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වන ද්‍රවශීලතා උනන්දුවේ බලපෑම සමනය කිරීමට සහ ආර්ථික ක්‍රියාවලි පහසු කිරීම සඳහා වෙළෙඳපොලෙහි ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාවයක් සහතික කිරීමෙහි ලා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික වෙළෙඳපොලවල්වල රජයේ සුරැකුම් ක්‍රියාකාරිත්වය මගින් ද්‍රවශීලතාවය සපයන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහ වර්ෂය අවසානයේ වාණිජ බැංකු වලින් කොටසක් ඉහළ මුදල් ශේෂ රඳවා ගැනීමේ අරමුණ සහ විශාල වශයෙන් වසර 2000 පරිඝණක ප්‍රශ්නය හා සම්බන්ධ ගැටළුද නිසා මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් රඳවා ගැනීම් 1999 දී සැලකිය යුතු ලෙස රුපියල් දශලක්ෂ 16,933 කින් වැඩි විය. මීට සංසන්දනාත්මකව 1998 දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීමට වැඩි වීම රුපියල් දශලක්ෂ 1,885 ක් විය.

වගකීම් අංශයෙහි, මහ බැංකුව සමග වූ තැන්පතු 1998 දී සියයට 5 ක අඩු වීම (රුපියල් දශලක්ෂ 3,701) හා සසඳන විට 1999 දී සියයට 3 කින් (රුපියල් දශලක්ෂ 2,061) පහත වැටුණි. මෙය රජයේ තැන්පතු හා වාණිජ බැංකු මහ බැංකුව සමග වූ තැන්පතු යන දෙඅංශයෙහිම අඩු වීම නිසා විය. වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු 1998 හා සසඳන විට සියයට 8 කින් අඩු වූ අතර එය ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතාංක 1 කින් පහළ යාමෙහි ප්‍රතිඵලයකි. කෙසේ වුවද, ජාත්‍යන්තර ආයතනවල සහ ජාත්‍යන්තර බැංකු ආදියෙහි තැන්පතු සියයට 3 කින් (රුපියල් දශලක්ෂ 1,229) ඉහළ නැගුණි.

මහ බැංකුවෙහි මුළු ව්‍යවහාර මුදල් තිකුණුවෙහි පසුගිය වර්ෂයෙහි වාර්තා වූ සියයට 13.2 ක වැඩි වීම හා සසඳන විට 1999 දී සියයට 16.8 කින් (රුපියල් දශලක්ෂ 10,123) වර්ධනය විය. ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා වූ ව්‍යවහාර මුදල්වල ඉල්ලුම සුපුරුදු ලෙස වැඩි වීම සහ 1999 වසර අවසානයේ වසර 2000 ප්‍රශ්නය සඳහා ආරක්ෂාකාරී පියවරක් ලෙස වාණිජ බැංකු ඉහළ මුදල් ශේෂ රඳවා ගැනීමත් මෙයට හේතු විය. පසුගිය වර්ෂයේ සියයට 13.8 ක වර්ධනය හා සසඳන විට ව්‍යවහාර මුදල් නොවිටු නිකුත්ව 1999 දී සියයට 17.5 කින් වැඩි වූ අතර, කාසි නිකුත්ව 1998 දී සියයට 12.3 ක වැඩි වීම හා සසඳන විට 1999 දී වූ වර්ධනය සියයට 10.8 කි. මහ බැංකුව සහ වාණිජ බැංකු විසින් වසර 2000

දී ප්‍රශ්නය හා සම්බන්ධ ගැටළුව නිසා උද්ගතවිය හැකි තත්ත්වයන්ට මුහුණ දිය හැකි තත්ත්වයක සිටින බවට මහජනයාට සහතික වීම පිණිස ගන්නා ලද උත්සාහය හේතුවෙන් මහජනයා වෙත රඳවාගන්නා මුදල් ප්‍රමාණය කලින් බලාපොරොත්තු වූ ප්‍රමාණයට වඩා අඩු විය.

10.6 බැංකු සංවර්ධනය

දේශීය බැංකු 9 කින් සහ විදේශීය බැංකු ශාඛා 16 කින් සමන්විතව (1999.12.31 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යාපාරික කටයුතු තහර කරනු ලැබූ සොසයිටි ජෙනරාල් බැංකුවෙහි කොළඹ ශාඛාව හැර) 1999 අවසානය වන විට රටෙහි ක්‍රියාත්මක වූ මුළු වාණිජ බැංකු සංඛ්‍යාව 25 ක් විය. මීට සංසන්දනාත්මකව, 1998 වර්ෂය අවසානයේදී දේශීය බැංකු 8 ක් සහ විදේශීය බැංකු ශාඛා 18 ක් විය. 1999 වර්ෂය තුළදී කොරියා එක්ස්චේන්ජ් බැංකුවෙහි කොළඹ ශාඛාව කාර්යයන් තහර කරනු ලැබූ අතර කැනේඩියානු බැංකුවක් වූ නෝවා ස්කෝෂියා බැංකුව (Nova Scotia Bank) එහි ශාඛාවක් කොළඹ පිහිටුවනු ලැබීය. ඕවර්සීස් ට්‍රස්ට් බැංකුවේ කොළඹ ශාඛාවේ ව්‍යාපාරික කටයුතු නේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකුවට මාරු කරනු ලැබීය. එය 1999 මැද භාගයේදී පුද්ගලික දේශීය බැංකුවක් ලෙස එහි කටයුතු ආරම්භ කරනු ලැබීය.

මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ බැංකු අංශයෙහි වූ තවත් වැදගත් සංවර්ධනයක් නම් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු (ප්‍රා.සං.බැ.) පිහිටුවමින් 1998 වර්ෂයේ ආරම්භ කරනු ලැබූ ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු (ප්‍රා.ග්‍රා.සං.බැ.) ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ වැඩසටහන අවසන් කිරීමයි. 1997 අංක 6 දරණ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු පනත යටතේ රට තුළ ක්‍රියාත්මක වූ සියළුම ප්‍රා.ග්‍රා.සං.බැ., ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු බවට පත් කරනු ලැබීය. කාලවිච්ඡේදය තුළදී වයඹ සංවර්ධන බැංකුව, සබරගමුව සංවර්ධන බැංකුව සහ උළුව සංවර්ධන බැංකුව පිහිටුවීමත් සමඟ රට තුළ ක්‍රියාත්මක වූ මුළු ප්‍රා.සං.බැ. සංඛ්‍යාව 6 ක් විය. බැංකු පනත යටතේ විශේෂිත බැංකු ලෙස කටයුතු කිරීමට මෙම බැංකුවලට බලපත්‍ර නිකුත් කර ඇත. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මුළු බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සංඛ්‍යාව දෙළහක් දක්වා වැඩි විය.

ශාඛා ව්‍යාප්තිය

ප්‍රධාන ශාඛා, කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථාන ශාඛා, කවිචේරි ශාඛා, ව්‍යාප්ති කාර්යාල සහ විදේශයන්හි පිහිටුවා ඇති ශාඛාද ඇතුළත්ව (උකස් මධ්‍යස්ථාන 185 හැර) වාණිජ බැංකුවල මුළු ශාඛා ජාලය 1998 අවසානයේදී 1,038 ක සිට 1999 අවසානයට 1,054 දක්වා වැඩි විය. සීමාසහිත හැටන් නැෂනල් බැංකුව සහ සීමාසහිත කොමර්ෂල් බැංකුව ශාඛා 6 බැගින් විවෘත කරන ලදී. සීමාසහිත සම්පත් බැංකුව ශාඛා 2 ක් විවෘත කරනු ලැබූ අතර සීමාසහිත පැන් ඒෂියා බැංකුව සහ සීමාසහිත සෙලාන් බැංකුව එක් ශාඛාව බැගින් විවෘත කරනු ලැබීය. මුළු ව්‍යාප්ති කාර්යාල සහ ගෙවීම් කාර්යාල සංඛ්‍යාව 65 සිට 1999 අවසානයේදී 67 දක්වා වැඩි වූ අතර ලංකා බැංකුවෙහි කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථාන

ශාඛා සහ කවිචේරි ශාඛා සංඛ්‍යාව නොවෙනස්ව පැවතුණි. මෙම වෙනස්කම්ද සමඟ නේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකුව පිහිටුවීමත් හේතුවෙන් මුළු දේශීය බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව 19 කින් වැඩි වී කාල පරිච්ඡේදය අවසානයේදී 1,012 ක් විය. මීට අමතරව, වර්ෂය තුළදී සීමාසහිත හැටන් නැෂනල් බැංකුව පාසැල්වල ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක 27 ක් පිහිටුවන ලදී. මුළු විදේශීය බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව 45 සිට 1999 අවසානයේදී 42 දක්වා අඩු විය. මෙය කොරියා එක්ස්චේන්ජ් බැංකුවෙහි ශාඛාව

**10.8 සංඛ්‍යා සටහන
බැංකු ශාඛා ව්‍යාප්තිය**

වර්ගීකරණය	1997	1998	1999(අ)
1. ආයතන සංඛ්‍යාව	44	39	32
වාණිජ බැංකු	26	26	25
දේශීය බැංකු	8	8	9
විදේශීය බැංකු (ආ)	18	18	16
ඉතිරිකිරීමේ බැංකු	1	1	1
ප්‍රා.ග්‍රා.සං.බැංකු (ඇ)	17	9	-
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු(ඈ)	-	3	6
2. බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව (ඉ)	1,273	1,314	1,331
වාණිජ බැංකු	998	1,038	1,054
දේශීය බැංකු	956	993	1,012
ප්‍රධාන ශාඛා	858	889	906
කෘ.සේ.ම.ශාඛා	14	12	12
කවිචේරි ශාඛා	23	23	23
ව්‍යාප්ති/ගෙවීම් කාර්යාල	57	65	67
එතෙර ශාඛා	4	4	4
විදේශීය බැංකු ශාඛා (ඊ)	42	45	42
උකස් මධ්‍යස්ථාන	167	185	185
ජා.ඉ.බැ.ශාඛා	99	100	100
ප්‍රා.ග්‍රා.සං.බැංකු ශාඛා	176	96	-
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු ශාඛා	-	80	176

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) කාවකාලිකය.
- (ආ) 1999.12.31 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යාපාරික කටයුතු තහර කරනු ලැබූ සොසයිටි ජෙනරාල් බැංකුවෙහි කොළඹ ශාඛාව හැර
- (ඇ) 1985 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු (ප්‍රා.ග්‍රා.සං.බැ.) පනත යටතේ ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු පිහිටුවන ලදී. 1999 අවසානය වන විට ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු (ප්‍රා.සං.බැ.) විසින් සියළුම ප්‍රා.ග්‍රා.සං.බැ. පවරා ගන්නා ලදී.
- (ඈ) 1997 අංක 6 දරණ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු පනත යටතේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු පිහිටුවන ලදී.
- (ඉ) ප්‍රධාන කාර්යාල ද ඇතුළත්ය. නමුත් උකස් මධ්‍යස්ථාන ඇතුළත් නොවේ.
- (ඊ) උප ශාඛාවන් ඇතුළත්ය.

වසා දැමීම, සොසයිටි ජෙනරාල් බැංකුවෙහි කොළඹ ශාඛාව වසා දැමීම, මණ්ඩක් බැංකුව සහ ඉන්දියන් බැංකුවෙහි ව්‍යාප්ත කාර්යාල 2 ක් වසා දැමීම, නෝවා ස්කෝෂියා බැංකුවෙහි ශාඛාවක් විවෘත කිරීම සහ ඕවර්සීස් ට්‍රස්ට් බැංකුවෙහි ශාඛාව නේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකුව විසින් අත්පත් කර ගැනීමෙහි ප්‍රතිඵලයන් විය. මේ අතර, සිටි බැංකුව ඇමෙරිකානු තානාපති කාර්යාලයෙහි කවුළුවක් විවෘත කරන ලදී. එක් වාණිජ බැංකු ශාඛාවක් විසින් සේවය සපයනු ලබන මුළු පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව (උකස් මධ්‍යස්ථාන හැර) 1998 අවසානයේදී 18,086 ක සිට 1999 අවසානයට පුද්ගලයන් 18,067 දක්වා පහත

වැටුණි. 1999 අවසානය වනවිට මුළු ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු ශාඛා සංඛ්‍යාව 176 ක් විය. ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව වර්ෂය තුළදී කුඩා ශාඛා (ඉතුරුම් හල්) 2ක් විවෘත කරනු ලැබීය.

බැංකු පහසුකම්

තව නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීම තුළින් සහ සීඝ්‍රයෙන් දියුණු වූ තාක්ෂණයන් භාවිතා කරමින් වාණිජ බැංකු විසින් සපයනු ලබන පහසුකම් වැඩි දියුණු විය. වාණිජ බැංකු වසර දෙදහසේ පරිඝණක ප්‍රශ්නයට මුහුණ දීම සඳහා යුද්ධම බව සහතික කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු ප්‍රයත්නයක් දරීය.

ස්ටැන්ඩ්ඩ් වාර්ට්ට් බැංකුව 'Room Service' නම් වූ සේවාව හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම පහසුකම යටතේ ගිණුමක් විවෘත කිරීමට බලාපොරොත්තු වන ගනුදෙනුකරුවෙකුට, බැංකුවෙහි නිලධාරියකු ගනුදෙනුකරු වෙතට ගොස් ගිණුම විවෘත කිරීම සඳහා සහාය ලබා දේ. මීට අමතරව, මේ ක්‍රමය යටතේ වෙස් පොන්ද් ගනුදෙනුකරුවන් වෙතට ගෙන ගොස් දෙනු ලැබේ. හැටන් තැනපල් බැංකුව 'Royalty Banking' සංකල්පය හඳුන්වා දෙනු ලැබූ අතර එමගින් වඩාත් හොඳ ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා විශේෂ බැංකු පහසුකම් සපයනු ලැබේ. සීමාසහිත පෑන් එෂියා බැංකුව හරහා එවනු ලබන විදේශ ප්‍රේෂණයන් එම දිනයේදීම ලබා දිය හැකි පරිදි තව මූල්‍ය සේවාවක් (Speed Service (Door to Door) Spot Cash) පෑන් එෂියා බැංකුව හඳුන්වා දුණි.

විදේශයන්හි සේවයෙහි නියුක්ත ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ විදේශ විනිමය ඉපයීම් ඉතිරි කිරීමට උනන්දු කරවීම සඳහා මහජන බැංකුව 'විදේසිකා' නම් වූ ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දුණි. සීමාසහිත සෙලාන් බැංකුව තැන්පතු යෝජනා ක්‍රම තුනක් එනම්, තෙඅවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු ක්‍රමයක්, 'ටිකිරි ප්‍රසාද' නම් වූ ඉතිරි කිරීමේ සහතිකපත් ක්‍රමයක් සහ කාන්තාවන් සඳහා 'රන්ද්‍රිය' නම් වූ ඉතිරිකිරීමේ ගිණුම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දුණි. සීමාසහිත ලංකා කොමර්ෂල් බැංකුව තෙඅවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු ගිණුම් ක්‍රමයක් (Full Option Fixed Deposits) හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. මාස 3, 6, 12 කාල පරිච්ඡේදයකින් යුත් 'රන්ද්‍රිය' ආයෝජන ඉතිරිකිරීමේ ක්‍රමය නම් වූ තව තැන්පතු ක්‍රමයක් සීමාසහිත මුස්ලිම් කොමර්ෂල් බැංකුව හඳුන්වා දුණි. සම්පත් බැංකුව 'පුබුදු ළමා ඉතිරිකිරීමේ ක්‍රමය' නමින් ළමුන් සඳහා තව තැන්පතු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. පෑන් එෂියා බැංකුව 'පෙරමග ශිෂ්‍ය ප්‍රගති ගිණුම' නමින් සිසුන් සඳහා තැන්පතු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දුන් අතර ස්ටැන්ඩ්ඩ් වාර්ට්ට් බැංකුව විසින් බාල වයස්කරුවන් සඳහා 'තුරුණු ඉතුරු කරන්නන්ගේ තැන්පතු ක්‍රමය' (Young Savers' Deposit Scheme) නමින් ඉතිරි කිරීමේ ක්‍රමයක් දියත් කරනු ලැබීය.

වෛද්‍ය වෘත්තියේ නිරත වූවන් සඳහා 'පියස සුව නිවස' නම් වූ නිවාස ණය ක්‍රමයක් සහ ආබාධිත පුද්ගලයින් සඳහා 'සෙනෙහෙවන්තයෝ' නමින් ණය යෝජනා ක්‍රමයක් සෙලාන් බැංකුව විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. වර්ෂය තුළදී,

හොංකොං බැංකුව නිවාස ණය ක්‍රමයක් හඳුන්වා දුන් අතර, ලංකා කොමර්ෂල් බැංකුවද පුද්ගලික ණය යෝජනා ක්‍රමයක් හඳුන්වා දුණි. තේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකුව දිගුකාලීන ණය යෝජනා ක්‍රම 2 ක් එනම්, අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතා, කල් පවතින පාරිභෝගික භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සහ ආයෝජන කාර්යයන් සඳහා පුද්ගලික ණය යෝජනා ක්‍රමයක් සහ නිවාස ණය ක්‍රමයක් හඳුන්වා දුණි. පෑන් එෂියා බැංකුව 'රන්සිකා' නමින් උකස් ණය යෝජනා ක්‍රමයක් හඳුන්වා දුණි. සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය යටතේ වූ, සුළු ව්‍යවසායන් මගින් කුඩා කර්මාන්ත දියුණු කිරීම සඳහා 'සමෘද්ධි කුඩා කර්මාන්ත සංවර්ධන වැඩසටහන්' යටතේ ලංකා බැංකුව සහ මහජන බැංකුව ණය යෝජනා ක්‍රම හඳුන්වා දෙන ලදී. මේ ක්‍රමය යටතේ ප්‍රදානය කෙරුණු උපරිම ණය ප්‍රමාණය රුපියල් 25,000 ක් වූ අතර, වාර්ෂික පොලී අනුපාතය සියයට 10 ක් විය. ලංකා බැංකුව විසින් කෘෂිකාර්මික ණය පැහැර හැරියවුත් සමහරක් සඳහා සහනදායී ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කළේය. දෙවැනි බහුවාර්ෂික බෝග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකු නේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ පාරිසරික හිතෙහි විසඳුම් අරමුදල යටතේ ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රම දියත් කිරීමට අමතරව, සම්පත් බැංකුව විසින් කල් පවතින පාරිභෝගික භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සඳහා 'සහන් එලිය' නම් ණය යෝජනා ක්‍රමයක්, 'රන්ද්‍රිය' නම් වූ උකස් ණය යෝජනා ක්‍රමයක් සහ වගා ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ආදී වශයෙන් තව ණය යෝජනා ක්‍රම කීපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

වාණිජ බැංකු 11 ක් තව ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 44 ක් වර්ෂය තුළදී ස්ථාපනය කරනු ලැබීමත් සමග රට තුළ ක්‍රියාත්මක වූ වාණිජ බැංකු සතු මුළු ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාව 311 ක් දක්වා වැඩි විය. ශ්‍රී ලංකාවේ ණය කාඩ්පත් භාවිතය 1980 ගණන්වල මුල් කාලයේදී ඒවා හඳුන්වා දුන් තැන් පටන් ක්‍රමික වර්ධනයක් පෙන්වයි. මුලින්ම, දේශීය ගනුදෙනු සඳහා පමණක් භාවිතා කළ හැකි කාඩ්පත් තිකුන් කරනු ලැබීය. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාව 1994 දී

10.9 සංඛ්‍යා සටහන
වාණිජ බැංකු විසින් තිකුන් කරනු ලැබූ ණය කාඩ්පත්

	1998	1999(අ)	වෙනස %
තිකුන් කරනු ලැබූ මුළු ණය කාඩ්පත්			
සංඛ්‍යාව	85,964	122,911	43
දේශීය	26,921	34,719	29
ජාත්‍යන්තර	59,043	88,192	49
වර්ෂය අවසානයට නොපියවා ඇති ණය			
(රු.ද.ල.)	1,483	2,365	59
දේශීය	318	358	12
ජාත්‍යන්තර	1,165	2,007	72
කල් ඉකුත් වූ ණය (නොපියවා ඇති ණයවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	19	11	-
කල් පසු වූ ණය (නොපියවා ඇති ණයවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	7	8	-
වෙළඳ ආයතනවලින් ලබා ගන්නා කොමිස් මුදල් (%)	0.2 - 5.0	0.3 - 4.5	-

(අ) කාලිකාලික මූලය : අදාළ ආයතනයන්

ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ 8 වන ව්‍යවස්ථාව පිළිගැනීමත් සමඟ වූ ජංගම ගිණුම් නිදහස් කිරීමත් සමඟ අන්තර් ජාතික වශයෙන් භාවිතා කල හැකි කාඩ්පත්ද නිකුත් කිරීම බැංකු විසින් ආරම්භ කරන ලදී. දේශීය බැංකු හයක් සහ විදේශීය බැංකු දෙකක් විසින් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් වීසා සහ මාස්ටර්කාඩ් යන වෙළෙඳ නාමයන් යටතේ කාඩ්පත් නිකුත් කිරීම වර්තමානයේදී සිදු කරනු ලැබේ. මෙම බැංකු විසින් ක්ලැසික්, ගෝල්ඩ්, අප්සරා සහ බිස්නස් වැනි විවිධ වර්ගයේ කාඩ්පත් නිකුත් කරනු ලැබේ.

1999 අග වනවිට නිකුත් කර තිබූ මුළු කාඩ්පත් සංඛ්‍යාව 122,911 ක් වූ අතර එය පසුගිය වර්ෂය හා සැසඳීමේදී සියයට 43 ක වර්ධනයක් විය. මෙයින් 33,719 ක් දේශීය කාඩ්පත් වූ අතර 88,192 ක් ජාත්‍යන්තර කාඩ්පත් විය. 1999 දෙසැම්බර් මස අගදී ණයකාඩ්පත් මත වූ නොපියවා පැවති මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 2,365 ක් විය. මෙය 1998 අග පැවති අගයට වඩා සියයට 59 ක වර්ධනයක් විය. ණය කාඩ්පත් ගණුදෙනුකරුවන්ට ගෙවීම් පහසුව සලසන අතර ඒවායෙහි භාවිතය මූල්‍ය වෙළෙඳපල පරිණතභාවයට පත් වීමත් සමඟ ඇති වන සාමාන්‍ය වර්ධනාත්මක තත්ත්වයකි. සමහර රටවල අන්දකීම් පරිදි ඇතැම් ගණුදෙනුකරුවන් සඳහා ණය උගලක් ඇති කිරීමටද මෙමගින් හැකියාව ලැබේ. එබැවින් මෙම කාඩ් භාවිතයෙන් ලබා ගන්නා ණය ආශ්‍රිත වර්ධනයන් පිළිබඳව පරීක්ෂාකාරී වීම වැදගත් වේ. මේ සම්බන්ධයෙන් මුළු ණය වල අනුපාතයක් ලෙස කල් පසු වූ ණය කාණ්ඩවල කොටසෙහි සුළු වැඩි වීම සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කල යුතු වුවද කල් ඉකුත් වූ ණය කාණ්ඩයන්හි ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම යහපත් වර්ධනයකි.

10.7 ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශය

1990 අංක 18 දරණ ණය තොරතුරු කාර්යාංශ පනත යටතේ ස්ථාපිත කරන ලද ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශය (ශ්‍රී.ල.ණ.තො.කා.) 1990 මැයි මස සිට ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම කෙටි කාලපරිච්ඡේදය තුළ පළමුවරට මෙහෙයුම් ලාභය රුපියල් 185,442 ක් වාර්තා කර වර්ෂයේ ශුද්ධ ලාභය රුපියල් දශලක්ෂ 5.392 ක් වෙමින්, 1999 වර්ෂය කාර්යාංශයේ වඩාත්ම සාර්ථක වර්ෂය ලෙස හැඳින්විය හැක. 1998 වර්ෂයේ උපයන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 3.683 ක ලාභය හා සසඳන කල එය සියයට 46 ක වැඩි වීමකි. කාර්යාංශය මෙම ඉලක්කය කරා ලඟා වූයේ 1996 මාර්තු මාසයෙන් පසු ණය වාර්තා සඳහා වූ ශාස්තූ වැඩි කිරීමක් නොකරමිනි.

කොටස් හිමි ණය දෙන ආයතන වලින් ණය වාර්තා සඳහා වූ ඉල්ලුම වැඩිවීම මෙම සමස්ත ලාභය වැඩිවීමට හේතු විය. 1998 වර්ෂයේ නිකුත් කරන ලද ණය වාර්තා ගණන වූ 125,928 හා සසඳන කල සියයට 23 ක වැඩි වීමක් පෙන්නවමින් කාර්යාංශය 1999 වර්ෂය තුළදී ණය

වාර්තා 155,243 ක් නිකුත් කලේය. මෙම උපනතිය එහි සේවය ලබා ගන්නා සාමාජිකයින්ගෙන් කාර්යාංශය වෙත ඇති අනුග්‍රහය පෙන්නවයි.

1999.12.31 දිනට රුපියල් 100,000/- සහ ඊට වැඩි වූ අවිධිමත් අත්තිකාරම් 33,008 ක් සහ රුපියල් 500,000 /- සහ ඊට වැඩි වූ විධිමත් අත්තිකාරම් 42,712 ක් ඇතුළත්ව ණය ලබා ගන්නන් 138,930 දෙනෙකුගේ තොරතුරු එකතු කිරීම මගින් කාර්යාංශයේ ව්‍යාප්තිය වැඩි විය.

කාර්යාංශය ණය ගැනුම්කරුවන් පිළිබඳ තොරතුරු හැකිතරම් දුරට එක් රැස් කිරීමට උත්සාහ කරන අතරම එහි සාමාජිකයන් වෙත කාලීන සහ සම්පූර්ණ ණය තොරතුරු සැපයීම සඳහා එහි සාමාජිකත්වය වැඩි කිරීම සඳහා උත්සාහ දරනු ලබයි.

1997 අංක 6 දරණ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු පනතේ 43(අ) ඡේදය යටතේ සියළුම ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු කාර්යාංශයේ සාමාජිකයන් විය.

1995 අංක 8 දරණ ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශ (සංශෝධන) පනතේ 29(උ) ඡේදය යටතේ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත පෞද්ගලික බැංකු දෙකක්, කල්බදු සමාගම් 4 ක් සහ වණික් බැංකුවක් කාර්යාංශයේ නව සාමාජිකත්වය ලබා ඇත. නෝවා ස්කෝෂියා බැංකුව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් ලෙස, සාමාජිකත්වය ලබා ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය, වාණිජ බැංකු 26 ක්, මූල්‍ය සමාගම් 25 ක්ද, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 6 ක්, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු 6 ක්, කල්බදු සමාගම් 4 ක් සහ වණික් බැංකුවක්ද ඇතුළත්ව කාර්යාංශයේ සාමාජිකත්වය 69 දක්වා වැඩි විය.

10.8 ග්‍රාමීය බැංකු කටයුතු හා ග්‍රාමීය ණය

සමස්ත උපනතීන් සහ සංවර්ධනයන්

කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනවල මිල ගණන් වසර පුරා වගා කන්නයෙන් කන්නයට නිරන්තරව උච්චාවචනය වීමේ ගැටළුවට සම්ප්‍රදායික විසඳුම් වූයේ අවම මිල ක්‍රමයන් හඳුන්වා දීම සහ රජයේ කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි ආයතන පිහිටුවාලීමත්ය. දීර්ඝකාලීනව බලන කල මෙම විසඳුම් දෙකම සාර්ථක වූ බවක් නොපෙනේ. එම නිසා මිල ගණන් උච්චාවචනය වීමේ ගැටළුවට වෙළෙඳපොල පදනම් වූ යාන්ත්‍රණයක් මගින් දිගුකාලීන තිරසාර පිළියමක් යෙදීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇති විය. මේ අනුව, 1999 දී ඉදිරි අලෙවි ගිවිසුම් භාවිතා වන එවැනි ක්‍රමයක් අත්හදා බැලීමේ පදනමක් මත හඳුන්වා දෙන්නට යෙදුණි. (විස්තර සඳහා විශේෂ සටහන 2 බලන්න)

පසුගිය වර්ෂයන් තුළදී ක්‍රියාත්මක කරන ලද ග්‍රාමීය ණය ප්‍රතිපත්තීන් තවදුරටත් අනුගමනය කරන අතරම මෙම ඉදිරි අලෙවි ගිවිසුම් ක්‍රමයද කෘෂිකාර්මික අංශයට හඳුන්වා දෙනු ලැබුණි. මෙම ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන ලක්ෂණයන් වන්නේ

10.10 සංඛ්‍යා සටහන
තව සපිරී ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ දෙන ලද වගා ණය (1999.12.31 දිනට පැවැති තත්ත්වය)

වගා කන්තය	රුපියල් දශලක්ෂ											
	රාජ්‍ය බැංකු			දේශීය පෞද්ගලික බැංකු (අ)			ප්‍රා.ග්‍රා.සං.බැ. (ආ)			මුළු ණය මුදල		
	ව	අතුරු ආහාර බෝග	එකතුව	ව	අතුරු ආහාර බෝග	එකතුව	ව	අතුරු ආහාර බෝග	එකතුව	ව	අතුරු ආහාර බෝග	ත.ස.ග්‍රා.ණ.ක්‍ර. එකතුව
1994/1995 මහ	516	182	698	18	18	36	37	22	59	571	222	793
1995 යල	179	131	310	8	23	31	34	22	56	221	176	397
වගා වර්ෂය 1995	695	313	1,008	26	41	67	71	44	115	792	398	1,190
1995/1996 මහ	265	76	341	18	28	46	25	33	58	308	137	445
1996 යල	71	33	104	3	12	15	14	8	22	88	53	141
වගා වර්ෂය 1996	336	109	445	21	40	61	39	41	80	396	190	586
1996/1997 මහ	233	59	292	18	28	46	24	36	60	275	123	398
1997 යල	72	35	107	20	32	52	16	13	29	108	80	188
වගා වර්ෂය 1997	305	94	399	38	60	98	40	49	89	383	203	586
1997/1998 මහ	177	24	201	21	20	41	32	13	45	230	57	287
1998 යල	74	24	98	12	30	42	24	17	41	110	71	181
වගා වර්ෂය 1998	251	48	299	33	50	83	56	30	86	340	128	468
1998/1999 මහ	149	24	173	30	22	52	29	27	56	208	73	281
1999 යල (ආ)	75	23	98	10	29	39	25	20	45	110	72	182
වගා වර්ෂය 1999 (ආ)	224	47	271	40	51	91	54	47	101	318	145	463

(අ) තැවත් නැගෙන බැංකුව, ලංකා කොමර්ෂල් බැංකුව සහ සෙලාන් බැංකුව සමඟි.
 (ආ) තාවකාලික
 ප්‍රා.ග්‍රා.සං.බැ. - ප්‍රාදේශීය ග්‍රාමීය සංවර්ධන බැංකු

මුලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ග්‍රාමීය ජනතාවට ණය පහසුකම් වඩ වඩාත් සමීප කරලීම සඳහා පහළම මට්ටමේ සිට පුළුල් ලෙස ව්‍යාප්ත වන ග්‍රාමීය බැංකු ආයතන ජාලයක් පිහිටුවාලීමට උනන්දු කරවීම, අවම පිරිවැය යටතේ ණය බෙද හැරීමේ ක්‍රම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ජනතා සහභාගිත්වයෙන් යුතු සංවිධානයන් පිහිටුවීම සහ ග්‍රාමීය ජනගහණයට ණය සහ අනෙකුත් උපකාරක සේවාවන් විධිමත් ලෙස ලබා දීම ආදියයි. මෙමගින් ග්‍රාමීය ජනතාවට තමන් ලබන ණය අරමුදල් ආදායම් උත්පාදනය කරන ස්වයං රැකියා කටයුතුවල ප්‍රතිඵලදායක ලෙස භාවිතා කළහැකි වනු ඇත.

සුළු ණය ලබා දීම සඳහා පහසුකම් සලස්වන මාධ්‍යයක් ලෙස ප්‍රජා-මූලික සංවිධාන ගොඩ නැගීම 1999 වර්ෂය තුළදීද නොකඩවාම සිදු කරන ලදී. තවත් සමෘද්ධි බැංකු සංගම් පිහිටුවන ලද අතර ඉසුරු සංවර්ධන සමිතිය තවත් ශක්තිමත් කරනු ලැබිණි. ගොවිජන සේවා පනත යටතේ ගොවි සංවිධානයන් පිහිටුවාලීමද නොකඩවා සිදු කෙරිණ. කෘෂිකර්මය පදනම් වූ ව්‍යාපාරික කටයුතුවල යෙදීම සඳහා සමාගම් පනත යටතේ ජනතා සමාගම් ලෙස ගොවි සමාගම් පිහිටුවාලීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී.

විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී වයඹ, සබරගමුව සහ රජරට වශයෙන් තව ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු 3 ක් පිහිටුවීමත් සමඟ 1999 අවසන් වනවිට එම බැංකු සංඛ්‍යාව 6 දක්වා වර්ධනය විය.

පවතින කෘෂිකාර්මික ණය ක්‍රමය එනම්, තව සපිරී ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමය සහ ස්වයං රැකියා මත පදනම් වූ සුළු ණය ක්‍රමය (සුරතල දෙවන අදියර) සඳහා ණය දෙන බැංකු විසින් රජයේ පොලී සහනාධාරයන් සහිතව අරමුදල් සැපයීම නොකඩවා සිදුවිය. තව සපිරී ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමය සහ සුරතල දෙවන අදියර යටතේ ලබා දෙන ලද ණය මුදල් වෙනුවෙන් වාර්ෂික පොලී අනුපාතයන් පිළිවෙලින් සියයට 12 සහ සියයට 10 ලෙස නොවෙනස්ව පැවතිණ. තව සපිරී ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමය යටතේ ලබා දෙන ණය මුදල් වලින් අයකර ගත නොහැකි ණය සඳහා ණය ඇප ආවරණය සියයට 60 දක්වා වැඩි කිරීමට විශේෂ ණය ඇප ආවරණ අරමුදලක් රජයේ අරමුදල් යොදවා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පිහිටුවන ලදී. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් අරමුදල් සපයන වර්ෂ තුළ ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ දෙවන බහු වාර්ෂික බෝග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ නේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ලබා දෙන ණය මුදල්වලටද මෙම කෘෂිකාර්මික ණය ඇප ආවරණ අරමුදලේ ආවරණ ලබා ගැනීම සඳහා අවස්ථාව සලස්වනු ලැබිණි.

විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී, කෘෂිකාර්මික රක්ෂණය සහ කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ත සේවාවන් යන ක්ෂේත්‍රයන් හි ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම් දෙකක් සිදු විය. රජය විසින් 1973 අංක 27 දරණ කෘෂිකාර්මික රක්ෂණ නීතිය අහෝසි කර ඒ වෙනුවට 1999 අංක 20 දරණ කෘෂිකාර්මික

10.11 සංඛ්‍යා සටහන
තැන්පතු - තෝරාගත් ග්‍රාමීය අංශයේ ආයතන (අ)

රුපියල් දශලක්ෂ

ආයතනය	1998	1999 (අ)			
		1 වන කාර්තුව	2 වන කාර්තුව	3 වන කාර්තුව	4 වන කාර්තුව
සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු (ස.ග්‍රා.බැ.)					
එකතුව	11,234	11,446	11,611	12,243	12,915
ඉතිරිකිරීම්	7,857	7,959	8,632	9,155	9,546
විශේෂ ඉතිරිකිරීම්	-	-	-	-	-
ස්ථාවර තැන්පතු කොටස්	3,376	3,487	2,979	3,088	3,369
	-	-	-	-	-
ගොවි ජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වල පිහිටි ලංකා බැංකුවේ උප කාර්යාලයන්					
එකතුව	257	237	241	253	281
ඉතිරිකිරීම්	211	192	194	202	227
විශේෂ ඉතිරිකිරීම්	17	18	18	20	22
ස්ථාවර තැන්පතු කොටස්	29	28	30	31	32
	-	-	-	-	-
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු (ප්‍රා.ස.බැ.)					
එකතුව	2,731	2,655	2,665	2,766	2,964
ඉතිරිකිරීම්	1,791	1,738	1,742	1,823	2,000
විශේෂ ඉතිරිකිරීම්	312	226	227	242	270
ස්ථාවර තැන්පතු කොටස්	628	690	692	700	694
	-	1	5	1	1
සර්වෝදය (සීවීස්)					
එකතුව	293	323	359	388	425
ඉතිරිකිරීම්	227	251	279	302	329
විශේෂ ඉතිරිකිරීම්	65	73	80	86	96
ස්ථාවර තැන්පතු කොටස්	-	-	-	-	-
ජනශක්ති බැංකු - හම්බන්තොට					
එකතුව	40	51	52	52	46
ඉතිරිකිරීම්	13	19	16	17	17
විශේෂ ඉතිරිකිරීම්	12	17	18	19	13
ස්ථාවර තැන්පතු කොටස්	1	1	1	1	1
	15	15	17	15	16
සඤ්ඤ සංවර්ධන බැංකුව					
එකතුව	679	613	689	832	966
ඉතිරිකිරීම්	115	122	115	136	169
විශේෂ ඉතිරිකිරීම්	1	6	7	8	10
ස්ථාවර තැන්පතු කොටස්	410	331	410	530	627
	152	154	157	158	160

(අ) වාර්තාගත කාලසීමාව අවසන් වන විට තිබූ සමස්ත තැන්පතුවල එකතුව
(අ) කාවකාලික

මූලයන් : සමුපකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
ලංකා බැංකුව
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු (ප්‍රා.ස.බැ.)
සර්වෝදය (සීවීස්)
කාන්තා සංවර්ධන සම්මේලනය-හම්බන්තොට
සඤ්ඤ සංවර්ධන බැංකුව

සහ ගොවිජන සේවා පනත නමින් නව පනතක් පනවන ලදී. (විස්තර සඳහා තුන්වැනි විශේෂ සටහන බලන්න) දෙවන වැදගත් ප්‍රතිපත්තිය වෙත ස්‍රෝතව ගොවිජන සේවා ඉතිහාසයේ ප්‍රථම වරට කෘෂි අංශය සඳහා ව්‍යාප්ත සේවාවන් සැපයීම වෙනුවෙන් පෞද්ගලික අංශය සහභාගීකරවා ගැනීම සඳහා පියවර ගැනීමයි. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් අරමුදල් සපයනු ලබන දෙවන බහු වාර්ෂික බෝග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ නියමු යෝජනා ක්‍රමයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිත විය. මෙම නව

ප්‍රතිපත්තියේ පරමාර්ථය නම් රට තුළ වෙළෙඳපොළ පදනම් වූ ව්‍යාප්ත සේවාවන් දියුණු කරලමින් 'ව්‍යාප්ත සේවාව ලබන්නා විසින් වියදම දැරීමේ' ක්‍රමයක් මගින් ගොවීන්ට වඩාත් පලදායී ව්‍යාප්ත සේවාවක් ලබාදීමයි.

නව සජීරී ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය (න.ස.ග්‍රා.ණ.ක්‍ර)

වි සහ අනෙකුත් අතිරේක ආහාර බෝග වගාව සඳහා ගොවීන්ට කෙටිකාලීන වගා ණය මුදල් සපයන නව සජීරී

ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමය විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී රට පුරා අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. ගොවීන් 23,271 ක් වෙනුවෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 464 ක් වූ ණය මුදල්, සහභාගිත්ව ණය දෙන ආයතනයන් විසින් ලබා දෙන ලදී. 1994 අප්‍රියෙල් මාසයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමූල්‍ය ක්‍රමය ඉවත් කොට ඒ වෙනුවට ක්‍රියාත්මක කරන ලද පොලී සහනාධාර ක්‍රමය යටතේ, රජය විසින් ලබා දෙන වර්ෂයකට සියයට 10 ක් වූ පොලී සහනාධාරය සමග සහභාගිත්ව ණය දෙන ආයතනයන් සිය අරමුදල් වලින් වාර්ෂිකව සියයට 12 ක අනුපාතයක් යටතේ ගොවීන්ට වගා ණය ලබාදී ඇත. අරමුදල් සඳහා දරණ පිරිවැයටත් අඩු පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ ගොවීන්ට ණය ප්‍රදානය කරන බැවින් සහභාගිත්ව ණය දෙන ආයතනයන්ට දැරීමට සිදු වන පාඩුව පියවා ගැනීමට මෙම පොලී සහනාධාරය රජය විසින් දෙනු ලැබේ. කෙටි නිෂ්පාදන කාලසේදයක් සැලකිල්ලට ගෙන නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමය යටතේ ලබා දෙනු ලබන ණය මුදල් ආපසු ගෙවීම සඳහා ගොවීන්ට ලබා දෙන උපරිම කාලය දින 270 කි. මේ නිසා සහභාගිත්ව ණය දෙන ආයතනවලට පොලී සහනාධාරය සඳහා හිමිකම් ඉදිරිපත් කළ හැක්කේ එම කාලසීමාව දක්වා පමණි. මෙම පොලී සහනාධාරය සඳහා රජය විසින් රුපියල් දශලක්ෂ 12 ක මුදලක් 1999 වර්ෂය තුළදී වැය කර ඇත.

තමන් ලබා ගත් වගා ණය මුදල් ආපසු ගෙවා ගැනීමට නොහැකි වූ ගොවීන්ට සහන සැලසීමේ අරමුණින් යුතුව රජය විසින් 1994 දී හඳුන්වා දුන් ගොවීන්ට සහන සැලසීමේ යෝජනා ක්‍රමය විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විය. මෙම ක්‍රමය යටතේ එකතු වූ පොලී ඇතුළත්ව පැහැර හැර ඇති මුළු ණය මුදලින් සියයට 25 ක් ගෙවීමෙන් නොපියවා ඇති ඉතිරි ණය කපා හැරීමට සුදුසුකම් ලත් ගොවීන්ට අවස්ථාව ලැබුණි. එලෙස කපා හරින ලද ඉතිරි සියයට 75 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (සියයට 37.5), ණය දෙන බැංකු (සියයට 18.75) සහ රජය (සියයට 18.75) ක් වශයෙන් බෙදා ගන්නා ලදී.

1999 අවසානය වනවිට ගොවීන් 63,500 ක් මෙම සහන යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සහනය ලබාගෙන ඇත. විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී, රජයේ කොටස වශයෙන් රජය විසින් රුපියල් දශලක්ෂ 68 ක් සහ ණය ඇප ආවරණ ක්‍රමයේ ප්‍රතිපාදන යටතේ මහ බැංකුව රුපියල් දශලක්ෂ 117 ක්ද වන්දි වශයෙන් සහභාගිත්ව ණය දෙන ආයතනයන්ට ගෙවා ඇත. මෙම යෝජනා ක්‍රමයේ ආරම්භයේ පටන් 1999 අවසානය දක්වා රජය සහ මහ බැංකුව විසින් වන්දි මුදල් වශයෙන් ගෙවා ඇති සම්පූර්ණ මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 342 ක් විය.

වගා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය

කෘෂිකාර්මික රක්ෂණ නීතිය අනෙවිසි කරනු ලැබූ අතර කෘෂිකාර්මික සහ ගොවිජන රක්ෂණ පනත යටතේ කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය පිහිටුවන ලදී. (තුන්වැනි විශේෂ සටහන බලන්න) කෘෂි රක්ෂණ මණ්ඩලය මීට පෙර

නියුතු වූ ව්‍යාපාරික කටයුතුවල තවදුරටත් යෙදෙමින් බීජ ගොවිපොලවල්, ආදර්ශ ගොවිපොලවල්, බීජ ගබඩා, පශු සම්පත්, ධීවර කටයුතු, ගෙවතු මල් වගාව සහ පොල් වගාව සඳහා නව රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම නිර්මාණය කිරීමට අභිනව කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන සේවා රක්ෂණ මණ්ඩලය පියවර ගන්නා ලදී. විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී, බහුවාර්ෂික බෝගයන් සඳහා බහුවාර්ෂික බෝග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝගයන් සඳහා අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, දකුණු ප්‍රදේශයෙහි බඩ ඉරිඟු වගාව සඳහා දකෂිණ සංවර්ධන අධිකාරිය, කුඩා තේ වතු වගාව සඳහා තේ පර්යේෂණ ආයතනය සහ කුඩා තේ වතු සංවර්ධන අධිකාරිය යන අංශවල ඉල්ලීම් මත කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන සේවා රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් සකස් කරන ලද රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කෙරිණ. නව පනත නීතිගත වීමෙන් පසු කෘෂි අංශයෙහි ක්‍රියාත්මක වන්නාවූ එකම පෞද්ගලික රක්ෂණ ආයතනය වන සීමාසහිත සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම 1999 වර්ෂය තුළ ගොවීන් සඳහා ජීවිත රක්ෂණය ඇතුළුව අනෙකුත් අංශ සඳහා එහි සේවාවන් ව්‍යාප්ත කරනු ලැබීය.

1998 දී ආවරණය කල හෙක්ටයාර 14,000 සමග සසඳන කල කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් 1999 දී රක්ෂණය කල කුඹුරු බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 11,000 ක් විය. රටේ උතුරු සහ නැගෙනහිර කොටස්වල පිහිටි කුඹුරු බිම් සඳහා ආවරණය සලසා දීමේදී මුහුණ දීමට සිදුවූ දුෂ්කරතාවන් සහ නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ප්‍රදානය කරන ලද ණය මුදල් පරිමාවේ පහත වැටීමත් නිසා ප්‍රධාන වශයෙන් මෙම අඩු වීම සිදු වී ඇත. උතුරු සහ නැගෙනහිර පලාත්වල පිහිටි දිස්ත්‍රික්ක වලින් කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලයට ආවරණය ලබා දීමට හැකි වූයේ යාපනය, අම්පාර, මඩකලපුව සහ වවුනියාව යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි සීමිත ඉඩම් ප්‍රමාණයකට පමණි. මෙම දිස්ත්‍රික්ක වල අනෙකුත් කොටස් හි වී සහ අතිරේක ආහාර බෝග වගා සඳහා රක්ෂණ ආවරණ කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් සපයා නොමැත. එම නිසා එකතු කරනු ලැබූ රක්ෂණ වාරික සහ වී වගාව යටතේ ගෙවනු ලැබූ හානි පූර්ණ රක්ෂණ මුදල් ප්‍රමාණය, වර්ෂය තුළ පිලිවෙලින් රුපියල් දශලක්ෂ 6.7 ක් සහ රුපියල් දශලක්ෂ 1.5 ක් විය. කෘෂිකාර්මික සහ ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් අනෙකුත් බෝග යටතේ රක්ෂණය කරනු ලැබූ බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 2,138 ක් විය. මේ ක්ෂේත්‍රයෙන් එකතු කරන ලද වාරික මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1.3 ක් විය. අනෙකුත් බෝග සඳහා ගෙවනු ලැබූ හානි පූර්ණ රක්ෂණ මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 0.3ක් විය. සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම හෙක්ටයාර 2,672 ක් වූ ප්‍රමාණයක් රක්ෂණය කරනු ලැබූ අතර, එකතු කරනු ලැබූ වාරික මුදල් වල වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 2.4 ක් විය. වී ගොවීන් සඳහා ගෙවනු ලැබූ හානිපූර්ණ රක්ෂණ මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 0.4 ක් විය. අනෙකුත් වගාවන් සම්බන්ධයෙන් බලන කල සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම හෙක්ටයාර 3,099 ක බිම් ප්‍රමාණයක් රක්ෂණය

10.12 සංඛ්‍යා සටහන
අත්තිකාරම් - තෝරාගත් ග්‍රාමීය අංශයේ ආයතන (අ)

ආයතනය	1998 (ආ)	1999 (ඇ)				1999	
		1 වන කාර්තුව	2 වන කාර්තුව	3 වන කාර්තුව	4 වන කාර්තුව	(ආ) (ඇ)	
සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු (ස.ග්‍රා.බැ.)							
ප්‍රදානය කළ මුළු ණය එකතුව	3,487	872	840	1,114	670	3,496	
කෘෂිකර්මය	351	73	68	62	66	269	
සත්ව පාලනය	394	140	153	161	165	619	
ධීවර කටයුතු	100	27	28	32	30	117	
ස්ථර කර්මාන්ත	66	14	12	14	9	49	
ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්, විදුලිය සැපයීම සහ ජල සැපයුම	662	231	242	245	296	1,014	
ව්‍යාපෘතින්/වෙළෙඳුම්	319	68	69	73	22	233	
අනෙකුත්	1,595	319	268	527	82	1,197	
හොච්ඡන සේවා මධ්‍යස්ථාන වල පිහිටි ලංකාබැංකු උප කාර්යාලයන්							
ප්‍රදානය කළ මුළු ණය එකතුව	153	27	28	31	28	114	
කෘෂිකර්මය	57	9	9	8	8	34	
සත්ව පාලනය	1	-	-	-	-	1	
ධීවර කටයුතු	-	-	-	-	-	-	
ස්ථර කර්මාන්ත	26	6	5	5	4	19	
ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්, විදුලිය සැපයීම සහ ජල සැපයුම	1	1	-	1	-	2	
ව්‍යාපෘතින්/වෙළෙඳුම්	24	4	5	6	6	20	
අනෙකුත්	44	8	9	12	10	28	
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු							
ප්‍රදානය කළ මුළු ණය	2,400	2,302	2,256	2,212	2,512	9,282	
කෘෂිකර්මය	279	254	248	235	269	1,005	
සත්ව පාලනය	99	77	55	37	33	202	
ධීවර කටයුතු	118	112	108	21	19	261	
ස්ථර කර්මාන්ත	136	138	153	167	184	642	
ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්, විදුලිය සැපයීම සහ ජල සැපයුම	27	28	34	46	70	178	
ව්‍යාපෘතින්/වෙළෙඳුම්	517	504	476	434	475	1,889	
අනෙකුත්	1,225	1,188	1,182	1,273	1,462	5,105	
සකුරුවම් හා ණය දෙන සමූහාසාර සමිති (ස.ණ.ස.ස.)							
ප්‍රදානය කළ මුළු ණය	12	-	-	2	2	4	
සර්වෝදය (සීඩීස්)							
ප්‍රදානය කළ මුළු ණය	342	133	101	90	180	504	
කෘෂිකර්මය	46	13	24	16	30	82	
සත්ව පාලනය	10	4	1	2	3	11	
ධීවර කටයුතු	-	-	-	-	-	-	
ස්ථර කර්මාන්ත	9	3	2	8	2	15	
ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්, විදුලිය සැපයීම සහ ජල සැපයුම	-	-	-	-	-	-	
ව්‍යාපෘතින්/වෙළෙඳුම්	21	10	3	7	11	30	
අනෙකුත්	256	103	70	58	135	366	
ජනශක්ති බැංකුව සංගමය-හම්බන්තොට							
ප්‍රදානය කළ මුළු ණය	178	51	60	58	60	228	
කෘෂිකර්මය	-	-	-	-	-	-	
සත්ව පාලනය	-	-	-	-	-	-	
ධීවර කටයුතු	28	8	11	11	12	41	
ස්ථර කර්මාන්ත	94	27	33	29	30	118	
ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්, විදුලිය සැපයීම සහ ජල සැපයුම	55	16	16	17	18	67	
ව්‍යාපෘතින්/වෙළෙඳුම්	-	-	-	-	-	-	
අනෙකුත්	1	1	1	1	1	3	
සණස සංවර්ධන බැංකුව							
ප්‍රදානය කළ මුළු ණය	411	104	75	75	71	325	
කෘෂිකර්මය	13	3	2	1	1	6	
සත්ව පාලනය	1	-	-	1	-	1	
ධීවර කටයුතු	1	-	1	-	-	1	
ස්ථර කර්මාන්ත	104	33	28	20	11	92	
ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්, විදුලිය සැපයීම සහ ජල සැපයුම	43	7	9	4	3	23	
ව්‍යාපෘතින්/වෙළෙඳුම්	117	39	16	29	33	117	
අනෙකුත්	132	22	18	22	23	85	

(අ) වාර්තාවට අන්තර්ගත කාලය තුළදී ප්‍රදානය කරන ලද ණය මුදල්වල එකතුව
 (ආ) සංඛ්‍යා ලේඛනවල වාර්ෂික එකතුව
 (ඇ) තාවකාලික සංඛ්‍යා ලේඛන

මූලයන් : සමුපකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
 ලංකා බැංකුව
 ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු
 ස.ණ.ස. මහා සම්මේලනය
 සර්වෝදය (සීඩීස්)
 කාන්තා සංවර්ධන සම්මේලනය-හම්බන්තොට
 සණස සංවර්ධන බැංකුව

කර තිබූ අතර එකතු කරන ලද වාරික ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 2.1 ක් විය. එවැනි බේරුම් වෙනුවෙන් සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම විසින් ගෙවනු ලැබූ හානි පූර්ණ රක්ෂණ මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 0.9ක් විය.

විමර්ශනයට ලක් වූ වර්ෂය තුළදී කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය සහ සීමාසහිත සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම යන දෙකම පශු සම්පත් සඳහා වැඩි ආවරණයක් සපයනු ලැබීය. කෘෂිකාර්මික සහ ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය විසින් මෙම අංශයෙන් එකතු කරන ලද වාරික ප්‍රමාණය සතුව 10,296 ක ආවරණය සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 3.7 ක් විය. ඒ සඳහා ගෙවූ වන්දි මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1.1ක් විය. සතුව 1,829 ක් සඳහා ආවරණය සපයමින් සෙලින්කෝ රක්ෂණ සමාගම ද පශු සම්පත් අංශයෙහි ආවරණය ව්‍යාප්ත කළේය. එකතු කරනු ලැබූ වාරික ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 0.6 ක් වූ අතර ගෙවනු ලැබූ වන්දි මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 0.3 ක් විය.

කුඩා ව්‍යවසාය මූල්‍යකරණය හා ඉතිරිකිරීම් ව්‍යාපෘති

සමෘද්ධි සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රම

සමෘද්ධි ව්‍යාපාරයේ අනිවාර්ය අංගයක් ලෙස ආරම්භ කරන ලද සමෘද්ධි බැංකු සංගම් විසින් සමෘද්ධි සාමාජිකයන්ගේ තැන්පතු රැස් කිරීමේ සහ ඔවුන්ට ණය ප්‍රදානය කිරීමේ කටයුතු සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදීද නොඩව්‍යාම සිදු කරනු ලැබීණි. 1999 වර්ෂය අවසානය වන විට, රට පුරා සමෘද්ධි බැංකු සංගම් 840 ක් පිහිටුවා තිබුණි. 1999 අවසානයට 1,198,167 ක් වූ සාමාජිකයින්ගේ ගෙවනීම් කොටස් ප්‍රාග්ධනය රුපියල් දශලක්ෂ 548 ක් විය. සාමාජිකයින්ගේ අනෙකුත් තැන්පතුවල වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 656 ක් විය. සමෘද්ධි බැංකු සංගම් විසින් ස්වකීය සාමාජිකයන් සඳහා කෘෂිකර්ම, කෘෂි සැකසුම්, සුළු වෙළෙඳ,

ධීවර හා පාරිභෝගික අවශ්‍යතා සඳහා කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 805 ක වටිනාකමකින් යුතු ණය මුදල් 182,695 ක් ප්‍රදානය කර තිබුණි. මේ දක්වාම සමෘද්ධි ණයලාභීන් විසින් ලබා ගන්නා ලද ණය මුදල්වල ගෙවීම් පැහැර හැරීම් ගැන වාර්තා වී නැත.

සමෘද්ධි සාමාජිකත්වයට ලබා දෙන ණය මුදල්වලට අමතරව සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය විසින් ක්‍රියාවට නංවන අනෙකුත් සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රම වන සමෘද්ධි සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය (ස.ස.ණ.), සමෘද්ධි නියාමක ණය යෝජනා ක්‍රමය, ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමය සහ කල්බදු ණය වැඩ සටහනද සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය තුළදීද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. 1999 වර්ෂය අවසානය වන විට සමෘද්ධි බැංකු සංගම් වලින් ලබා දුන් ණයද ඇතුළත්ව ඉහත සියළුම ණය වැඩසටහන් යටතේ රුපියල් දශලක්ෂ 1,792 ක් වටිනා ණය මුදල් 387,596 ක් ලබා දී තිබුණි.

සකසුරුවම් හා සමුපකාර ණය දෙන සමිති (සණස) ණය යෝජනා ක්‍රමය

සකසුරුවම් හා ණය ගණුදෙනු පිළිබඳ සමුපකාර සමිතිවල සාමාජිකයින්ගෙන් තැන්පතු රැස් කිරීමේ හා ඔවුන්ට ණය ප්‍රදානය කිරීමේ කටයුතු, සණස සංවර්ධන බැංකුව හා සකසුරුවම් හා ණය ගණුදෙනු සමුපකාර සමිති යන දෙකම මගින් සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය තුළදී අඛණ්ඩව කරගෙන යන ලදී. 1997 දී පිහිටුවන ලද සණස සංවර්ධන බැංකුව, සණස සමිති සාමාජිකත්වයට මෙන්ම වෙනත් ගණුදෙනුකරුවන්ටද සණස බැංකුවේ විවිධ ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ ණය පහසුකම් සපයනු ලැබීය. 1999 දෙසැම්බර් මස අවසානයට සණස සංවර්ධන බැංකුවේ සම්පූර්ණ තැන්පතු ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 966 ක් වූ අතර, 1999 වර්ෂය තුළදී එම බැංකුව විසින් ප්‍රදානය කරන ලද ණය මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 324 ක් විය.

ජනශක්ති බැංකු සංගම් - හම්බන්තොට

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය නොවන ආයතනයක් වූ කාන්තා සංවර්ධන මහා සංගමය විසින් ප්‍රදේශයේ දිළිඳු කාන්තාවන් සමාජයීය හා ආර්ථික වශයෙන් ස්වශක්තියෙන් නගා සිටුවීමේ අරමුණින් යුතුව 1989 දී ප්‍රථම වතාවට අවිධිමත් තැන්පතු හා ණය ගණුදෙනු සංගම් ලෙස, ජනශක්ති බැංකු සංගම් ව්‍යාපාරය ආරම්භ කරන ලදී. සහභාගිත්ව සංවර්ධනය, අන්‍යෝන්‍ය උපකාරය, අධ්‍යාපනය හා දැනුවත් වීම සහ ආදායම් උත්පාදන කටයුතු සඳහා සුළු පරිමාණ මූල්‍යකරණය යන එකිනෙකට සම්බන්ධ බහුවිධ ප්‍රවේශයක් තුළින් මෙම දර්ශනය මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී.

ඉලක්කගත කාන්තාවන් සමාජීය පිළි ගැනීමක් සහිත ස්වශක්තියෙන් යුතු පුද්ගලයන් බවට දියුණු කිරීම අරමුණ

**10.13 සංඛ්‍යා සටහන
සමෘද්ධි ණය වැඩසටහන්**

වැඩසටහනේ නම	ණය සංඛ්‍යාව	මුදල (රු. දශලක්ෂ)	ආපසු අයවීමේ ප්‍රතිශතය (%)
සමෘද්ධි බැංකු සංගම් ණය	182,695	805	104
ස.ස.ණ.	79,784	493	71
ස.ව.ණ.	9,121	233	75
කල් බදු	655	152	55
සමෘද්ධි නියාමක ණය යෝජනා ක්‍රමය	126,330	105	94
ප්‍රතිමූල්‍ය ණය	11(අ)	4	100
එකතුව	387,596	1,792	-

මූලය : ශ්‍රී ලංකා සමෘද්ධි සංවර්ධන අධිකාරිය

(අ) මෙම ණය 11 යටතේ ප්‍රතිලාභීන් 553 කට පහසුකම් සපයා ඇත.

කරගෙන කටයුතු කිරීමේදී, ජනශක්ති බැංකු සංගම් පෝෂණයේ වටිනාකම හා ළමා අධ්‍යාපනය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සහ වැඩිහිටියන්ට උපකාර කිරීම වැනි විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාවට නංවන ලදී. ජංගම පුස්තකාල සේවාව මගින් කියවීමේ පුරුද්ද වැඩි දියුණු කිරීම, ගෙවතු පාලනය, කිරි පට්ටි පාලනය, සහ මත් ද්‍රව්‍ය විරෝධී කටයුතු වැනි විවිධ ක්‍රියාකාරී වැඩසටහන් මගින් මෙම වැඩසටහන් තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී. ප්‍රතිලාභීන් සඳහා සමාජ සජීවීකරණ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙය ඉතිරි කිරීම් හා සකස්වැඩිකම් ප්‍රශංසා කිරීමට, ඔවුන්ගේ නායකත්ව ගුණාංග වැඩි දියුණු කිරීමට හා සහභාගිත්වය තුළින් මානව හා සමාජයීය සංවර්ධනය මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට උපකාරී විය. ඒ සමගම ලිහිල් ක්‍රියා පටිපාටියක් අනුව, එහෙත් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන් යටතේ සුළු ණය වැඩසටහන තුළින් ප්‍රතිලාභී කාන්තාවන්ට සපයන ලද කුඩා පරිමාණ ණය මුදල් සැපයීම නිසා එම කාන්තාවන්ට ග්‍රාමීය ණය හිමියන්ගේ ග්‍රහණයෙන් අත් මිදීමටද අවස්ථාව ලැබුණි.

1999 දී ජනශක්ති බැංකු සංගම් ව්‍යාපාරය තැන්පතු රැස් කිරීම හා ණය දීම යන කටයුතු තවදුරටත් වර්ධනය කරන ලදී. සාමාජික තැන්පතු වශයෙන් 1998 දී රැස් කරන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 40 ක් වූ තැන්පතු ප්‍රමාණය 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 46 දක්වා වර්ධනය විය. එලෙසින්ම, 1998 දී ප්‍රදානය කරන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 178 ක් වූ මුළු ණය ප්‍රමාණයද 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 228 දක්වා වර්ධනය විය. රැස් කරන ලද තැන්පතු ප්‍රමාණය ඉක්මවා ණය ප්‍රදානය කිරීමට හැකි වී ඇත්තේ ජනශක්ති බැංකුවට විවිධ ආධාර ආයතනයන්ගෙන් ලැබුණු බාහිර අරමුදල්, ණය ලබා දීම සඳහා යොදා ගැනීම හේතුවෙනි. එවැනි බාහිර අරමුදල් ප්‍රවාහයන් ඇතිවී ගිය විටෙක අනාගතයේදී ජනශක්ති බැංකු සංගම්වලට මූල්‍යකරණ කටයුතුවලදී ගැටළුවලට මුහුණ දීමට සිදු වනු ඇත.

ස්වශක්තිය වර්ධනය කිරීම උදෙසා ප්‍රජාව පදනම් කරගෙන සාර්ථකව කරගෙන යන්නන් ලෙස ජනශක්ති බැංකු සංගම් ප්‍රශංසා කටයුතු අත්හදා බැලීමක් වන නමුදු, මෙම සංගම්වල දිගුකාලීන හා ස්ථාවර පැවැත්ම උදෙසා ඒවාට කළමනාකරණ විශේෂඥ දැනුම, මනා ගිණුම්කරණ පටිපාටීන් සහ විශ්වාසදායක අරමුදල් ප්‍රවාහයන් අවශ්‍ය වේ.

සර්වෝදය ආර්ථික ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධන සේවා (සීඩීස්)

විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන 'සර්වෝදය' එහි ව්‍යවසාය අංශය සහ සර්වෝදය ආර්ථික ව්‍යවසාය සංවර්ධන සේවා (සීඩීස්) මගින් එහි සුළු පරිමාණ ණය ලබා දීමේ කටයුතු තවදුරටත් ඉටු කරන ලදී. සීමිත සමාගමක් වශයෙන් සීඩීස් ආයතනය, සිය ණය ලබා දීම ග්‍රාමීය සහ අර්ධ නාගරික දිළිඳු කොටස් ඉලක්ක කරගෙන ඉටු කරන ලදී. සීඩීස් ආයතනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ සාර්ථක ව්‍යවසායන් ආරම්භ කිරීමට සහ තිරසාරව සුළු ව්‍යවසායන් පවත්වා ගැනීම සඳහා කලට

වේලාවට ණය සහ අවශ්‍ය කරන සේවා සැපයීම මගින් ග්‍රාමීය දිළිඳු කොටස් හි ජීවන තත්වය ඉහල දැමීමයි. 1999 වර්ෂය අවසාන වනවිට රුපියල් දශලක්ෂ 504 ක් ණය වශයෙන් ලබා දීමටත්, රුපියල් දශලක්ෂ 425 ක් ඉතුරුම් වශයෙන් රැස් කර ගැනීමටත් සීඩීස් ආයතනයට හැකි විය.

ගැමි පුබුදු වැඩසටහන

හැටන් නැෂනල් බැංකුව ග්‍රාමීය ජනගහනයේ පුළුල් පරාසයක් ආවරණය වන පරිදි හඳුන්වාදුන් ගැමි පුබුදු වැඩසටහන 1999 දී එහි දසවන වසර පසු කලේය. ග්‍රාමීය හා අර්ධ නාගරික යන ප්‍රදේශ දෙකෙහිම පිහිටි හැටන් නැෂනල් බැංකුවේ ශාඛා ජාලය එහි ණය මුද්‍රා හැරීමේ ඒකක 98 ක් මගින් මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. සුළු පරිමාණ ණය ගැනීමට බලාපොරොත්තු වන ණය ගැණුම් කරුවන් වැඩි කිරීම, පවතින ආර්ථික කටයුතු ශක්තිමත් කිරීමට මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම සහ ආදායම් ඉපදවීම සඳහා තව මාර්ග ඇති කිරීම මෙම ගැමි පුබුදු වැඩ සටහනේ අරමුණු වේ. 1999 වසර අවසාන වනවිට දිවයින පුරා කුඩා හා සුළු පරිමාණයේ ව්‍යාපෘති 32,505 ක් සඳහා රුපියල් බිලියන 1.2 ක් මේ වැඩසටහන යටතේ ණය වශයෙන් ලබා දී ඇත. ගැමි පුබුදු වැඩසටහනෙහි 1999 වසර අවසාන වනවිට ව්‍යාපෘති 9,876 ක් සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 283 ක් අය වීමට ඉතිරිව තිබුණි. මෙම වැඩසටහන සියයට 97ක ණය අයකර ගැනීමේ අනුපාතයක් පවත්වාගෙන තිබේ. මෙය වැඩි අවදානම් සහිත සුළු ණය දීමේ කටයුතු සඳහා ඉතා සතුටු දායක වාර්තාවකි. ව්‍යාපෘති කාල පරිච්ඡේදය තුළ රුපියල් දශලක්ෂ 700 ක් ඉතුරුම් වශයෙන් රැස් කර ඇත.

ගොවිජන බැංකු සංගම්

ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, ගොවිජන කේන්ද්‍රයන් හි අවිධිමත් ණය හා ඉතුරුම් සංගම් වූ ගොවිජන බැංකු සංගම් පිහිටුවීම 1999 දී අඛණ්ඩව සිදු විය. 1999 වර්ෂය අවසාන වනවිට දිවයින පුරා එවැනි ගොවිජන බැංකු සංගම් 452 ක් පිහිටුවා තිබුණි. එකම වහලක් යටදී සුළු ගොවි ජනතාවට අවශ්‍ය ණය පහසුකම් හා අනෙකුත් සේවාවන් කලට වේලාවට සැපයීම මගින් ඔවුන්ගේ මෙහෙයුම් වියදම් අවම කරලීම සහතික කිරීම මෙම බැංකු සංගම් පිහිටුවීමේ මූලික පරමාර්ථය වේ. මෙමගින් පහසුකම් ලබා ගන්නා ගොවි ජනතාව සාමාන්‍යයෙන් හෙක්ටයාර් එකකට වඩා අඩු කුඹුරු ඉඩම් හිමි කාණ්ඩයට අයත් වන අතර එම ප්‍රමාණය සමස්ත කෘෂිකාර්මික ජනගහණයෙන් සියයට 40 ක් පමණ වේ.

ගොවිජන බැංකු සංගම්, ණය හා අනෙකුත් පහසුකම් සලස්වා දීමේදී සහභාගිත්ව ප්‍රවේශය අනුගමනය කරයි. ගොවි ජනතාවගේ ප්‍රාග්ධන සහභාගිත්වය (එක් ගොවි සමාජිකයකු විසින් රු. 100 ක් බැගින් වන සේ) ගොවි සාමාජිකයින්ගේ ඉතිරි කිරීම් රැස් කිරීම්, රජය මගින් වරින් වර වාර්ෂික අය වැය ශීර්ෂ මගින් ලබා දෙනු ලබන ප්‍රතිපාදන

සහ කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යාංශය යටතේ 1992 දී පිහිටුවන ලද කෘෂිකාර්මික සහ අලෙවි සංවර්ධන අරමුදලේ (වක්‍රීය අරමුදල) ප්‍රතිපාදන මගින් මෙම බැංකුවල අරමුදල් පදනම සැකසී ඇත. 1999 වසර අවසාන වනවිට මුලධනය රුපියල් දශලක්ෂ 9 ක් සපයමින් 88,788 ක් වූ ගොවි ජනතාව සාමාජිකයින් වශයෙන් ගොවිජන බැංකු සමග එක් වී ඇත. 1999 වර්ෂය අවසානය වනවිට රුපියල් දශලක්ෂ 8 ක් ඉතුරුම් වශයෙන් රැස් කර ඇති අතර 1999 වසර සඳහා රජයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 25 ක් ලබා දුන් අතර, වක්‍රීය අරමුදලේ රුපියල් දශලක්ෂ 125 ක් පැවතුණි. 1998 දී ගොවිජන බැංකු සංගම් පිහිටුවීම ආරම්භ කළ අවස්ථාවේ සිට මේ දක්වා රුපියල් දශලක්ෂ 60 ක් ණය වශයෙන් ලබා දී ඇත. ගොවි ජනතාව වෙත ලබා දෙනු ලබන ණය සඳහා ගොවිජන බැංකු සංගම් සියයට 10.5 ක් පොලිය වශයෙන් අය කරනු ලබන අතර 1999 වසර තුළදී සියයට 85 ක ණය ආපසු අය කර ගැනීමේ ප්‍රතිශතයක් පවත්වා ගැනීමටද හැකි වී තිබේ.

සමුපකාර ව්‍යාපාරය තුළින් ග්‍රාමීය ණය ලබා දීම

දශක කිහිපයක් මුළුල්ලේ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු සුළු පරිමාණ බැංකු කටයුතු කරනු ලබන ඉතා වැදගත් ආයතනයක් වේ. මෙම බැංකු ප්‍රාථමික වශයෙන් රටේ ආර්ථිකයේ සෑම අංශයක්ම ආවරණය වන පරිදි සිය ව්‍යාපාරික කටයුතු ප්‍රසාරණය කර ඇති විවිධ සේවා සමුපකාර සමිති සඳහා බැංකු පහසුකම් සලස්වන ආයතන වශයෙන් බිහි විය. 1962 දී මහජන බැංකුව ස්ථාපනය කරනු ලැබූ පසුව එම බැංකුව මගින් සැපයූ තත් වැදරුම් පහසුකම් වලින් එනම් මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම, ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය කිරීම, කාර්ය මණ්ඩල පුහුණුවීම් ලබා දීම සහ ග්‍රාමීය බැංකුවල අතිරික්ත අරමුදල් රැස් කිරීම වැනි විවිධාකාර පහසුකම් ග්‍රාමීය බැංකු ක්‍රමය පෝෂණය වීමට උපකාර විය. එම නිසා 1990 මුල් කාලය වනතෙක්ම මහජන බැංකුවේ කණිටු සහකරුවෙක් වශයෙන් ග්‍රාමීය බැංකු ග්‍රාමීය ගොවි ජනතාවට සුළු කෘෂිකාර්මික ණය ලබා දීමෙහි අඛණ්ඩව නිරත විය. කෙසේ වෙතත්, මහජන බැංකුව, වාණිජ බැංකු කටයුතු කෙරේ ක්‍රමයෙන් වැඩි අවධානය යොමු වීමත් සමග මෙම සම්බන්ධතාවය කෙමෙන් ගිලිහී යන්නට විය. එනිසා එම අඩුව පිරවීමට සහ වඩාත් ශබ්‍යතාවයකින් යුක්තව සුළු බැංකු කටයුතු පවත්වාගෙන යාම පිණිස වූ මව් ආයතනයක අවශ්‍යතාවය බිහි විය.

මෙම අවශ්‍යතාවය අවබෝධ කර ගැනීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1992 සිට දිස්ත්‍රික් සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු සංගම් (බැංකු සංගම්) ග්‍රාමීය බැංකුවල මව් ආයතනය ලෙස සමුපකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදේශකත්වය යටතේ සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම පිහිටුවනු ලැබීය. 1999 අවසාන වනවිට එවැනි බැංකු සංගම් 14 ක් දිස්ත්‍රික්ක 14 ක් තුළ සමුපකාර සමිති 242 ක් නියෝජනය කරමින් පිහිටුවා ඇත. එම බැංකු සංගම්වල කාර්යභාරයන් වන්නේ සමුපකාර සමිතිවල තැන්පතු රැස් කිරීම, සමුපකාර සමිතිවලට ණය දීම සහ අතිරික්ත අරමුදල්, උචිත පරිදි ආයෝජනය කිරීමත්

වේ. සමුපකාර සමිතිවලට කාරක ප්‍රාග්ධන සහ ප්‍රාග්ධන ආයෝජන අවශ්‍යතා යන දෙවර්ගයටම ණය ලබා දී තිබේ. බැංකු ණය ගෙවීම, ගණුදෙනු කරුවන්ගේ කටයුතු වර්ධනය කිරීම, වි මිලදී ගැනීම වැනි අවශ්‍යතා සඳහා කාරක ප්‍රාග්ධන ණය ලබා දුන් අතර ගොඩනැගිලි මිලදී ගැනීම, වාහන හා වෙනත් යන්ත්‍රෝපකරණ මිලදී ගැනීම වැනි අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රාග්ධන ආයෝජන ණය ලබා දුනි. එසේ ලබා දෙනු ලබන ණය සඳහා විවිධ සේවා සමුපකාර සමිති වලින් අයකරනු ලැබූ පොලී පවතින වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතික හා සසඳ බලන කළ සියයට 12 - 14 අතර සාමාන්‍ය සහනදායී පොලියකි.

1999 අවසානය වනවිට මෙම දිස්ත්‍රික් බැංකු සංගම් වෙත විවිධ සේවා සමුපකාර සමිති විසින් රුපියල් දශලක්ෂ 55 ක තැන්පතු රැස් කර තිබූ අතර ලබා දී ඇති ණය අත්තිකාරම් රුපියල් දශලක්ෂ 9 ක් ලෙස පැවැතුණි. ඒ අනුව, ඉතිරි රුපියල් දශලක්ෂ 46 ක් වූ අතිරික්ත අරමුදල් ප්‍රමාණයක් එම දිස්ත්‍රික් බැංකු සංගම් විසින් වෙනත් වාණිජමය ආයෝජනයන්හි යොදවා ඇත.

මේ අතර විවිධ සේවා සමුපකාර සමිති සිය බැංකු කටයුතු සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු තුළින් අඛණ්ඩව කරගෙන යන ලදී. එම බැංකු සමස්ත ග්‍රාමීය ක්ෂේත්‍රය තුළ විසිරී සිටින ග්‍රාමීය ජනතාවට ප්‍රවේශය ලබා දෙමින් සිය කටයුතු ව්‍යාප්ත කර තිබේ. 1999 වර්ෂය තුළදී එවැනි සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු 1,418 ක් විවිධ සේවා සමුපකාර සමිති 299 ක් යටතේ ක්‍රියාත්මක විය. ග්‍රාමීය බැංකුවල ප්‍රධානම කාර්යයන් වූයේ ඉතුරුම් රැස් කිරීම, ණය පහසුකම් ලබා දීම, උකස් ණය දීමේ කටයුතු, විදුලි බිල්පත් වැනි උපයෝජන බිල්පත් සඳහා මුදල් භාර ගැනීම, පාසැල් ගුරුවරුන්ගේ වැටුප් ගෙවීම් කටයුතු සහ ගොවි විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම ආදී කටයුතුද වේ. 1999 අවසානය වනවිට ග්‍රාමීය බැංකු සතුව දශලක්ෂ 5.3 කට වඩා වැඩි ඉතුරුම් ගිණුම් පැවති අතර, එය පසුගිය වර්ෂය හා සසඳ බැලූ විට සියයට 12 ක වර්ධනයක් විය. සමස්ත තැන්පතුද 1998 දී පැවති රුපියල් දශලක්ෂ 11,234 සමග සසඳන විට සියයට 15 ක වර්ධනයක් දක්වමින් 1999 දී එය රුපියල් දශලක්ෂ 12,915 ක් වශයෙන් වාර්තා විය. සමස්ත ඉතුරුම්වල මෙසේ සිත් ඇදගන්නා සුළු වර්ධනයක් දක්වුවද, ස්ථාවර තැන්පතු ප්‍රමාණයන් බොහෝදුරට නොවෙනස්ව පැවතින. මෙයට හේතු වූයේ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන මගින් වඩා ආකර්ෂණීය කාලීන තැන්පතු උපකරණ හඳුන්වාදීමත් නිසා ඒවා සමග තරඟ කිරීමට ග්‍රාමීය බැංකු අපොහොසත් විය.

1998 දී මෙන්ම විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළ ග්‍රාමීය බැංකු විසින් රුපියල් දශලක්ෂ 350 ක් ණය ලබා දී ඇත. මේ සමග 1999 වසර අවසාන වනවිට නොපියවා ඇති සමස්ත ණය ශේෂය රුපියල් දශලක්ෂ 4,409 ක් දක්වා ඉහළ නැංවුණි. 1999 වර්ෂයේදී ග්‍රාමීය බැංකු විසින් සිය ණය ගමාකාවය එලෙසින්ම පවත්වා ගැනීමට බැංකු සංගම් වලින් ලැබුණු ව්‍යාප්ත සේවා සහ ණය ආපසු අය කර ගැනීමේ සේවා බෙහෙවින් උපකාරී

වුණි. ග්‍රාමීය බැංකු වල උකස් සේවා සම්බන්ධයෙන් බැඳුණිව 1998 වර්ෂයේදී පැවති නොපියවා ඇති උකස් ණය ශේෂය වූ රුපියල් දශලක්ෂ 2,332 අනුව සියයට 21 ක වර්ධනයක් පෙන්වමින් 1999 වර්ෂය අවසානය වනවිට එය රුපියල් දශලක්ෂ 2,824 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

අතීතයේදී මෙන්ම ග්‍රාමීය බැංකු ග්‍රාමීය ක්ෂේත්‍රයේ සිටින ඉතා කුඩා ප්‍රමාණයේ තැන්පත්කරුවන් මෙන්ම ණය ලාභීන්ට සිය සේවා සැපයීමෙහි අඛණ්ඩව නිරත විය. දශලක්ෂ 5.3 ක් වූ තැන්පත්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් විසින් රුපියල් දශලක්ෂ 12,900 ක මුළු තැන්පතු මට්ටමක් පවත්වාගෙන ඇත. එය එක් තැන්පත්කරුවෙකු විසින් සාමාන්‍ය වශයෙන් රු. 2,420 ක් වටිනා තැන්පතු පවත්වා ගැනීමකි. ලබා දී ඇති ණය පිළිබඳ සමාලෝචනය කරන විට මෙයට සමරූපීතාවයක් පෙන් වූ ණයලාභීන් දශලක්ෂ 1.2 ක් විය. එක් තැන්පතුකරුවෙකු වෙනුවෙන් ලබා දී ඇති ණය ප්‍රමාණයෙහි සාමාන්‍ය අගය රුපියල් 5,874 ක් වේ. ග්‍රාමීය බැංකු විසින් මෙසේ ග්‍රාමීය ක්ෂේත්‍රයේ තැන්පත්කරුවන් හා ණයලාභීන්ගෙන් පහළතම ස්ථරයට සිය සේවා සැපයීම දිරි ගැන්වන සුළු වුවත්, මෙවන් විශාල ගිණුම් ප්‍රමාණයකට අවශ්‍ය සේවා සැලසීමට වැය වන ඉහළ පරිපාලන වියදම සමග සලකා බලන විට දිගුකාලීනව ග්‍රාමීය බැංකුවල ශක්‍යතාවය හා මූල්‍ය තත්ත්වය නිසැකවම පිරිහිය හැකිය.

10.9 අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන

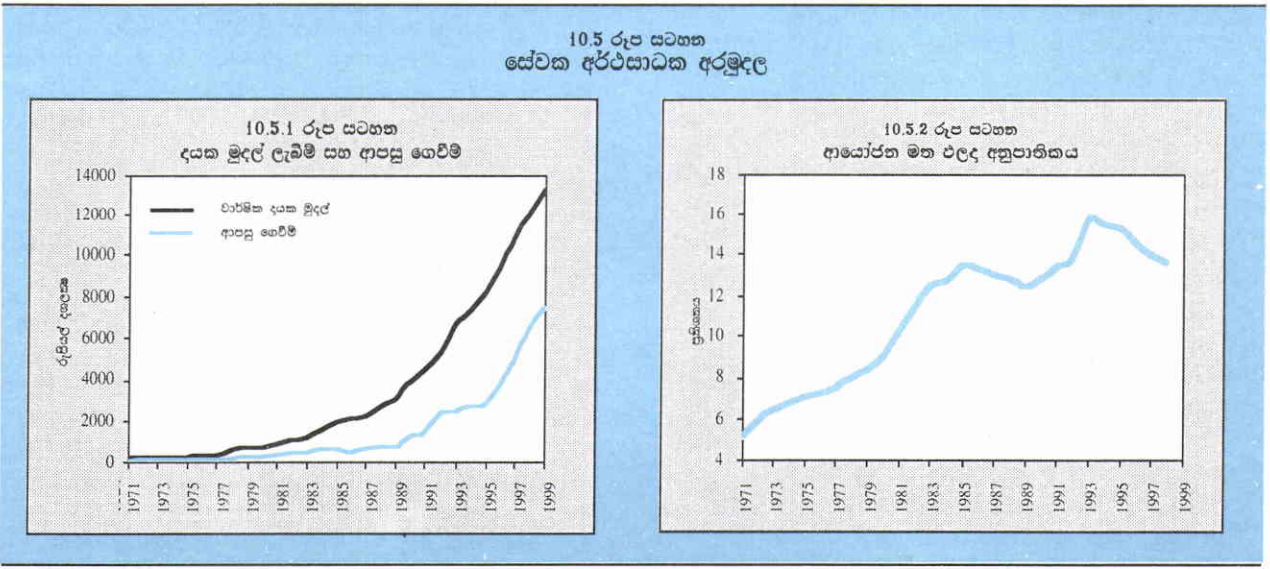
ඉතිරි කිරීමේ ආයතන

ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව (ජා.ඉ.බැ.) වර්ෂය තුළදී එහි කටයුතු පුළුල් කරලීය. මෙය තැන්පතුවල සහ ආයෝජනයන්හි මෙන්ම මුළු සම්පත්වල ඉහළ වර්ධනයක් සමග සිදු විය. පෙර වර්ෂයේ සියයට 9 ක වර්ධනය හා සසඳනවිට ජා.ඉ.බැ. හි මුළු සම්පත් මෙම වර්ෂය තුළදී

සියයට 11 ක වර්ධනයක් පෙන්වීය. ජා.ඉ.බැ. විසින් නව තැන්පතු උපකරණ, ඉතුරුම් හල් විවෘත කිරීම, ශාඛා පරිඝණකගත කිරීම, ප්‍රචාරක ව්‍යාපාර සහ තරඟකාරී ලෙස වෙළෙඳපොල බලවේගයන්ට ප්‍රතිචාර ලෙස පොලී අනුපාතික වෙනස්වීමද මගින් කරනු ලැබූ තැන්පතු ඒකරාශී කිරීමේ ප්‍රයත්නය තුළින් එහි තැන්පතු පදනම පුළුල් කරන ලදී. වෙළෙඳපොල පදනම් වූ රජයේ ණය උපකරණවල ආයෝජන, කොටස්, ඒකක භාර, ණයකර, වාණිජ පත්‍ර සහ ශුන්‍ය කුපන බැඳුම්කරයන්හි ආයෝජන සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වෙමින් ජා.ඉ.බැ. ආයෝජන ව්‍යුහයේ විවිධාංගීකරණය දිගටම සිදු විය.

ජා.ඉ.බැ. හි මුළු තැන්පතු වර්ෂය තුළදී සියයට 11 ක වර්ධනයක් පෙන්වමින් 1999 අවසානයට රුපියල් දශලක්ෂ 93,272 ක් විය. ඒ හා සසඳනවිට වාණිජ බැංකුවල ඉතිරි කිරීමේ හා ස්ථිර තැන්පතු 1999 වර්ෂය තුළදී සියයට 15 කින් වැඩි විය. ජා.ඉ.බැ. හි ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සියයට 10 කින්ද, ස්ථිර තැන්පතු සියයට 11 කින්ද, ජාතික ඉතිරි කිරීමේ සහතික පත්, ඉතිරිකිරීමේ බැඳුම්කර සහ ජා.ඉ.බැ.හි විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය ඇතුළත් අනෙකුත් තැන්පතු සියයට 15 කින් වැඩි විය. ජා.ඉ.බැ. වර්ෂය තුළදී ළමුන් සඳහා ප්‍රාර්ථනා ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් ක්‍රමය සහ තරුණ පරපුර සඳහා වූ ඉතුරුම් තුරු ඉතිරි කිරීමේ ක්‍රමය නමින් නව ඉතිරිකිරීමේ ක්‍රම 2 ක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

වර්ෂය තුළදී ජා.ඉ.බැ. වෙළෙඳපොල උපකරීන් අනුව යමින් පොලී අනුපාතික කීප වරක් පහත හෙලන ලදී. ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු අනුපාතිකය 1998 දෙසැම්බර් අවසානයේ සියයට 10.5 ක සිට 1999 දෙසැම්බර් අවසානයට සියයට 9.2 දක්වා අඩු විය. දෙළොස් මාසික ස්ථිර තැන්පතු සඳහා වූ පොලී අනුපාතිකය වර්ෂය මුළුල්ලේම සියයට 11.5 ක්ව පැවතුණි. මෙමගින් ජා.ඉ.බැ.ට වාණිජ බැංකුවලට වඩා සිථි‍ර තැන්පතුවල වේගවත් වර්ධනයක් වාර්තා කිරීමට හැකි විය.

වර්ෂය තුළදී ජා.ඉ.බැ. ආයෝජන සියයට 10 කින් ඉහළ ගිය අතර ආයෝජන ව්‍යුහයෙහි විවිධාංගීකරණය වඩාත් වෙළෙඳපොළ මත පදනම් වූ ණය උපකරණ වෙත නැඹුරු විය. 1999 අවසානය වනවිට මුළු ආයෝජන වලින් සියයට 22 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරයන්හි ආයෝජන වර්ෂය තුළදී සියයට 94 කින් වැඩි විය. මුළු ආයෝජනයෙන් සියයට 8 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි ආයෝජනයන් සියයට 17 කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, අනෙකුත් රජයේ සුරැකුම්පත්හි ආයෝජනයන් වර්ධනය වූයේ සියයට 0.1 කින් පමණි. ණයකරයන්හි, සහ ඒකක භාර සහ කොටස්හි ආයෝජනයන් සියයට 26 කින් සහ සියයට 41 කින් පිළිවෙලින් වැඩි විය. ඊට අමතරව, ජා.ඉ.බැ. කල්බදු සමාගමක් විසින් නිකුත් කරන ලද ශුන්‍ය කුපන බැඳුම්කරයන්හි සහ වාණිජ පත්‍රවල ආයෝජනයන් සිදු කරන ලදී.

රටෙහි ප්‍රධාන විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල වූ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල (සේ.අ.අ.) 1999 වර්ෂයේ දී එහි ක්‍රියාකාරිත්වයෙහි වැඩි වීමක් පෙන්නවන ලදී. සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට ලැබුණු මුළු දායක මුදල් වර්ෂය තුළදී රුපියල් දශලක්ෂ 13,600 ක් වාර්තා කරමින් කලින් වර්ෂයේ මට්ටමට වඩා සියයට 13 ක වැඩි වීමක් පෙන්වීය. සේ.අ.අ. මුළු සාමාජික ශේෂය සියයට 15 කින් ඉහළ ගොස් 1999 අවසානය වනවිට රුපියල් දශලක්ෂ 172,000 ක් කරා ළඟා වූ අතර, 1999 වර්ෂය තුළදී සාමාජිකයන්ට මුදල් ආපසු ගෙවීම් රුපියල් දශලක්ෂ 7,500 ක් විය. 1999 අවසානයට සේ.අ.අ. ආයෝජනයන්හි මුළු වටිනාකම රුපියල් බිලියන 188 කි. සේ.අ.අ. රටෙහි විශාලම තනි ආයෝජන අරමුදල වේ. එම අරමුදලින් සැලකිය යුතු කොටසක් රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කර ඇත.

රටෙහි දෙවන විශ්‍රාමික වැටුප් අරමුදල වන සේවක භාරකාර අරමුදලද (සේ.භා.අ.) 1999 වර්ෂය තුළදී සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. සේ.භා.අ. හි මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය සියයට 7 කින් වර්ධනය වී 1999 අවසානයට රුපියල් දශලක්ෂ 24,350 ක් විය. ලැබුණු මුළු දායක මුදල් ප්‍රමාණය 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 2,272 ක සිට 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 2,374 ක් දක්වා වැඩි විය. 1999 අවසානයට මුළු ආයෝජන රුපියල් දශලක්ෂ 3,303 කින් වැඩි වී රුපියල් දශලක්ෂ 25,243 ක් විය. මුළු ආයෝජන වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් රජයේ සුරැකුම්පත්වල වූ අතර එය මුළු ආයෝජන වලින් සියයට 70 ක් විය. මෙය පෙර වර්ෂයේ වූ සියයට 71 හා සැසඳිය හැකිය. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරයන්හි සහ රුපියල් සුරැකුම්පත්හි ආයෝජන සියයට 89 කින් සහ සියයට 53 කින්, පිළිවෙලින් වැඩි වූ අතර භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ආයෝජනයන් සියයට 25 කින් අඩු විය. වාණිජ බැංකු සමග වූ කාලීන හා ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු හතර ගුණයකින් පමණ වැඩි වීමක් පෙන්වීය. ණයකර, කොටස්, ඒකක භාර, වාණිජ පත්‍ර සහ සාංගමික බැඳුම්කර ඇතුළත් අනෙකුත් ආයෝජනයන් 1999 වර්ෂය තුළදී සියයට 10 ක අඩු වීමක් පෙන්වීය.

දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන

1999 වර්ෂය තුළදී ඩීඑල්සීබී බැංකුවෙහි ණය දීමේ කටයුතුවල යම්කිසි අඩු වීමක් පෙන්වමින් 1999 දී අනුමත කරනු ලැබූ ණයවල වටිනාකම සියයට 17 කින් රුපියල් දශලක්ෂ 7,005 දක්වා අඩු විය. වර්ෂය තුළදී අනුමත කරන ලද ණය සංඛ්‍යාව 1998 දී 1,418 ක සිට 1999 දී 1,163 දක්වා පහත වැටුණි. කෙසේ වුවද, මුද්‍ර හරින ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1,294 ක සිට රුපියල් දශලක්ෂ 5,571 ක් දක්වා වැඩි විය. නොපියවූ මුළු ණය ප්‍රමාණයද රුපියල් දශලක්ෂ 1,541 කින් වැඩි වී 1999 අවසානයට රුපියල් දශලක්ෂ 15,054 ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. වර්ෂය තුළ මුද්‍ර හළ ණය වලින් වැඩි කොටසක් මූල්‍ය අංශයට (සියයට 45 ක්) හා කාර්මික අරමුණු (සියයට 40) සඳහා විය. කෘෂිකාර්මික අංශය සමස්ත ණය ප්‍රදානයන්ගෙන් සියයට 10 ක් උකහා ගන්නා ලදී. වර්ෂය තුළදී සංචාරක අංශය, නිවාස අංශය සහ වාණිජ අංශය පිළිවෙලින් මුළු මුද්‍ර හළ ණය වලින් සියයට 2 ක්, සියයට 1 ක් සහ සියයට 0.1 ක් භාවිතා කරන ලදී. ප්‍රජා හා සමාජ සේවා, විදුලිය, ගෑස් සහ ජලය සහ ගමනා ගමන පහසුකම් ඇතුළත් අනෙකුත් අංශ සඳහා මුද්‍ර හරින ලද ණය ප්‍රමාණය මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 2 ක් විය. වර්ෂය තුළදී ඩීඑල්සීබී බැංකුව විසින් ප්‍රාග්ධන මූල්‍යකරණය සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 137 ක් සපයන ලදී. ප්‍රාග්ධන මූල්‍යනයෙන් වැඩි කොටසක් (සියයට 84 ක්) කාර්මික අංශය සඳහා විය.

නොපියවූ සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 33 ක් දිගුකාලීනද, සියයට 49 ක් මැදිකාලීනද, සියයට 18 ක් කෙටිකාලීනද විය. නොපියවූ සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 91 ක් රුපියල් දශලක්ෂ 1 ට වඩා වැඩි ණය වූ අතර, ප්‍රධාන කොටසක් සුරැකුම් සහිත ණය විය. මේ අතර, වසරේ සමස්ත මුද්‍ර හැරීම් වලින් සියයට 88 ක් සඳහා වූ පොලී අනුපාතිකය සියයට 13.00 - 19.00 අතර විය.

ඩීඑල්සීබී බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රභවයන් වූයේ කල්බදු පහසුකම් ආපසු ගෙවීම් (සියයට 22), ගණුදෙනුකරුවන් විසින් ණය ආපසු ගෙවීම් (සියයට 18), ජාතික සංවර්ධන බැංකුවේ ප්‍රතිමූල්‍ය (සියයට 13), ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමයෙන් සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් ලබා ගත් ණය (සියයට 12) සහ කොටස් විකිණීමෙන් (සියයට 11) ය.

අනෙක් ප්‍රධාන දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතනය වන ජාතික සංවර්ධන බැංකුවෙහිද (ජා.සං.බැ.) ණය දීමේ කටයුතුවල අඩුවීමක් පෙන්වීය. අනුමත කළ මුළු ණය ප්‍රමාණය 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 21,903 සිට 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 12,411 ක් දක්වා සැලකිය යුතු අඩු වීමක් පෙන්වීය. ඒ අනුව යමින්, වර්ෂය තුළදී ප්‍රදානය කරනු ලැබූ ණය ප්‍රමාණය සියයට 19 කින් අඩු වී රුපියල් දශලක්ෂ 11,760 ක් බවට පත් වූ අතර නොපියවූ සමස්ත ණය ප්‍රමාණය සියයට 6 කින් අඩු වී 1999 අවසානයට රුපියල් දශලක්ෂ 20,584 ක් කරා ළඟා විය.

10.14 සංඛ්‍යා සටහන
දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන වලින් අනුමත කරන ලද හා දෙන ලද ණය - අරමුණු අනුව

අරමුණු	ඒකලක්ෂ බැංකුව		ජාතික සංවර්ධන බැංකුව (අ)		ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව		රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව		නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව		ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය		පෞද්ගලික ඉතිරිකිරීමේ හා සංවර්ධන බැංකු		එකතුව		අනුමත කරන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණය %	
	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998(අ)	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999
	කෘෂිකර්මය	1,153	714	2,864	490	-	-	13	9	-	-	-	-	44	37	4,074	1,250	8.9
කර්මාන්ත	5,114	4,564	15,035	5,772	-	-	-	-	-	-	-	-	283	211	20,432	10,547	44.6	33.8
සංචාරක	126	61	782	668	-	-	-	-	-	-	-	-	10	49	918	778	2.1	2.5
වාණිජ	591	-	1,429	1,758	-	-	-	-	-	-	-	-	1,082	938	3,102	2,696	6.8	8.6
මූල්‍ය	766	1,345	340	70	5,240	1,120	-	-	-	-	-	-	21	28	6,367	2,563	13.9	8.2
නිවාස	-	149	275	828	679	1,584	1,540	1,598	684	540	1,765	2,140	152	70	5,096	6,909	11.1	22.1
ණය නිදහස් කිරීම	-	-	-	-	59	32	17	18	-	-	-	-	19	1	94	50	0.2	0.2
අනෙකුත් ණය	728	172	1,177	2,825	3,286	2,975	19	54	-	-	-	-	478	386	5,688	6,412	12.4	20.5
එකතුව(අනුමත කරන ලද)	8,478	7,005	21,902	12,411	9,264	5,711	1,589	1,679	684	540	1,765	2,140	2,089	1,720	45,771	31,205	100	100
ප්‍රදානය කරන ලද ණය(ඇ)	4,277	5,571	14,536	11,760	7,960	5,587	1,248	1,736	530	525	860	1,116	2,081	1,720	31,491	28,015		
ප්‍රදානය කරන ලද ණය අනුමත කරන ලද ණයෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	50	80	66	95	86	98	79	103	77	97	49	52	100	100	69	90		

(අ) ප්‍රතිමූල්‍ය ණය සහ කොටස් ආයෝජන ඇතුළත් වේ.

(ආ) ප්‍රදානයන් ඉවත් කර සංශෝධනය කර ඇත.

(ඇ) පෙර වර්ෂවල අනුමත කරන ලදුව මෙම වර්ෂයේ දී දෙන ලද ණය ද ඇතුළත් වේ.

මූලයන් : ඒකලක්ෂ බැංකුව
ජාතික සංවර්ධන බැංකුව
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව
සංඛ්‍යා සංවර්ධන බැංකුව
ප්‍රමුඛ ඉතිරිකිරීමේ හා සංවර්ධන බැංකුව
ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව
ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය

පෙර වර්ෂයේ මෙන්ම ජාතික සංවර්ධන බැංකුව අනුමත කරනු ලැබූ ණය වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් කර්මාන්ත අංශය සඳහා වූ අතර එය වර්ෂය තුළදී අනුමත කළ සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 47 ක් විය. වාණිජ අංශය, නිවාස අංශය සහ සංචාරක අංශය සඳහා අනුමත කළ ණය පිළිවෙලින් සියයට 14, සියයට 7 සහ සියයට 5 ක් විය. කෘෂිකාර්මික අංශයට අනුමත කළ සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 4 ක් ලැබුණි. විදුලිය, ගෑස් සහ ජලය, ගමනා ගමනය, නාවික හා ගබඩා කටයුතු ඇතුළත් අනෙකුත් අංශ සඳහා වූ ණය වර්ෂය තුළදී අනුමත කළ ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 23 ක් විය. පෙර වර්ෂය හා සසඳන විට කෘෂිකාර්මික අංශය, කර්මාන්ත අංශය, සංචාරක අංශය සහ මූල්‍ය අංශය සඳහා අනුමත කළ ණය ප්‍රමාණයෙහි අඩු වීමක් පෙන්නුම් කළ අතර වාණිජ අංශය, නිවාස අංශය සහ අනෙකුත් අංශ සඳහා අනුමත කළ ණයවල වර්ධනයක් සඳහන් විය. අනුමත කළ සමස්ත ණය ප්‍රමාණයම රුපියල් දශලක්ෂ 1 ට වඩා අඩු ඒවා වූ අතර සියයට 98 ක් ණය පොලී අනුපාතිකය සියයට 12 - 19 අතර පරාසයක වූ ඒවා විය. නොපියවූ සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 80 ක් මැදිකාලීනද, සියයට 16 ක් දිගුකාලීනද, සියයට 4 ක් කෙටිකාලීනද විය. ජාතික සංවර්ධන බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රභවයන් වූයේ ණයකර

නිකුත් (සියයට 37), ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ණය ආපසු ගෙවීම් (සියයට 29) සහ අන්තර්ජාතික ණය මාර්ග (සියයට 12) වලිනි.

ප්‍රධාන වශයෙන්ම නිවාස කටයුතු සඳහා මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම කරනු ලබන රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව එහි දිගුකාලීන ණය දීමේ කටයුතු වර්ෂය තුළදී වැඩි කරලීය. සමස්ත අනුමත කරන ලද ණය සියයට 6 කින් වැඩි වී රුපියල් දශලක්ෂ 1,679 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, වර්ෂය තුළදී ප්‍රදානය කරන ලද ණය රුපියල් දශලක්ෂ 1,248 ක සිට රුපියල් දශලක්ෂ 1,736 දක්වා ඉහළ යන ලදී. වර්ෂය තුළදී සමස්ත අනුමත කළ ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 95 ක් වූ නිවාස අංශය සඳහා අනුමත කළ මුළු ණය ප්‍රමාණය සියයට 4 කින් වැඩි විය. අනුමත කළ මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 87 ක් දිගුකාලීන වූ අතර (අවුරුදු 5 ට වඩා වැඩි) සියයට 12 ක් මධ්‍යකාලීන විය. අනුමත කළ ණයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් රුපියල් 100,000 ට වැඩි ණය වූ අතර ඒවා ඉඩම් හා දේපල මගින් ආවරණය කෙරිණ. රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවේ මුළු තැන්පතු ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 2,516 ක සිට 1999 අවසානයට රුපියල් දශලක්ෂ 3,093 දක්වා වැඩි විය. රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවෙහි එක් අවුරුදු ස්ථිර තැන්පතු සඳහා වූ පොලී අනුපාතිකය

වර්ෂය ආරම්භයේදී සියයට 12 ක් වූ අතර 1999 පෙබරවාරි මාසයේදී සියයට 12.5 ක් දක්වා වැඩි කළේය. ණය පොලී අනුපාතික වර්ෂය තුළදී සියයට 15 - 17 අතර පැවතුණි. රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවෙහි මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය වසර තුළදී සියයට 12 කින් වැඩි වී රුපියල් දශලක්ෂ 7,459 ක් දක්වා වැඩි විය. රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවෙහි ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රභවයන් වූයේ ණය ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ණය ආපසු ගෙවීම් (සියයට 67) සහ ස්ථිර තැන්පතුය (සියයට 25).

පෞද්ගලික ඉතිරිකිරීමේ හා සංවර්ධන බැංකු දෙක අනුමත කරන ලද හා ප්‍රදානය කරන ලද ණය රුපියල් දශලක්ෂ 1,720 ක් දක්වා වර්ෂය තුළදී සියයට 18 කින් අඩු විය. ණය ප්‍රධාන වශයෙන් වාණිජ අංශයට (සියයට 55), කර්මාන්ත අංශයට (සියයට 12) සහ නිවාස අංශයට (සියයට 4) විය. නොපියවා ඇති මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 68 ක් මධ්‍යකාලීන, සියයට 27 ක් කෙටිකාලීන සහ සියයට 5 ක් දිගුකාලීන විය. ණය වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් රුපියල් දශලක්ෂයට වැඩි ණය වූ අතර මින් වැඩි ප්‍රමාණයක පොලී අනුපාතිකය සියයට 20 ට වඩා වැඩි විය. මෙම බැංකුවල ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රභවයන් වූයේ තැන්පතු, ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ආපසු ගෙවන ලද ණය සහ නව ප්‍රාග්ධන දායකත්වයන්ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ නිවාස සංවර්ධනය සඳහා ණය සැපයීම ප්‍රධාන කාර්යයක් කරගත් ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව 1999 දී වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 540 ක් වූ ණය 3,115 ක් අනුමත කරන ලදී. මීට සංසන්දනාත්මකව, 1998 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 684 ක් වූ ණය 4,908 ක් විය. වර්ෂය තුළදී මුද්‍ර හරින ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 525 ක් වූ අතර එය පෙර වර්ෂයට වඩා සුළු වශයෙන් අඩු වීමකි. දෙන ලද ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 97 ක් දිගුකාලීන විය. ණය වලින් වැඩි කොටසක් රුපියල් 100,000 ට වඩා ඉහළ ඒවා වූ අතර ඒවා දේපල උකසට තබා ගැනීමෙන් ආවරණය කරනු ලැබ ඇති අතර පොලී අනුපාතිකය සියයට 16 - 19 ක් අතර විය. නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාවේ ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රභවයන් වූයේ අය කරන ලද පොලී, ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ආපසු ගෙවන ලද ණය සහ නව ප්‍රාග්ධන සහභාගිත්වයන්ය. ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියද (නි.සං.අ.) නිවාස කටයුතු සඳහා ණය සැපයීමෙහි අඛණ්ඩව නිරත විය. 1999 වර්ෂය තුළදී නි.සං.අ. රුපියල් දශලක්ෂ 2,140 ක මුදලක් අනුමත කළේය. ප්‍රදානය කරන ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 860 ක සිට රුපියල් දශලක්ෂ 1,116 දක්වා වැඩි විය. ප්‍රදානය කරන ලද සියළුම ණය රුපියල් 50,000 ට වඩා අඩු ඒවා වූ අතර පොලී අනුපාතික සියයට 10 - 16 ක් අතර විය.

මූල්‍ය සමාගම්

මූල්‍ය සමාගම්හි මුළු වත්කම්/වගකීම් 1999 දී 1998 ට වඩා තරමක ඉහළ අනුපාතිකයකින් වර්ධනය විය (1999 දී වූ වර්ධනය සියයට 17.7 ක් වූ අතර 1998 දී එය සියයට

17.0 ක් විය). මීට සංසන්දනාත්මකව වාණිජ බැංකුවල මුළු වත්කම් 1999 දී සියයට 14 කින් හා 1998 දී සියයට 13 කින් වර්ධනය විය. මූල්‍ය සමාගම්හි වූ මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය දේශීය වාණිජ බැංකු ඒකකයන්ගේ මුළු වත්කම් ප්‍රමාණයෙන් ආසන්න වශයෙන් සියයට 5 ක් විය.

ණය සහ අත්තිකාරම් මුළු වත්කම් ප්‍රමාණයෙන් වඩා වැදගත් කොටස (සියයට 65 ක්) වන අතර ආයෝජන (සියයට 14) සහ ස්ථාවර වත්කම් (සියයට 8) මීලඟට වැදගත් ස්ථානයක් හිමි කර ගත් ඒවා විය. මෙම ප්‍රතිශතයන්ගේ සුළු වශයෙන් විචලනාවයක් දැකිය හැකි තමුදු, ඉහත ව්‍යුහය ස්ථාවරව පැවැතින. වගකීම් අංශයෙහි 1999 දී වූ මුළු වගකීම් වලින් සියයට 59 ක් ස්ථාවර තැන්පතු වූ අතර ප්‍රාග්ධනය සහ සංචිත සියයට 15 ක්ද, අනෙකුත් වගකීම් සියයට 12 ක් සහ ණය ගැනීම් සියයට 7 ක්ද විය. අරමුදල් ප්‍රභවයක් ලෙස ණය ගැනීමෙහි වූ වැදගත්කම 1998 දී වර්ධනය වූ අතර 1999 දීද එය මුළු වගකීම් වලින් ආසන්න වශයෙන් සමාන මට්ටමක පැවතිණ. 1999 දී බොල් සහ අඩමාන ණය සඳහා වූ වෙන් කිරීම්හි තරමක වර්ධනයක් වාර්තා කළ තමුදු 1998 දී මුළු වගකීම් වලින් ඒ සඳහා වෙන් කළ ප්‍රමාණය වූ සියයට 3 මට්ටම 1999 දීද නොවෙනස්ව පැවතින. ප්‍රාග්ධනය සහ සංචිත මුළු වගකීම්හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස වර්ධනයක් සිදු විය. මෙය ශක්තිමත් වර්ධනයක් වන අතර එය කෙටිකාලීනව ලාභදයින්වයේ සිදු වන විචලනාවන්ට නොසැලී සිටීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කරමින් මූල්‍ය සමාගම්හි ස්ථාවරතාව වර්ධනය කරන්නක් වේ.

ණය සහ අත්තිකාරම්, මූල්‍ය සමාගම්වල වත්කම්හි ප්‍රධානතම අංශය වන අතර එහි 1998 දී සිදු වූ වර්ධනයට (සියයට 18) සාපේක්ෂව 1999 දී (සියයට 17) තරමක පහළ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මීට සංසන්දනාත්මකව වාණිජ බැංකුවල දේශීය ඒකකයන් වෙතින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය 1998 දී සියයට 13 ක්ද, 1999 දී සියයට 12 ක්ද විය. මූල්‍ය සමාගම්හි ණය සහ අත්තිකාරම් ව්‍යුහයේ තරමක විවිධාංගීකරණයක් දක්නට ලැබිණ. මූල්‍ය සමාගම් විසින් කල්බදු ක්‍රියාවලියෙහි නියුක්ත වූ සමහර වාණිජ බැංකු සහ එම ක්ෂේත්‍රය හා සම්බන්ධ විශේෂිත වූ ආයතන සමඟ දැඩි තරඟකාරීත්වයකට මුහුණ දුන් තමුදු නිශ්චල දේපල සංවර්ධනය සහ කුලී පිට ගැණුම් සඳහා දෙන ලද ණය ප්‍රමාණය අඩු කරමින් කල්බදු සඳහා මුද්‍ර හල ණය ප්‍රමාණය වැඩි කර ඇත. ගනුදෙනුකරුවකු මූල්‍ය සමාගමක් සමඟ කුලීපිට ගැණුම් කොන්ත්‍රාත්තුවකට එළැඹෙන විට ඔහු විසින් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණය සැලකිල්ලට නොගෙන වාහනයේ මුළු වෙළෙඳ වටිනාකම වෙනුවෙන් භාණ්ඩ හා සේවා බද්ද ඔහු විසින් දරීමට සිදු වීමෙන් එම භාණ්ඩ හා සේවා බද්ද මෙම මූල්‍ය සමාගම්හි කුලීපිට ගැණුම් කටයුතුවලට බලපෑමක් ඇති වී තිබේ. නිශ්චල දේපල සංවර්ධනය සඳහා දෙන ණය ප්‍රමාණය අඩු වූයේ එම කටයුතු සඳහා වෙළෙඳපල තුළ පැවැති උද්ඝාත තත්ත්වය හේතුවෙනි.

10.15 සංඛ්‍යා සටහන
බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම්වල වත්කම් සහ වගකීම්

රුපියල් දශලක්ෂ

ශීර්ෂය	1998	1999	1999	1999	1999
	දෙසැම්බර් 31 දිනට	මාර්තු 31 දිනට	ජූනි 30 දිනට	සැප්තැම්බර් 30 දිනට(අ)	දෙසැම්බර් 31 දිනට(අ)
වත්කම්					
1. ණය සහ අත්තිකාරම්	17,175	17,880	18,587	19,124	20,041
කුලීපිට ගැණුම්	2,355	2,187	2,101	1,950	1,807
කල්බදු	9,807	10,509	10,965	11,645	12,187
නිශ්චල දේපල	2,151	2,142	2,295	2,087	2,157
2. කොටස් ආයෝජන	1,875	1,990	1,870	1,906	2,043
3. භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	1,949	2,079	2,214	2,268	2,242
4. මුදල් සහ බැංකු ශේෂ	781	966	883	893	939
5. ස්ථාවර වත්කම්	2,288	2,387	2,468	2,612	2,501
6. අනෙකුත් වත්කම්	2,021	2,722	2,941	2,838	2,942
එකතුව	26,089	28,024	28,963	29,641	30,708
වගකීම්					
1. ප්‍රාග්ධන ගිණුම්	3,769	4,504	4,613	4,603	4,700
2. ස්ථීර තැන්පතු	15,195	15,968	16,711	17,568	18,124
3. තැන්පතු සහතික	881	964	1169	937	986
4. ණය ගැනීම්	1,910	2,066	1,836	1,766	2,008
5. වෙන්කිරීම්	1,059	1,106	1,154	1,228	1,143
6. අනෙකුත් වගකීම්	3,275	3,416	3,480	3,539	3,747
එකතුව	26,089	28,024	28,963	29,641	30,708
මහ බැංකුවට තොරතුරු සැපයූ මූල්‍ය සමාගම් සංඛ්‍යාව	25	25	25	25	25

(අ) තාවකාලික

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

මූල්‍ය සමාගම්හි වත්කම් වලින් සියයට 14 ක් ආයෝජන සඳහා වෙන් වූ අතර මෙම ආයෝජන වලින් සියයට 50 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය විය. කෙසේ නමුදු, 1999 දී රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනයන්හි පහළ යාමක් සිදු විය. 1998 දී මූල්‍ය සමාගම් වල අනෙකුත් වත්කම්හි වාර්තා වූ සියයට 9 ක වර්ධනයට සංසන්දනාත්මකව 1999 දී සියයට 46 කින් වර්ධනය විය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ සමහර මූල්‍ය සමාගම් විසින් ආනයනය කරන ලද භාණ්ඩ සම්බන්ධ වෙළෙඳුම් කටයුතු වර්ධනය වීම වූ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මූල්‍ය සමාගම්හි තොග රඳවා ගැනීම්ද වර්ධනය විය. මේ අතර, 1998 දී මූල්‍ය සමාගම්වල මුදල් සහ බැංකු ශේෂයන්හි වූ සියයට 22 පහත යාමකට සංසන්දනාත්මකව 1999 දී සියයට 20 කින් වර්ධනය විය.

මූල්‍ය සමාගම් සතු වගකීම්හි ප්‍රධාන අංශය වූ තැන්පතු (ස්ථාවර තැන්පතු සහ තැන්පතු සහතික ඇතුළත්ව) 1998 දී වූ සියයට 14 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 1999 දී සියයට 19 කින් වර්ධනය විය. අරමුදල් ප්‍රභවයක් ලෙස ණය ගැනීම් 1997 ට වඩා වැඩි වැදගත්කමකින් යුක්ත වූ නමුදු ණය ගැනීම් වර්ධනයෙහි පහත යාමක් සිදු විය. මේ අතර, මූල්‍ය සමාගම් 1998 දී බොල් සහ අඩමාන ණය සඳහා වෙන් කිරීම්වල වූ සියයට 34 ක පහළ යාමට සංසන්දනාත්මකව

1999 දී සියයට 14 කින් වර්ධනය විය. මුළු සමාගම්හි නොබෙදූ ලාභවල වර්ධනය සමග ප්‍රාග්ධන සංචිතය සියයට 25 කින් වර්ධනය විය.

10.10 විශේෂිත මූල්‍ය ආයතන

වණික් බැංකු

1999 වර්ෂයේදී මුළු වණික් බැංකු සංඛ්‍යාව 10 ක් ලෙස පැවතුණි. සමාගම් අතර මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරිත්වයක් පෙන්වූ අතර සමස්තයක් වශයෙන් වණික් බැංකු කර්මාන්තය සැලකූ විට මුළු වත්කම්වල වර්ධනයක් තිබුණද එහි කටයුතු වලින් ශුද්ධ අලාභයක් වාර්තා කළේය. වර්ෂයේ ප්‍රථම භාගය තුළදී ආර්ථික කටයුතුවල සිදු වූ පසුබෑම සහ පසුබැසීමට ලක් වූ කොටස් වෙළෙඳපොළ කටයුතුද වණික් බැංකුවල ලාභදයීත්වය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑවේය. වණික් බැංකු 10 හි මුළු වත්කම් සියයට 11 කින් වැඩි වී රුපියල් දශලක්ෂ 21,830 ක් කරා ළඟා විය. වණික් බැංකුවල මුළු ආදායම 1999 දී සියයට 30 කින් වැඩි වී රුපියල් දශලක්ෂ 1,940 ක් විය. මූලික ආදායම් ප්‍රභවයන් වූයේ කල්බදු, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත පොලීය, වට්ටම් කරන ලද වෙළෙඳ බිල්පත් මත පොලීය හා ණය මත පොලීය යන ඒවාය. කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි අසහපත් ක්‍රියාකාරිත්වය යටතේ

වණික් බැංකු එහි කටයුතු මෙන්ම අරමුදල් අනෙකුත් කාර්යයන් සහ ආයෝජන වෙත යොමු කෙරුණි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආදායමෙහි වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන්ම කල්බදු ආදායම සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත පොලිය වැඩි වීම මගින් සිදු විය. කෙසේ වුවද, 1998 රුපියල් දශලක්ෂ 431 ක් වූ කොටස්හි ආයෝජනයන්ගෙන් වූ අලාභය හා සසඳනවිට 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 21 ක ලාභයක් කොටස් ආයෝජන වලින් ලැබුණි. ලාභාංශ ලැබීම්, මූල්‍ය හා වෙළෙඳපොළ උපදේශක සේවා වලින් වූ ආදායම් සහ වට්ටම් කරන ලද වෙළෙඳ බිල්පත් හා ණය මත පොලියෙහිද අඩු වීම් වාර්තා විය. වණික් බැංකුවල බදුවලට පෙර ලාභය සලකා බලනවිට 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 40 ක අලාභයක් වූ අතර එය තවදුරටත් 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 503 ක අලාභයක් දක්වා විය. ක්‍රියාත්මකව පවතින වණික් බැංකු 10 න් 5 ක් අලාභ වාර්තා කරන ලදී. ඉන් එකක් සැලකිය යුතු ලෙස අලාභයක් වාර්තා කරනු ලැබූ අතර එය කර්මාන්තයෙහි මුළු බදුවලට පෙර අලාභයෙන් සියයට 75 කට වඩා වැඩි විය.

10.16 සංඛ්‍යා සටහන
වණික් බැංකු කටයුතුවල ප්‍රගතිය
1998-1999 රුපියල් දශලක්ෂ

	1998(අ)	1999(ආ)
1. කල්බදු මගින් උපයන ලද ආදායම	472	532
2. වෙළෙඳ බිල්පත් වට්ටම් කිරීමෙන් ලද පොලී	256	215
3. මූල්‍ය සහ අලෙවි උපදේශක සේවා	110	48
4. ප්‍රාරක්ෂණ කොමිස් මුදල්	..	4
5. රක්ෂණ කොමිස් මුදල්	1	1
6. ආන්තික වෙළෙඳ මත පොලී	25	27
7. කොටස් ආයෝජන මත ලාභ	-431	21
8. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත පොලී	91	243
9. ණය මත පොලී	268	212
10. ලාභාංශ	182	66
11. අනෙකුත් ආදායම්	514	571
12. මුළු ආදායම	1,488	1,940
13. බදු පෙර ලාභ	-40	-503
14. මුළු වත්කම්	19,685	21,830
වාර්තා කරන ලද මුළු වණික් බැංකු සංඛ්‍යාව	10	10

(අ) වණික් බැංකුවලින් ලැබුණු නව කොරතුරු පදනම් කරගෙන 1998 දත්තයන් සංශෝධනය කර ඇත.
(ආ) තාවකාලික මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

කල්බදු සමාගම්

වර්ෂය තුළදී විශේෂිත කල්බදු සමාගම් 5 ක් කල්බදු කටයුතු වල නිරත විය. සපයනු ලැබූ සමස්ත කල්බදු මූල්‍ය පහසුකම්වල සහ මුළු වත්කම්හි වර්ධනයන්ගෙන් පෙනීයන පරිදි කර්මාන්තයෙහි වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. කල්බදු කර්මාන්තයෙහි මුළු වත්කම් පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 23 ක වර්ධනයක් පෙන්වමින් රුපියල් දශලක්ෂ 12,308 ක් කරා

ලභා විය. සමාගම් මගින් 1999 අවසානය වනවිට සපයන ලද කල්බදු පහසුකම්වල මුළු වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 5,417 ක් වූ අතර එය සියයට 16 ක වර්ධනයක් විය. පෙර වර්ෂයේදී මෙන්ම, කල්බදු පහසුකම් ප්‍රධාන වශයෙන් යොමු වූයේ වාණිජමය කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන වාහන (සියයට 56) සහ මගී වාහන (සියයට 20) සඳහාය. වාණිජමය කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන වාහන සහ මගී වාහන සඳහා වූ කල්බදු පහසුකම් වැඩි වූ අතර යන්ත්‍රෝපකරණ සහ කාර්යාලීය උපකරණ සඳහා සැපයූ කල්බදු පහසුකම් අඩු විය.

ආංශික වශයෙන් බලනවිට, පෙර වර්ෂයේ මෙන්ම වෙළෙඳ අංශයට බදු පහසුකම් වලින් වැඩි කොටසක් (සියයට 40 ක්) ලැබුණු අතර එය පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 54 ක වැඩි වීමක් විය. සේවා අංශයට ලැබුණු කල්බදු පහසුකම් මුළු බදු පහසුකම් වලින් සියයට 19 ක් වූ අතර 1999 වර්ෂය තුළදී එය සියයට 5 ක අඩු වීමක් පෙන්වීය. සපයන ලද මුළු බදු පහසුකම් වලින්, ප්‍රවාහන අංශයට සහ කර්මාන්ත අංශයට පිළිවෙලින් සියයට 18 ක් සහ සියයට 16 ක් ලැබුණු අතර ඒවා පිළිවෙලින් සියයට 1 කින් සහ සියයට 10 කින් වැඩි විය. කෘෂිකර්ම අංශයට සහ අනෙකුත් අංශවලට දෙන ලද කල්බදු පහසුකම් 1999 වර්ෂය තුළදී අඩු වීමක් පෙන්වීය.

ඉහල අරමුදල් පිරිවැය, දිගුකාලීන අරමුදල් සම්පාදනය කර ගැනීමේ අපහසුතාවය, වැඩි වූ කල් ඉකුත් වූ ණය සහ කල්බදු මත පනවන ලද භාණ්ඩ හා සේවා බද්ද යනාදිය කල්බදු කර්මාන්තය මුහුණ පා ඇති ගැටළු ලෙස කල්බදු සමාගම් සඳහන් කරයි. තවද, කල්බදු කර්මාන්තය පාලනය කිරීම සඳහා පාලනමය සහ නීතිමය රාමුවක අවශ්‍යතාවයද පෙන්වා දෙයි.

ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්

1999 වර්ෂය තුළදී රට තුළ ක්‍රියාත්මක වූ මුළු ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම් ගණන හතක් විය. වර්ෂය තුළදී ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්හි කටයුතු වල යම් පසුබෑමක් පෙන්වීය. ආයෝජන අරමුණු සඳහා භාවිතා කරනු ලැබූ අරමුදල් සියයට 15 කින් අඩු විය. ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම් විසින් කොටස්හි සහ අනෙකුත් මූල්‍ය උපකරණයන්හි කරනු ලැබූ ආයෝජනයන්ට අමතරව, නව ව්‍යාපාර ඇරඹීම, පැවති ව්‍යවසායන් පුළුල් කිරීම, ව්‍යාපාර අත්පත් කර ගැනීම් හා මිලදී ගැනීම් සඳහා දිගුකාලීන ප්‍රාග්ධනය සැපයීම අඛණ්ඩව කරගෙන යනු ලැබීය. ප්‍රාග්ධන ආයෝජන 1998 වර්ෂයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 1,639 ක සිට 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 1,327 දක්වා පහත වැටුණි. මුළු ප්‍රාග්ධන ආයෝජනයන්ගෙන් ප්‍රධාන කොටසක් (සියයට 57) වූ ව්‍යාපාරික කටයුතු ආරම්භ කිරීම සඳහා වූ ප්‍රාග්ධන ආයෝජන වර්ෂය තුළදී සියයට 68 කින් අඩු විය. ව්‍යාපාරයන් පුළුල් කිරීම සඳහා සැපයූ අරමුදල් පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 3 ක වැඩි වීමක් පෙන්වමින් රුපියල් දශලක්ෂ 322 ක් විය. අත්පත් කර ගැනීම් සහ මිලදී ගැනීම් සඳහා සැපයූ අරමුදල් රුපියල් දශලක්ෂ 84 ක සිට 1999 දී රුපියල්

දශලක්ෂ 162 ක් දක්වා වැඩි විය. ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම් සභාය වූ ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව 1998 දී 136 ක සිට 1999 වර්ෂය තුළදී 232 දක්වා වැඩි විය. උපාධිධාරී ව්‍යවසායක ණය වැඩසටහන සහ උපාධිධාරී නොවන උගත් කුරුණු වැඩසටහන යටතේ වූ ව්‍යාපෘතීන් විශාල ප්‍රමාණයක් මෙම වැඩි වූ ව්‍යාපෘතීන් 96 ට ඇතුළත්ය. අරමුදල් ලැබුණු අංශයන් සලකා බලන විට, නිෂ්පාදන අංශ සහ සේවා අංශය අරමුදල් ලැබූ විශාලතම අංශ විය. ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්හි මුළු වත්කම් වර්ෂය තුළදී සියයට 1 කින් වර්ධනය විය.

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදෙස් මාලා යටතේ සමහර බදු සහන ලබා ගැනීම සඳහා ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම් විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති අවදනම් ව්‍යවසායනීය ආයෝජනය කළ යුතුය. වර්ෂ 2000 අයවැය මගින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදෙස් මාලාව සංශෝධනය කිරීම සඳහා යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ අතර එමගින් අනුමත කරනු ලැබූ, ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම් වලට ඉතිරි බදු නිවාඩු කාල පරිච්ඡේදයෙහිදී බදු නිවාඩු වලින් තොරව, මූලික අංශයන් හා මෘදුකාංග කර්මාන්තය වැනි විවිධ වූ අංශයන්හි ඔවුන්ගේ අයෝජන කටයුතු පුළුල් කිරීම සඳහා හැකියාව ලැබේ.

රක්ෂණ සමාගම්

1999 වර්ෂය තුළදී නව රක්ෂණ සමාගම් 2 ක් ස්ථාපිත කිරීමත් සමඟ රක්ෂණ කර්මාන්තය වඩා තරඟකාරී වූ අතර එමගින් රක්ෂණ සමාගම් සංඛ්‍යාව 9 ක් දක්වා වැඩි විය. නව සමාගම් දෙක නම්, සීමාසහිත සමුපකාර රක්ෂණ සමාගම සහ සීමාසහිත ඒමියන් අලයන්ස් රක්ෂණ සමාගමයි. වඩාත් තරඟකාරීත්වය මධ්‍යයේ රක්ෂණ ආයතනයන්හි ක්‍රියාකාරීත්වය වර්ෂය තුළදී වැඩි විය. මුළු වත්කම් පදනමෙහි වර්ධනයක් දකිය හැකි විය. රක්ෂණ සමාගම් හි (2000 ජනවාරි මාසයේදී ව්‍යාපාරික කටයුතු ඇරඹූ සීමාසහිත ඒමියන් අලයන්ස් සමාගම හැර) මුළු වත්කම් 1999 අවසානයට සියයට 2 කින් වැඩි වී රුපියල් දශලක්ෂ 26,375 ක් දක්වා විය. කෙසේ වුවද, 1999 දී ශුද්ධ ලාභය සියයට 1කින් අඩු විය. මුළු ශාඛා ජාලය 270 සිට 1999 අවසානයේදී 285 දක්වා වැඩි වූ අතර රක්ෂණ අංශයෙහි මුළු සේවා නියුක්තිය 1999 අවසානයේදී 7,075 ක් විය. ජීවිත රක්ෂණ කටයුතු මෙන්ම සාමාන්‍ය රක්ෂණ කටයුතු වර්ෂය තුළදී වර්ධනයක් පෙන්වීය.

ජීවිත ආරක්ෂණ අරමුදල සියයට 19 කින් වැඩි වී 1999 අවසානයට රුපියල් දශලක්ෂ 19,353 ක් විය. නව ව්‍යාපාර වලින් එකතු කරන ලද මුළු වාරික ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1,438 ක් දක්වා වැඩි වූ අතර එය 1999 දී සියයට 9 ක වර්ධනයකි. නව ව්‍යාපාර සඳහා වූ මුළු රක්ෂණ මුදල් වටිනාකමද සියයට 13 කින් වැඩි විය. මේ අතර 1999 අවසානයට ක්‍රියාත්මකව පැවති මුළු ඔප්පු සංඛ්‍යාව 903,000 ක් දක්වා වැඩි විය. ක්‍රියාත්මකව පැවති මුළු ව්‍යාපාරයන් සම්බන්ධයෙන් මුළු රක්ෂණ මුදල් වටිනාකම

සහ එකතු කරන ලද මුළු වාරික ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 12 සහ සියයට 13 ක් විය. 1999 අවසානයට කල්පිරීම, මරණ, නොහැකියාව, පවාරණය සහ අනෙකුත් හේතු මත ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් රුපියල් දශලක්ෂ 1,309 සිට 1999 අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 1,701 ක් දක්වා වැඩි විය.

සාමාන්‍ය රක්ෂණ කටයුතුවලට අදාළව බලපවත්නා වූ ඔප්පු සඳහා වූ ශුද්ධ වාරික ආදායම් සියයට 9 කින් වර්ධනය වී රුපියල් දශලක්ෂ 4,969 ක් විය. සාමාන්‍ය රක්ෂණ කාණ්ඩයන්හි විශාලතම අංශ වූයේ මෝටර් රථ රක්ෂණය සහ සාමාන්‍ය අනතුරු රක්ෂණය යන අංශයන්ය. මොටර් රථ රක්ෂණය සහ සාමාන්‍ය අනතුරු රක්ෂණයෙහි ශුද්ධ වාරික ආදායම් පිළිවෙලින් සියයට 13 කින් සහ සියයට 7 කින් වර්ධනය විය. ගිනි රක්ෂණයෙන් වූ ශුද්ධ වාරික ආදායම රුපියල් දශලක්ෂ 561 ක සිට 1999 අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 577 දක්වා වැඩි විය. එම රටාවම අනුගමනය කරමින්, මුහුදු රක්ෂණයෙන් වූ ශුද්ධ වාරික ආදායම වර්ෂය තුළදී සියයට 4 කින් වර්ධනය විය.

රක්ෂණ කර්මාන්තයට අදාළ ප්‍රතිපත්තින්හි ප්‍රධාන වෙනස්කම් කරනගෙනු යනු ලබයි. රෙගුලාසි රාමුවෙහි මූලික වෙනස්කම් ඇති කරනු ලබන නීතිමය වෙනස්කම්ද මෙයට ඇතුළත් වේ. වසර 2000 අයවැය මගින් දේශීය ආර්ථිකයෙහි මූල්‍ය අංශයෙහි කටයුතු වල විදේශීය සහභාගිත්වය වැඩි කිරීමට ඉඩ දීම සඳහා යෝජනා කෙරින. මෙම ක්‍රියාවලියෙහි කොටසක් ලෙස, රක්ෂණ සමාගම්හි විදේශීය අයිතිය සියයට 90 දක්වා දැරීමට ඉඩ සලසමින් රක්ෂණ සමාගම්හි විදේශීය ප්‍රාග්ධනය යෙදවීම සඳහා වූ වර්තමාන සීමාවන් ලිහිල් කරනු ලැබේ.

10.11 මුදල් වෙළෙඳපොල

සමස්ත ප්‍රවණතා

මැතිවරණ, කම්කරු නොසන්සුන්තාවයන්, රජයේ ණය ගැනීම් ඉහළ යාම සහ වසර 2000 ප්‍රශ්නය වැනි සාධක වලින් ඇති වූ තරමක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබියදීත්, වසර මුළුල්ලෙහිම මූල්‍ය වෙළෙඳපොලෙහි ස්ථායීතාව පවත්වාගෙන යනු ලැබීණි. පළාත් සභා මැතිවරණ සහ කම්කරු නොසන්සුන්තාවය හේතුවෙන් මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාසවලදී ඒකක වෙළෙඳපොල අනුපාතිකවල යම් වංචලතාවයක් නිරීක්ෂණය කලද, ඒකක වෙළෙඳපොල අනුපාතික සාපේක්ෂව පවු පරාසයක් තුළ උච්චාවචනය වීමත් සමඟ ඒකක මුදල් වෙළෙඳපොල සහ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොල ස්ථායී විය. 1999 වර්ෂයේදී ඒකක වෙළෙඳපොලෙහි සාමාන්‍යයෙන් ද්‍රවශීලව පැවතුණි. වර්ෂයෙහි අවසන් කොටසට ආසන්නව, වසර 2000 ප්‍රශ්නය හේතුවෙන් පැන නැගිය හැකි අස්ථාවර බලපෑම්වලට සාර්ථකව මුහුණ දීමට අවශ්‍ය ද්‍රවශීලතාවය ලබා ගත හැකි බවට සහතික වීමට මහ බැංකුව විසින් පියවරවල් කිහිපයක් ගනු ලැබීණි. මෙම පියවරවල් ඒවා

10.17 සංඛ්‍යා සටහන
මුදල් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වය 1997 - 1999

කාලච්ඡේදය	උපරිම මුදල් වෙළෙඳපොළ								රුපියල් දශලක්ෂ	
	උපරිම මුදල් වෙළෙඳපොළ			ප්‍රාථමික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ					ද්විතීයික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ (මහ බැංකුව)	
	මුළු ණයට දීම/ ණයට ගැනීම්	කාලච්ඡේදය අවසානයට නොපියවූ ප්‍රමාණය	නොපියවූ මුළු බිල්පත්	නිකුත් කළ ප්‍රමාණය	පිළිගත් ප්‍රමාණය (මිලදී ගැනීම්)			එකතුව	මුළු මිලදී ගැනීම්	මුළු මිලදී ගැනීම්
				මහ බැංකුව	වැණිඳු බැංකු	අනෙකුත්				
1997										
1 කාර්තුව	303,208	4,811	124,996	56,629	9,304	30,179	17,146	56,629	7,222	4,027
2 කාර්තුව	275,508	5,830	124,996	38,609	7,863	22,452	8,294	38,609	4,373	4,433
3 කාර්තුව	224,566	1,853	114,996	46,676	3,886	25,776	17,014	46,676	5,936	1,563
4 කාර්තුව	212,175	3,599	114,996	68,973	4,245	44,906	19,822	68,973	1,289	7,197
1998										
1 කාර්තුව	210,509	4,141	112,996	56,717	7,175	32,321	17,221	56,717	2,218	10,491
2 කාර්තුව	196,668	2,734	114,996	50,086	6,398	28,254	15,434	50,086	4,062	4,143
3 කාර්තුව	241,206	5,759	117,996	53,542	6,924	32,825	13,793	53,542	3,373	123
4 කාර්තුව	232,184	4,272	119,996	70,338	5,502	44,740	20,096	70,338	1,738	105
1999										
1 කාර්තුව	226,659	3,025	121,996	48,714	5,193	30,684	12,837	48,714	2,141	318
2 කාර්තුව	228,935	3,811	123,996	54,103	10,886	30,482	12,735	54,103	1,581	490
3 කාර්තුව	244,090	6,131	123,996	54,272	10,682	29,447	14,143	54,272	2,184	593
4 කාර්තුව	255,370	6,520	124,996	57,201	12,964	33,877	10,360	57,201	920	25

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ක්‍රියාත්මක කිරීමට පාදක වූ අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට උපකාරී වූ අතර, දෙසැම්බර් මසදී මුදල් වෙළෙඳපොළ කිසිදු අහිතකර අන්දකීමකට මුහුණ නොදිනි.

අන්තර් බැංකු ඒකඝණ මුදල් වෙළෙඳපොළ

ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය පහත හෙළීම සහ අන්තර් බැංකු ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ යාම හේතුවෙන් විශේෂයෙන් 1999 දෙවන කාර්තුවේ මුල් කොටසේ දී වූ වෙළෙඳපොළෙහි දියුණු වූ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය ඒකඝණ මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි මුළු පිරිවැටුම 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 880,567 සිට 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 955,054 ක් විය. 1999 මාර්තු සහ අප්‍රේල්වල දක්නට වූ ඒකඝණ වෙළෙඳපොළ අනුපාතිකවල තරමක වංචලතාවය හැරුණුවිට, වසර පුරාම ඒකඝණ වෙළෙඳපොළ අනුපාතික සියයට 9.25 - 17.00 වටා වූ සාපේක්ෂ වශයෙන් පවු තීරුවක් තුළ විචලනය විය. ප්‍රධාන වශයෙන් මෙම ස්ථායීතාව ඇති වූයේ, මහ බැංකුව විසින් ප්‍රමාණාත්මකව උපරිම සීමාවන් නොමැති ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් පහසුකම් පවත්වාගෙන යාම නිසාය.

ප්‍රාථමික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළෙඳපොළ

විශේෂයෙන් 1998 දෙවැනි භාගයේදී අන්දකීම් ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලද අනුපාතිකවල සුළු ඉහළ නැගීම හා සසඳන කල ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ඵලද අනුපාතික වර්ෂය මුළුල්ලේම සාමාන්‍යයෙන්

ස්ථායීව පැවතුණි. වෙළෙඳපොළෙහි තිබූ ද්‍රවශීලතාවය හේතුකොටගෙන ජුනි මසදී පැවැත්වූ එකක් හැර, අනෙකුත් සියළුම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසි සියල්ලම අධිදයකත්වයට පත් විය. 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 217,022 ක් වූ ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළට පිරිනමන ලද මුළු භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල වටිනාකමට සංසන්දනාත්මකව 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 186,490 ක් විය. නොපියවන ලද මුළු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය 1998 අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 119,966 සිට 1999 වසර අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 124,996 දක්වා වැඩි විය. පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මගින් රජයේ ණය ගැනීම් වර්තමාන සීමාව රුපියල් දශලක්ෂ 125,000 ක් විය.

එහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති කටයුතුවල අංගයක් වශයෙන් සහ එක් අවස්ථාවක වෙන්දේසිය අවදයකත්වයකට පත් වීමේ හේතුවෙන් 1998 වර්ෂයේදී මිලදී ගත් රුපියල් දශලක්ෂ 25,999 ට එරෙහිව මහ බැංකුව විසින් රුපියල් දශලක්ෂ 34,725 ක් වටිනාකමැති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසිවලදී මිලයට ගන්නා ලදී. 1998 වර්ෂයේදී ප්‍රාථමික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසිවලදී මහ බැංකුව සඳහා වෙන් කරන ලද රුපියල් දශලක්ෂ 11,600ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සමග සැසඳීමේදී 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 22,800 ක් මෙම මිල දී ගැනීම් වල ඇතුළත් විය. රුපියල් දශලක්ෂ 5,000 ක් වටිනාකමැති විශේෂ නිකුතු තුන මුළුමණින්ම මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගන්නා ලදී. මෙම

කටයුතුවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දරීම් හි පොත් අගය 1998 අවසානයේදී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 8,233 සිට 1999 වර්ෂය අවසානයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 25,165 දක්වා වැඩි විය. වසර 2000 ප්‍රශ්නයට සම්බන්ධිතව ස්ථාවරත්වය සැලසීම පිණිස වෙළෙඳපොළ තුළට ද්‍රවශීලතාව සපයාදීමේ මෙම වැඩි වීමෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් දෙසැම්බර් මසදී වූ බව සඳහන් කළයුතුය.

1999 ඔක්තෝබර් 20 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ජාත්‍යන්තර සම්මත මිම්මක් මත පදනම් වූ නව දින ගණනය කිරීමේ සූත්‍රයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, 1999 ඔක්තෝබර් 15 දින දක්වා නිකුත් කළ තුන් මාසික, හය මාසික සහ දෙළොස් මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙනුවට මින් පසුව පරිණත කාලසීමාවන් සඳහා දින 91, දින 182 සහ දින 364 දින ගණනය කිරීම් සහිතව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත් කරනු ලැබේ. මෙයින් අදහස් කෙරෙන්නේ කාල පමාවක් නොමැතිව දින ගණනය කිරීම සම්බන්ධව සමානාත්මතාවයක් ගෙන ඒමයි. තවදුරටත්, වසර 2000 ප්‍රශ්නයෙන් පැන නැගිය හැකි ඕනෑම වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා හිඟයකට මුහුණ දීමේ පූර්වෝපාය පියවරක් ලෙස 1999 දෙසැම්බර් මසට ආසන්නව පරිණත වන බිල්පත් ප්‍රමාණය අඩු කරලීමේ අරමුණින් 1999 සැප්තැම්බර් 22, සැප්තැම්බර් 29 සහ ඔක්තෝබර් 06 වෙන්දේසිවලදී තුන් මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත් නොකරන ලදී.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා මහ බැංකුවේ ද්විතීයික වෙළෙඳපොළ

මහ බැංකුවේ ද්විතීයික කවුළුවෙන් අලෙවි කළ (වට්ටම් කිරීම) භාණ්ඩාගාර බිල්පත් 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 11,390 සිට 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 6,826 දක්වා සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් පහත වැටුණි. එයට සමානව, වෙළෙඳපොළ හි දියුණු වූ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය පිළිබිඹු කරමින් විමසුමට ලක් වන කාලය තුළදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීමද (ප්‍රතිච්චිටම් කිරීම) රුපියල් දශලක්ෂ 14,862 සිට රුපියල් දශලක්ෂ 1,426 දක්වා සැහෙන ප්‍රමාණයකින් අඩු විය.

මහ බැංකුවේ ද්විතීයික කවුළුවේ වට්ටම් හා ප්‍රතිච්චිටම් අනුපාතික ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ අනුපාතික පෙන්වූ තැඹිලිවීම අනුගමනය කරන ලදී. විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු උනන්දු කරලීමේ අරමුණින්, වසර මුලදී ප්‍රතිශතය 3.15 ක් වූ වට්ටම් සහ ප්‍රතිච්චිටම් අතර පරතරය 1999 මැයි මස 07 දින ප්‍රතිශතය 2.65 දක්වා පහළට සංශෝධනය කරන ලද අතර, වර්ෂයෙහි ඉතිරි කාල පරිච්ඡේදය තුළදී සම මට්ටමේම පවත්වාගෙන යන ලදී.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් වෙළෙඳපොළ

1999 වර්ෂය තුළදී, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි ලා ප්‍රධාන උපකරණය ලෙස විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු අඛණ්ඩව උපයෝගී කර ගත් අතර, එහෙයින් මෙම කටයුතු

සඳහා බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් සහ ප්‍රතිච්චිකුණුම් කවුළු පුළුල් ලෙස යොදා ගැනිණි. බොහෝ වාණිජ බැංකු සහ මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් කවුළුවට ප්‍රවේශය ඇති බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවි නියෝජිතයන් වඩාත් සුළු ප්‍රමාණයෙන්, ඔවුන්ගේ කෙටිකාලීන අරමුදල් ආයෝජනයට මෙම පහසුව නොකඩවා ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබිණි.

උද්ධමනයෙහි ඒකාකාර අඩු වීම සහ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි ස්ථායී තත්ත්වය හේතුවෙන්, එක් දින ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් අනුපාතිකය 1999 වර්ෂයේදී සියවර කිහිපයකින් ක්‍රමයෙන් පහළට සංශෝධන කරන ලද අතර, 1998 අවසානයේදී වූ සියයට 11.25 සමග සසඳන විට 1999 වර්ෂය අවසානයේදී සියයට 9.25 ක් විය.

ප්‍රතිමිලදී ගැණුම් අලෙවිය 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 728,335 ට සංසන්දනාත්මකව 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 307,636 ක් විය.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිච්චිකුණුම් වෙළෙඳපොළ

1998 වර්ෂයේදී මහ බැංකුවේ ප්‍රතිච්චිකුණුම් පහසුකම් නැවත හඳුන්වා දෙන ලදී. එය සාමාන්‍යයෙන් එක් දින ගණුදෙනු සඳහා සීමා වූ නමුත් ප්‍රමාණාත්මකව උපරිම සීමාවක් නොමැත. වාණිජ බැංකු සහ ප්‍රාථමික අලෙවි නියෝජිතයන්ට ඔවුන්ගේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වැනි අවශ්‍ය සුදැකුම් තිබීමට යටත්ව, ඔවුන්ට අවශ්‍ය ද්‍රවශීලතාව ලබා ගැනීමට අවසර දෙනු ලැබේ. තාවකාලික ද්‍රවශීලතා හිඟයන් පැවති කාල තුළදී විශේෂයෙන් අප්‍රේල් සහ දෙසැම්බර් මාසවලදී විශාල ප්‍රමාණයන්ගෙන් ගණුදෙනු කරන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 1,065 සමග සැසඳීමේදී ප්‍රතිච්චිකුණුම් අලෙවිය 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 124,956 ක් විය. ප්‍රතිච්චිකුණුම් අනුපාතිකය තුන්මාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල එලදවට සම්බන්ධ කර ඇත. 1998 අවසානයේදී සියයට 15.00 ක් වූ ප්‍රතිච්චිකුණුම් අනුපාතිකය 1999 වර්ෂය තුළදී සියයට 13.41 - 15.00 පරාසයක ගමන් කොට 1999 දෙසැම්බර් අවසානයේදී සියයට 13.48 ක් විය.

වසර 2000 පරිඝනක ප්‍රශ්නය විසින් ඇති කළහැකි අවිනිශ්චිතතාවයන් සහ අනපේක්ෂිත ගමන් මඟක යා හැකි වීම හේතුවෙන් වන ඒකඝණ වෙළෙඳපොළ අනුපාතික වංචලතාව අඩු කිරීමට 1999 දෙසැම්බර් මස මැද සිට මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිච්චිකුණුම් ගණුදෙනු සඳහා කල් පිරීමේ කාලය එක් දින සිට දින 30 දක්වා දීර්ඝ කරන ලද අතර, ප්‍රතිච්චිකුණුම් අනුපාතිකය ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගනු ලැබිණි.

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ

ශ්‍රී ලංකා රුපියලට එරෙහිව මැදිහත් වීමේ මුදල් වර්ගය වන එස්අන් ජනපද ධොලරය සමග වෙළෙඳම් කරමින් මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි කටයුතු වල අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. වාණිජ බැංකු සමග

ගනුදෙනු කිරීමට එක්සත් ජනපද ධොලර සඳහා දෛනික එතැන් ගැණුම් සහ විකුණුම් අනුපාතික ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබයි. 1995 වර්ෂයේදී සියයට 1 සිට සියයට 2 දක්වා ඉහළට සංශෝධනය කරන ලද එතැන් ගැණුම් සහ විකුණුම් අනුපාතික අතර පරතරය සම මට්ටමේම පවත්වාගෙන යනු ලැබීණි. මහ බැංකුවේ මධ්‍ය අනුපාතිකය 1998 අවසානයේදී වූ එක්සත් ජනපද ධොලරයට රුපියල් 67.7800 සිට 1999 වසර අවසානයේදී එක්සත් ජනපද ධොලරයට රුපියල් 72.1150 දක්වා සියයට 6 කින් අවප්‍රමාණය විය. මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකු වලින් එක්සත් ජනපද ධොලර මිලදී ගැනීම් 1998 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 61.1 සිට 1999 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 0.4 දක්වා අඩු විය. මේ අතර, 1999 දී මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකුවලට කළ එක්සත් ජනපද ධොලර විකුණුම්ද අඩු වෙමින් 1998 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 214.8 ට සංසන්දනාත්මකව 1999 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 58.2 ක් විය. එහෙයින්, වාණිජ බැංකු මගින් මහ බැංකුවෙන් විදේශ විනිමය ශුද්ධ මිලදී ගැණුම් 1998 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 154 සිට 1999 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 57.8 දක්වා පහත වැටුණි. මුළු අන්තර් බැංකු පිරිවැටුම 1998 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 4,409 සමඟ සැසඳීමේදී 1999 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 2,382.4 ක් විය. 1998 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 696 ක් වූ අන්තර් බැංකු ඉදිරි ගනුදෙනු 1999 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 458 දක්වා පහත වැටුණි.

අපනයනකරුවන්ට ඔවුන්ගේ අන්තර්ජාතික තරඟකාරීත්වය දියුණු කරලීමට සාපේක්ෂක වශයෙන් අඩු පිරිවැය අරමුදල් ලබා දීමේ අරමුණින් ආයෝජන මණ්ඩලය යටතට නොගැනෙන අපනයනකරුවන් සඳහා වාණිජ බැංකුවල දේශීය ඒකක හෝ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක මගින් විදේශීය ණය මුදල් ප්‍රදානය කිරීමට අවසර ලැබුණු ණය ක්‍රමය 1997 ජනවාරි මස සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ආරම්භ කෙරුණි. මෙම වැඩපිළිවෙල යටතේ ප්‍රදානය කරන ලද දළ ණය 1998 දී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 177 (ආසන්න වශයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 11,425) ට එරෙහිව, 1999 තුළදී එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 124.1 (ආසන්න වශයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 8,754) ක් විය. දේශීය ණය ගැණුම්කරුවන්ට විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ණය ලබා ගැනීමේ ඇති ආකර්ෂණීයත්වය අඩු වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙය සිදු විය. මෙම වැඩපිළිවෙල යටතේ, 1999 අවසානය දක්වා ප්‍රදානය කරන ලද දළ ණය ප්‍රමාණය එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 555.4 (ආසන්න වශයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 35,195) ක් විය. 1999 දෙසැම්බර් අවසානයේදී නොපියවා පැවති ණය මට්ටම එක්සත් ජනපද ධොලර දශලක්ෂ 34.6 ක් විය.

මහ බැංකු සුරැකුම්පත්

විවෘත වෙළෙඳපොළ කටයුතු සඳහා මහ බැංකුවෙහි වත්කම් සමුදායෙහි රජයේ සුරැකුම්පත් තිබූ බැවින් 1999 දී මහ බැංකු සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීමෙහි අවශ්‍යතාවයක් නොවීය.

වාණිජ පත්‍ර

සාංගම්කයන්ගේ කෙටිකාලීන ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා ආකර්ෂණීය පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ ඉටු කර ගැනීමට ඇති ක්‍රමයක් ලෙස වසර තුළදී වාණිජ පත්‍ර අඛණ්ඩව නිකුත් කිරීම කරන ලදී. ලැයිස්තුගත සමාගම් මෙන්ම වණික් බැංකු විසින්ද මාස 3 - 6 දක්වා කල් පිරීමේ කාලසීමාවන් සහිතව වාණිජ පත්‍ර නිකුත් කරනු ලැබේ. මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කර ඇති උපදෙස්වලට යටත්ව එබඳු පත්‍ර නිකුත් කිරීමට වාණිජ බැංකු විසින් සහාය ලබා දෙනු ලැබේ.

නැවත නිකුත් කිරීම්ද ඇතුළත්ව, වාණිජ පත්‍ර දළ නිකුත් කිරීම් 1998 දී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 16,457 හා සංසන්දනාත්මකව 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 16,203 ක් විය. (වාණිජ බැංකු හෝ වණික් බැංකුවල සහභාගිත්වය සහිතව නිකුත් කළ වාණිජ පත්‍රවලට පමණක් මෙම අගය සම්බන්ධිතයි). 1999 වසර තුළදී, වණික් බැංකු විසින් රුපියල් දශලක්ෂ 642 ක් වටිනාකමැති ඔවුන්ගේම වාණිජ පත්‍ර නිකුත් කළ අතර, රුපියල් දශලක්ෂ 1,337 ක් අගය ඇති වාණිජ පත්‍ර නිකුත් කිරීමට ඔවුන් විසින් සමාගම්වලට සහාය විය. කෙසේ වෙතත්, වාණිජ පත්‍ර නිකුත් කිරීම් වලින් විශාල ප්‍රමාණයක් එනම් රුපියල් දශලක්ෂ 14,224 (සියයට 88.0) ක් වාණිජ බැංකු සහාය ඇතිව නිකුත් කරන ලදී. 1999 වර්ෂය අවසානයේදී නොපියවා පැවති වාණිජ පත්‍රවල අගය රුපියල් දශලක්ෂ 4,356 ක් විය. වර්ෂය තුළදී වාණිජ පත්‍රවල එළඳවත් වාර්ෂිකව සියයට 11.50 - 18.00 අතර පරාසයක විචලනය විය.

10.12 ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ

1999 වසරෙහි ඇතැම් මාසවල කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි කොටස් මිල ගණන් වල වර්ධනයක් දක්නට ලැබුනද, මුළු වර්ෂයම සමස්තයක් ලෙස සැලකීමේදී කොටස් මිල ගණන්වල පහත වැටීමක් දක්නට ලැබුණි. 1997 සහ 1998 වර්ෂවල පැවති මූල්‍ය අර්බුදවලින් තැගෙනහිර ආසියානු රටවල් යථා තත්ත්වයට පත් වීම නිසා වසර තුළදී බොහෝ ආසියානු සහ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොලවල්හි වර්ධනයක් පැවතුණි. කෙසේ වුවද, ලංකාවේ වෙළෙඳපොළ තුළ එවැනි වර්ධනයක් දක්නට නොලැබුණි. මැතිවරණ ආශ්‍රිතව පැවති අවිනිශ්චිතභාවය සහ ඇතැම් ප්‍රධාන ලැයිස්තුගත සමාගම්වල වර්ධනය වසරේ මුල් භාගය තුළ එතරම් සතුටුදායක නොවීම මත මෙම තත්ත්වය ඇති වූවා විය හැකි බව වෙළෙඳපොළ ආරංචි මාර්ග පෙන්වා දෙයි. වෙළෙඳපොලෙහි අංශ 16 න් අංශ 5 ක පමණක් වර්ෂය තුළදී මිල වර්ධනයක් පැවතුණි. සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකය සියයට 4.2 කින් පහත වැටුණ අතර සංවේදී මිල දර්ශකය වෙනුවට 1999 ජනවාරි 4 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි හඳුන්වා දුන් මිලක මිල දර්ශකය සියයට 6.2 කින් අඩු විය. කෙසේ වුවද, සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකය සියයට 15 කින් සහ සංවේදී කොටස් මිල දර්ශකය සියයට 13 කින් පහත වැටිණි. 1998 ට වඩා

10.18 සංඛ්‍යා සටහන
කොටස් වෙළෙඳපොළ දර්ශකයන්

	1997	1998	1999
1. වෙළෙඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය (රු.දශලක්ෂ)	129,428	116,660	112,800
2. නව නිකුත් සංඛ්‍යාව	5	6	5
3. නිකුත් කළ මුළු කොටස් සංඛ්‍යාව(දශලක්ෂ)	50	28	38
4. නිකුත් කළ නව කොටස්වල වටිනාකම (රු.දශලක්ෂ)	456	349	537
5. අලෙවි කළ කොටස් සංඛ්‍යාව (දශලක්ෂ)	515	634	486
6. අලෙවි කළ කොටස්වල වටිනාකම (රු.දශලක්ෂ)	18,315	18,130	14,293
7. මිල දර්ශක			
සියළු කොටස් මිල දර්ශකය (දෙසැ.31 දිනට)	702.2	597.3	572.5
සංවේදී කොටස් මිල දර්ශකය (දෙසැ.31 දිනට)	1,068.0	923.0	-
මිලංක මිල දර්ශකය (දෙසැ.31 දිනට)	-	1,000.0	937.5

මූලය : කොළඹ කොටස් හුවමාරුව

මෙම මිල පහත වැටීම් අඩු මට්ටමක පැවතුණි. විදේශීය ආයෝජකයෝ ශුද්ධ විකුණුම්කරුවන් වීම තවදුරටත් පැවති අතර 1998 දී එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 23 ක් වූ ශුද්ධ ගලා යාම් සමග සැසඳීමේදී 1999 දී ශුද්ධ ගලා යාම් වටිනාකම එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 13 ක් විය. මේ අතර, 1999 දී වෙළෙඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය සියයට 3 කින් අඩු විය. වර්ෂය තුළ සමාගම් 4 ක් අළුතින් ලැයිස්තුගත කළ අතර සමාගම් 7 ක් කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුවෙන් ඉවත් කරන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත සමාගම් සංඛ්‍යාව 1998 අගදී 240 සිට 1999 අගදී 237 දක්වා අඩු විය. වැටීලි සමාගම් තුනක්, බැංකුවක් සහ හෝටල් අංශයෙහි සමාගමක් විසින් මූලික (ප්‍රාථමික) නිකුත් සිදු කරන ලදී. මේවායින් නිකුත් දෙකක් සඳහා පමණක් අධි දයකත්වයක් පැවතුණි.

වර්ෂය තුළදී ආයතනික ණය වෙළෙඳපොළෙහි

තවදුරටත් වර්ධනයක් පැවතීම ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ තුලතාමක ලක්ෂණයක් විය. සමාගම් 5 ක් විසින් ලැයිස්තුගත ණයකර නිකුත් 5 ක් සිදු කරන ලදී. එනම් වාණිජ බැංකු දෙකක් වණික් බැංකුවක්, සංවර්ධන බැංකුවක් සහ කල්බදු සමාගමක් වශයෙනි. නිකුත්හි මුළු වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 1,770 ක් විය. කොටස් සඳහා වූ මූලික නිකුත් මෙන් නොව, සියළුම ණයකර නිකුත් අධි දයකත්වයක් පෙන්වීය. ලැයිස්තුගත ණයකරවල වෙළෙඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය 1998 වසර අගදී පැවති රුපියල් බිලියන 3.7 හා සැසඳීමේදී 1999 වසර අගදී රුපියල් බිලියන 4.6 ක් විය. ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ පුළුල් කරමින් ඉතිරි කරන්නන්ට සිය මුදල් ආයෝජනය කිරීමට විකල්ප මාර්ග සපයන අතරම සමාගම්වලට අරමුදල් වර්ධනය කර ගැනීමට උපකාරී වීම නිසා ලැයිස්තුගත ආයතනික ණය උපකරණවල මෙම වර්ධනය දිරි ගන්වන සුළු ලක්ෂණයක් විය.

වෙළෙඳපොළ පදනම් කර ගත් රජයේ බැඳුම්කර තවදුරටත් වර්ධනය වීම වර්ෂය තුළදී දක්නට ලැබුණි. වෙළෙඳපොළ අරමුණු කර ගත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම 1997 දී ඇරඹුන අතර 1998 අග වනවිට අවුරුදු 2, 3 සහ 4 වශයෙන් කල් පිරෙන බැඳුම්කර නිකුත් කර තිබුණි. 1999 තුළදී අවුරුදු 5 කින් සහ අවුරුදු 6 කින් කල් පිරෙන බැඳුම්කරද හඳුන්වා දෙන ලදී. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර කුපන් අනුපාතිකයක් (Coupon Rate) සහිත වෙන්දේසියක් මගින් අලෙවි කරන ඒවා විය. 1997 දී නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත්වල මුළු අගය වූ රුපියල් දශලක්ෂ 10,000 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 38,915 දක්වාත්, 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 63,452 දක්වාත් වර්ධනය විය.

ප්‍රාථමික කොටස් වෙළෙඳපොළ

1999 වසර තුළදී වැටීලි සමාගම් තුනක්, (සීමාසහිත මෙට්‍රොපොලිටන් රිසෝස් හෝල්ඩින්ග්ස් සමාගම, සීමාසහිත නමුණුකුල වැටීලි සමාගම සහ සීමාසහිත තලවකැලේ වැටීලි සමාගම), වාණිජ බැංකුවක් (සීමාසහිත නේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකුව) සහ හෝටල් අංශයේ සමාගමක් (සීමාසහිත රුහුණු හොටෙල්ස් ඇන්ඩ් ටූරිස්ම් සමාගම) නව කොටස් නිකුත් 5 ක් සිදු කරන ලදී. ඒවායින් සමාගම් 4 ක නිකුත් 1999 දී කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත කරන ලදී. සෑම නිකුතුවකම කොටසක නාමික අගය රුපියල් 10 ක් වූ අතර සීමාසහිත නමුණුකුල වැටීලි සමාගම (අධි මිල රු. 5), සීමාසහිත මෙට්‍රොපොලිටන් රිසෝස් හෝල්ඩින්ග්ස් සමාගම (අධි මිල රු. 15) සහ සීමාසහිත නේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකුව (අධි මිල රු. 2) විසින් අධි මිලක් සහිතව කොටස් නිකුත් කරන ලදී. සීමාසහිත නේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකුව සහ සීමාසහිත තලවකැලේ වැටීලි සමාගම විසින් නිකුත් කරන ලද කොටස් සඳහා අධි දයකත්වයක් පැවතුණි. මහජනයා විසින් ඉල්ලුම් කරන ලද කොටස්වල සහ ප්‍රාරක්ෂකයින් විසින් මිලදී ගත් කොටස්වල මුළු වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 441 ක් විය. හිමිකම් නිකුත්වල මුළු වටිනාකම 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 1,960 හා සසඳනවිට 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 1,008 ක් විය. මේ අතර, සමාගම් 17 ක් විසින්

කරනු ලැබූ ප්‍රසාද නිකුත්වල වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ 858 ක් විය.

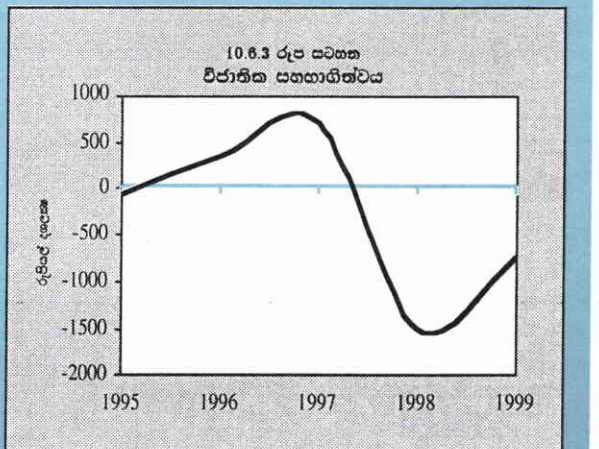
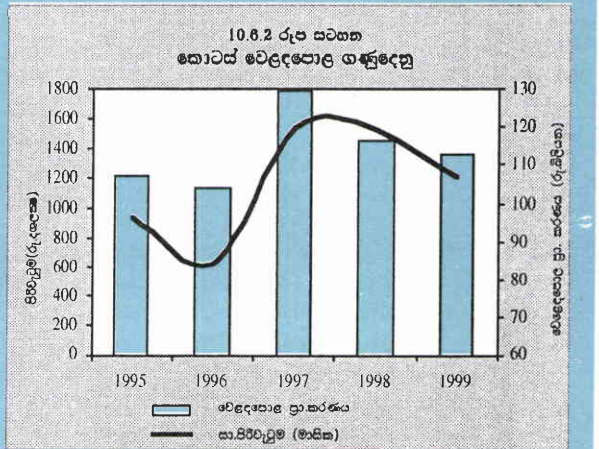
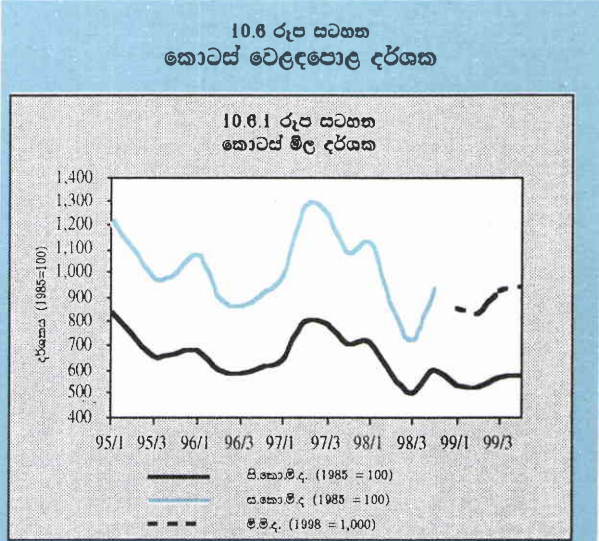
වර්ෂය තුළදී ලැයිස්තුගත කරන ලද ණයකර නිකුත් 5 ක් සිදු කිරීමත් සමග ණය සුරැකුම් වෙළෙඳපොල තවදුරටත් වර්ධනය වීමක් දක්නට ලැබුණි. මෙම නිකුත් ලැයිස්තුගත සමාගම් 5 ක් වන සීමාසහිත මරකන්ටයිල් ලීඩිං සමාගම, සීමාසහිත පීපල්ස් මර්චන්ට් බැංකුව, සීමාසහිත සම්පත් බැංකුව, ජාතික සංවර්ධන බැංකුව සහ සෙලාන් බැංකුව විසින් සිදු කරන ලදී. ණයකර වර්ෂ 4 - 5 දක්වා විවිධ කල් පිරෙන කාලවලින් යුක්ත වූ අතර ඒවා සඳහා වර්ෂයකට සියයට 13.5 සිට සියයට 16.0 අතර පරාසයක පොලී අනුපාතික පිරි නැමුණි. ජාතික සංවර්ධන බැංකුව විසින් වල පොලී අනුපාතිකයක් පිරිනමන ලදී. සියළුම නිකුත් අධිදයකත්වයකින් යුක්ත වූ අතර ඒම නිකුත්ගෙන් එකතු කර ගත් ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 1,770 ක් විය.

ද්විතියික කොටස් වෙළෙඳපොල

1998 වසරෙහි පැවති මට්ටමෙන්ම නොවුවද, 1999 වසරෙහි කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි කොටස් මිල ගණන් පහත වැටුණි. ජූලි සහ දෙසැම්බර් මාසවල මිල ගණන්වල යම්කිසි වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. කෙසේ වුවද, වර්ෂය සමස්තයක් ලෙස බලන විට සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකය දර්ශක අංක 25 කින්ද (සියයට 4.2), මිලංක මිල දර්ශකය දර්ශක අංක 62 කින්ද (සියයට 6.2) වර්ෂය අගදී අඩු වී පිළිවෙලින් 572.5 ක් හා 937.5 ක් විය. මැතිවරණ නිසා පැවති අවිනිශ්චිත තත්වය නිසා ආයෝජකයින් වඩා ප්‍රවේශම්කාරී වීම සහ ඇතැම් ප්‍රධාන ලැයිස්තුගත සමාගම්වල ක්‍රියාකාරිත්වය වර්ෂයෙහි මුල් කාලය තුළ එතරම් සතුටුදායක නොවීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූවා විය හැකිය.

කොටස් මිල ගණන්වල වෙනස්වීම් අනුව කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි වෙළෙඳපොල ප්‍රාග්ධනීකරණය වර්ෂය තුළදී උච්චාවචනය විය. මිල ගණන්වල යම්කිසි වර්ධනයක් පැවතීම නිසා ජූලි මාසය තුළදී වර්ෂය තුළ වූ ඉහළම වෙළෙඳපොල ප්‍රාග්ධනීකරණය වූ රුපියල් දශලක්ෂ 113,600 වාර්තා විය. මාරතු මාසය තුළදී වර්ෂය තුළ වූ අඩුම මට්ටම (රුපියල් දශලක්ෂ 104,900) වාර්තා විය. වර්ෂය සමස්තයක් ලෙස සලකන විට වෙළෙඳපොල ප්‍රාග්ධනීකරණය සියයට 3 කින් අඩු වී 1999 දෙසැම්බර් මස අගදී රුපියල් දශලක්ෂ 112,800 ක් විය. ලංකාවේ මුළු වෙළෙඳපොල ප්‍රාග්ධනීකරණයේ අගයෙන් සියයට 40 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් සඳහා ආයතන 10 ක් දයක වේ. ජෝන් කීල්ස් හෝල්ඩින්ග්ස්, සිලෝන් ට්‍රිබූකෝ, ඩීඑල්සීසී බැංකුව, හැටන් නැෂනල් බැංකුව, ජාතික සංවර්ධන බැංකුව, කොමර්ෂල් බැංකුව, හේලිස්, එයිටිකන් ස්පෝන්ස්, නෙස්ලේ ලංකා සහ කොකාකෝලා එම ආයතන වේ. මෙම ආයතන වලින් 4 ක් මූල්‍ය ආයතන වූ අතර වාණිජ බැංකු දෙකක් එයට ඇතුළත් විය.

මුළු පිරිවැටුමද 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 18,130 සිට 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 14,294 දක්වා අඩු විය. සාමාන්‍ය දෛනික පිරිවැටුම 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 75 සිට 1999

10.19 සංඛ්‍යා සටහන
ආයෝජන වර්ග අනුව නිකුත් කරන ලද නව කොටස් ගණන

ආයෝජන වර්ගය	1997	1998	1999
බැංකු මූල්‍ය හා රක්ෂණ	1	-	1
බීම වර්ග, ආහාර හා දුම්කොළ	-	-	-
රසායන ද්‍රව්‍ය හා මෘත්ම	-	-	-
ඉදිකිරීම් හා ඉංජිනේරු විවිධ	-	-	-
පාවහන් හා රෙදිපිළි	-	-	-
හෝටල හා සංචාරක	2	1	1
ආයෝජන භාර	-	-	-
ඉඩම් හා දේපල	-	-	-
නිෂ්පාදන	-	-	-
මෝටර් රථ	-	-	-
මයිල් පාම්	-	-	-
වැවිලි	2	5	3
සේවා	-	-	-
ගබඩා හා සැපයුම් වෙළෙඳ	-	-	-
එකතුව	5	6	5
ඉදිරිපත් කළ කොටස් ගණන (දශලක්ෂ)	50	28	38
ඉදිරිපත් කළ කොටස්වල වටිනාකම (රු.දශලක්ෂ)	583	349	537

මූලය : කොළඹ කොටස් හුවමාරුව

දී රුපියල් දශලක්ෂ 59 දක්වා අඩු විය. ඉහළම මාසික පිරිවැටුම වූ රුපියල් දශලක්ෂ 2,109 ජූලි මාසයේදීද, අඩුම පිරිවැටුම වූ රුපියල් දශලක්ෂ 481 අප්‍රියෙල් මාසයේදීද වාර්තා විය. මුළු පිරිවැටුමෙහි විශාලතම කොටස (සියයට 30) බැංකු, මූල්‍ය සහ රක්ෂණ අංශයෙන් ලැබුණි. වෙළෙඳපොල මිල ඉපැයීම් අනුපාතය පහත මට්ටමක පැවතුණි. 1999

ජනවාරි - මැයි කාලය තුළ එය 8 - 9 අතර පරාසයක පැවති නමුත් ජූනි මාසයේදී 5.8 දක්වා පහත වැටුණ අතර එය වසර තුළ පැවති පහතම මට්ටම විය. එයින් පසුව මද වර්ධනයක් පෙන්වමින් එය 6 - 7 අතර පරාසයක පැවතුණි. දෙසැම්බර් මස අගදී මිල ඉපැයුම් අනුපාතය 6.6 ක් විය.

කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි විදේශීය ආයෝජකයින්ගේ සහභාගිත්වය තවදුරටත් පහත මට්ටමක පැවතුණි. ප්‍රධාන ජාත්‍යන්තර සහ කලාපීය කොටස් වෙළෙඳපොලවල් ආසියානු අර්බුදයෙහි අයහපත් බලපෑමෙන් පසු යථා තත්ත්වයට පත් වී 1999 වර්ෂය තුළදී යහපත් තත්ත්වයක් වාර්තා කලද, කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොලෙහි ශුද්ධ විදේශීය ගලා යාම් තවදුරටත් වාර්තා විය. වර්ෂය තුළ වූ සමස්ත විදේශීය ගනුදෙනු රුපියල් දශලක්ෂ 902 ක (එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 13) ශුද්ධ විදේශීය ගලායාම් වාර්තා කල අතර 1998 ශුද්ධ විදේශීය ගලායාම් වූ රුපියල් දශලක්ෂ 1,517 (එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 23) හා සසඳනවිට මෙය වඩා අඩු මට්ටමක් විය. 1998 මෙන්ම 1999 දීද විදේශීය සහභාගිත්වය මුළු පිරිවැටුමෙන් ආසන්න වශයෙන් සියයට 35 ක් විය.

ආංශික ක්‍රියාකාරීත්වය

ආංශික මිල දර්ශකයන්ට අනුව අංශ රාශියකම මිල ගණන් වර්ෂය තුළදී අඩු වීමක් පෙන්නුම් කෙරිණ. මුළු අංශ 16 න් අංශ 11 කම මිල අඩු වීම් වාර්තා විය. මිල මට්ටම් සියයට 18 කින් අඩු වූ වෙළෙඳ අංශය වඩාත්ම පසුබැස්මට ලක් වූ අංශය විය. විශාල ලෙස මිල මට්ටම් පහත වැටුණ අනෙකුත් අංශයන් අතර ඉදිකිරීම් සහ ඉංජිනේරු, පාවහන් සහ රෙදිපිළි, බැංකු, මූල්‍ය හා රක්ෂණ, නිෂ්පාදන, බීම ආහාර සහ දුම්කොළ සහ සේවා යන අංශ විය. මිල මට්ටම්වල සියයට 41.2 ක වර්ධනයක් පැවතුන මයිල් පාම්

10.20 සංඛ්‍යා සටහන
1999 වර්ෂය තුළ සමාගම්වල නව කොටස් නිකුත් (අ)

සමාගම	අයදුම්පත් කැඳවීමේ දිනය	ඉදිරිපත් කළ කොටස් ගණන (දහස්)	නාමික අගය (රුපියල්)	අධි මිල (රුපියල්)	කොටස්වල වටිනාකම (රු.දශලක්ෂ)	මහජනයා දාක වූ කොටස් ගණන(දහස්)	ප්‍රාරක්ෂකයින් විසින් මිලදී ගත් කොටස් ගණන(දහස්)
1. සී.ස. නමුණුකුල වැවිලි සමාගම	10/03/99	4,000	10	5	60	3,998	2
2. රුහුණු හොටෙල්ස් ඇන්ඩ් ටූරිස්ට් ලිමිටඩ්	10/03/99	4,500	10	-	45	2,404	-
3. මෙට්‍රොපොලිටන් රිසෝර්ස් හෝල්ඩින්ග්ස් ලිමිටඩ්	12/03/99	6,285	10	15	158	278	3,028
4. තේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැන්ක් ලිමිටඩ්	19/03/99	19,500	10	2	234	19,500	-
5. සී.ස.කලවකැලේ වැවිලි සමාගම	11/09/99	4,000	10	-	40	4,000	-

(අ) මහජනයාට නිකුත් කළ දිනය මත පදනම් වේ.

මූලය : කොළඹ කොටස් හුවමාරුව

10.21 සංඛ්‍යා සටහන
1999 වර්ෂය තුළදී ද්විතියික කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි අලෙවි වූ කොටස් ආයෝජන වර්ගීකරණය අනුව බෙදීම

ආයෝජන වර්ගීකරණය	කොටස් ගණුදෙනු ප්‍රමාණය	කොටස් ප්‍රමාණය (දහස්)	වටිනාකම (රුපියල් දශලක්ෂ)
බැංකු මූල්‍ය හා රක්ෂණ	47,291	127,603	4,368
බිම වර්ග, ආහාර හා දුම්කොළ	15,711	46,714	816
ඉදිකිරීම් හා ඉංජිනේරු	5,373	13,086	237
රසායන ද්‍රව්‍ය හා මෘෂධ	2,376	2,665	64
විවිධ	8,137	30,426	4,099
පාවහන් හා රෙදිපිළි	1,826	4,330	13
හෝටල් හා සංචාරක	11,259	79,798	950
ආයෝජන භාර	571	1,209	14
ඉඩම් හා දේපල	3,491	7,446	49
නිෂ්පාදන	31,438	97,932	2,148
මෝටර් රථ	2,381	11,635	501
මයිල් පාඨ	19	3	1
වැවිලි	72,587	58,944	922
සේවා	1,026	898	29
ගබඩා හා පහසුකම්	325	205	3
වෙළෙඳ	1,948	2,926	77

මූලාශ්‍රය : කොළඹ කොටස් හුවමාරුව

අංශය ඉහළම වර්ධනයක් ලබා ගත් අංශය විය. මෝටර් රථ, හෝටල් සහ සංචාරක, ගබඩා සහ සැපයුම් සහ විවිධ අංශයන්හිදී මිල වැඩි වීම් සිදු විය.

කලාපීය සහ ප්‍රධාන ජාත්‍යන්තර කොටස් වෙළෙඳපොළවල්

කලාපීය සහ බටහිර රටවල කොටස් වෙළෙඳපොළවල් රාශියක්ම 1999 වර්ෂය තුළදී වර්ධනයක් පෙන්වීය. කලාපීය කොටස් වෙළෙඳපොළවල් අතර මිල ගණන්හි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණු වෙළෙඳපොළවල් වූයේ සිංගප්පූරු (සියයට 73), සියොල් (සියයට 65), ජකාර්තා (සියයට 64), හොංකොං (සියයට 63), බොම්බේ (සියයට 61), කරවිවි (සියයට 48) සහ ක්වාලාලම්පූර් (සියයට 45) ය. බැංකොක්, සිඩ්නි, නායිජේ සහ මැනිලා යන වෙළෙඳපොළවලදී මිල වැඩි වීම් වාර්තා විය.

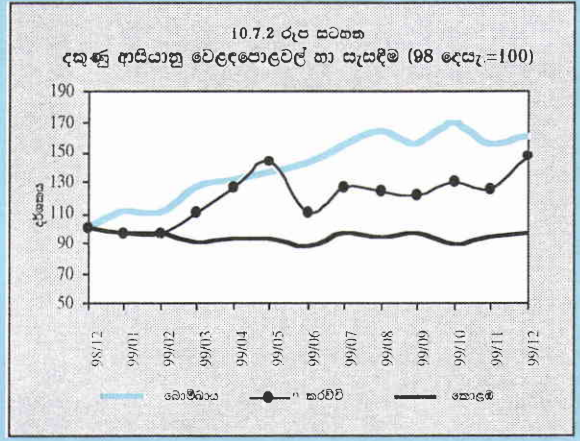
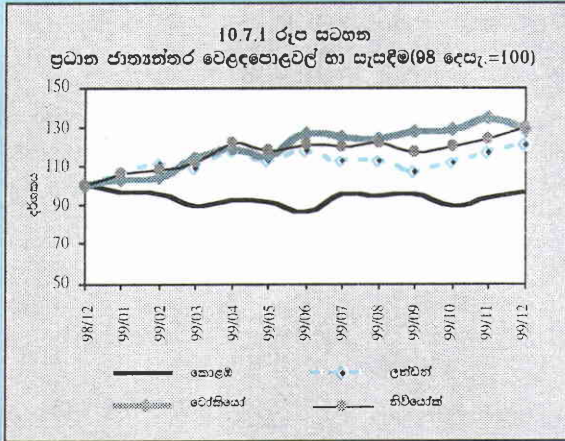
සංවර්ධිත කොටස් වෙළෙඳපොළ වලින් නිව්යෝර්ක් කොටස් හුවමාරුවෙහි ඩව් ජෝන්ස් ඉන්ඩෙක්ස් ඇවරේජ් දර්ශකය සියයට 30 ක වර්ධනයක් වාර්තා කල අතර ටෝකියෝහි නිකී කොටස් හුවමාරු දර්ශකයෙහි සහ ලන්ඩන්

10.22 සංඛ්‍යා සටහන
ලැයිස්තුගත ණයකර නිකුත් කිරීම් - 1999

නිකුත් කරන්නා	දිනය	පරිණත කාලය	ණයකර වර්ගය	ණයකර සංඛ්‍යාව	ණයකරයක මිල රු.	වටිනාකම රුපියල් දශලක්ෂ	පොලී ආභ්‍යාසිත සියයට	අධි දයකත්වය/ උණ දයකත්වය
1. සීමාසහිත මරකන්ටයිල් ලීසින්ස්	99.02.08	අවු.5	සහතික කළ නිදහස් කළහැකි	2,200,000	100	220	වාර්ෂිකව සියයට 14 (අර්ධ වාර්ෂිකව ගෙවිය යුතු)	අධි දයකත්වය
2. පීපල්ස් මර්චන්ට් බැංකුව	99.04.22	අවු.4	සහතික කළ නිදහස් කළහැකි	1,500,000	100	150	වාර්ෂිකව සියයට 13.5 (කාර්තුමය වශයෙන් ගෙවිය යුතු)	අධි දයකත්වය
3. සම්පත් බැංකුව	99.07.08	අවු.5	ඇප රහිත යටත් කළහැකි, නිදහස් කළහැකි	500,000	1,000	500	වාර්ෂිකව සියයට 14.2 (කාර්තුමය වශයෙන් ගෙවිය යුතු)	අධි දයකත්වය
4. ජාතික සංවර්ධන බැංකුව	99.09.07	අවු.5	ඇප රහිත යටත් කළ හැකි නිදහස් කළහැකි	500,000	1,000	500	වාර්ෂිකව සියයට 12.5-16.0 (කාර්තුමය වශයෙන් ගෙවිය යුතු)	අධි දයකත්වය
5. සීමාසහිත සෙලාන් බැංකුව	99.11.09	අවු.5	ඇප රහිත යටත් කළ හැකි නිදහස් කළහැකි	400,000	100	400	වාර්ෂිකව සියයට 14.2 (කාර්තුමය වශයෙන් ගෙවිය යුතු) වාර්ෂිකව සියයට 13.35 (මාසිකව ගෙවිය යුතු)	අධි දයකත්වය
එකතුව				5,100,000		1,770		

මූලාශ්‍රය : කොළඹ කොටස් හුවමාරුව

10.7 රුප සටහන කොටස් මිල ගණන්

ලැයිස්තුවලට වසරකට වඩා වැඩි කොටස් හුවමාරු දර්ශකයෙහි පිළිවෙලින් සියයට 29 ක සහ සියයට 21 ක මිල වර්ධනයන් පැවතුණි.

වෙළෙඳපොළෙහි වර්ධනයන්

දේශීය ආයෝජන පදනම වැඩි දියුණු කිරීම අරමුණුකොටගෙන කොළඹ කොටස් හුවමාරුව විසින් 1999 ජුනි මස කුලී ප්‍රථම ආයෝජන සේවා මධ්‍යස්ථානය මාතරදී පිහිටුවමින් එහි කාර්යයන් කොළඹින් පිට පළාත්වලටද ව්‍යාප්ත කරන ලදී. මෙමගින් දකුණු පළාතේ ආයෝජකයින්ටද කොළඹ ආයෝජකයින් භුක්ති විඳි පහසුකම් වන සජීවී වෙළෙඳ කටයුතු, කොටස් මිල ගණන් සහ අනෙකුත් තොරතුරු ක්ෂණිකව ලබා ගැනීම, කොටස් තැරැව්කාර සේවා සහ මධ්‍යම තැන්පතුගාර ක්‍රමයෙහි ගිණුම් විවෘත කිරීම, කොටස් සහතික තැන්පත් කිරීම වැනි අනෙකුත් සම්බන්ධිත සේවා සපයනු ඇත. ආයෝජන සේවා මධ්‍යස්ථානය වෙළෙඳපොළ තොරතුරු සහ ලැයිස්තුගත සමාගම්වල තොරතුරු ලබා දෙන තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන්ද ක්‍රියා කරන අතර ආයෝජකයින්ට සහ ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ කටයුතු සම්බන්ධ උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වනු ඇත.

සංවිදී මිල දර්ශකය වෙනුවට මිලංක මිල දර්ශකය නමින් නව මිල දර්ශකයක් 1999 ජනවාරි 04 දින හඳුන්වා දෙන ලදී. එහි පදනම අග 1998 දෙසැම්බර් 31 දිනට 1,000 ක් වශයෙන් විය. මිලංක මිල දර්ශකයෙහි ඇතුළත් කිරීම සඳහා සමාගම් තෝරා ගැනීමේදී වෙළෙඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය මගින් මණ්ඩලීය වෙළෙඳපොළ ප්‍රමාණය සහ ගණුදෙනු ප්‍රමාණය මගින් මණ්ඩලීය ද්‍රවශීලතාවය ප්‍රධාන නිර්ණායකයක් වශයෙන් යොදා ගන්නා ලදී. මෙයට අමතරව, කොටසක නාමික මිල සහ වෙළෙඳපොළ මිල අතර වෙනස වන කොටස් මත වූ ලැබීම්, සමාගමේ ලාභාංශ වාර්තා සහ කොටසක් සඳහා වූ ඉපැයීම් යනාදියද සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. මෙම සාධක මත පදනම්ව මිලංක

මිල දර්ශකයෙහි සමාගම් 25 ක් ඇතුළත් කරන ලදී. මිලංක මිල දර්ශකය මගින් නියෝජනය වන අංශවලට බැංකු, මූල්‍ය සහ රක්ෂණ, බීම ආහාර සහ දුම්කොළ, ඉදි කිරීම් සහ ඉංජිනේරු, විවිධ, හෝටල් සහ සංචාරක, නිෂ්පාදන සහ වැටිලි යන අංශ ඇතුළත් වේ. මෙම සමාගම් 25 සමස්ත ලැයිස්තුගත සමාගම් වලින් ආසන්න වශයෙන් සියයට 10 ක්ද, සමස්ත වෙළෙඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණයෙන් සියයට 55 ක්ද නියෝජනය කරයි. මිලංක මිල දර්ශකයෙහි ඇතුළත් කර තිබෙන සමාගම් වාර්ෂිකව සංශෝධනය කිරීමට කොළඹ කොටස් හුවමාරුව සැලසුම් කර ඇත. කොළඹ කොටස් හුවමාරුව විසින් සිදු කර ඇති අධ්‍යයනයකට අනුව සමස්ත කොටස් මිල දර්ශකයෙහි සහ මිලංක මිල දර්ශකයෙහි සහ සම්බන්ධතා සංගුණකය 99.5 ක් වන අතර එමගින් මිලංක මිල දර්ශකය වෙළෙඳපොළ වෙනස්වීම් පිළිබිඹු කරන බව පෙනී යයි.

සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා මර්චන්ට් බැංකුව විසින් 'මිඩ්කැප් දර්ශකය' නමින් නව කොටස් මිල දර්ශකයක් මධ්‍ය ප්‍රමාණයේ සමාගම්වල මිල වෙනස්වීම් මැනීම සඳහා 1999 සැප්තැම්බර් මසදී හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම දර්ශකය වෙළෙඳපොළ ප්‍රමාණය, ද්‍රවශීලතාවය සහ ලාභදායීත්වය මත තෝරා ගත් කොටස් 25 ක් මත පදනම් වේ. මෙහි පදනම් දර්ශකය 1998 දෙසැම්බර් 31 දිනට 1,000 ක් වන සේ සකස් කර ඇත. 1999 දෙසැම්බර් මස අගදී 1,006 ක් වූ මෙම දර්ශකය සියයට 0.6 ක වර්ධනයක් පෙන්වීය.

කොටස් තැරව්කරුවන්ට ආදායම් ලබා ගැනීමේ අමතර මාර්ගයක් සැපයීමේ අරමුණින් කොටස් වෙළෙඳපොළ ගණුදෙනු සඳහා ආයෝජකයන්ට අවශ්‍ය තාවකාලික ණය පහසුකම් සැපයීමට තැරැව්කරුවන්ට අවස්ථාව ලබා දීමට සුරැකුම් සහ විනිමය කොමිසම් සැලසුම් සකස් කරමින් සිටී. වර්තමානයේ කොටස් තැරව්කරුවන්ගේ එකම ආදායම් මාර්ගය, ගණුදෙනු සඳහා වූ කොමිස් පමණි. 1999

නොවැම්බර් මාසයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ණය වෙළෙඳපොළ කටයුතු කාර්යක්ෂමව සිදු කිරීම සඳහා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂම විසින් නව තීරී මාලාවක් හඳුන්වා දී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ පළමු ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීමේ නියෝජිත ආයතනය වන ධල් ඇන්ඩ් පෙල්ප්ස් ක්‍රෙඩිට් රේටිං ලංකා ලිමිටඩ් (Duff and Phelps Credit Rating, Lanka Limited) (DCR Lanka) සීමිත පොදු සමාගමක් වශයෙන් වර්ෂය තුළදී පිහිටුවන ලදී. ලෝකයේ පිළිගත් ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීමේ නියෝජිත ආයතනයක් වන ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ධල් ඇන්ඩ් පෙල්ප්ස් ක්‍රෙඩිට් රේටිං (DCR USA) ආයතනය ඩී.සී.ආර් ලංකා ආයතනයෙහි ප්‍රධාන කොටස් හිමිකරු වන අතර, තාක්ෂණික සහාය ලබා දෙන ආයතනයද වේ. (10 වන විශේෂ සටහන බලන්න)

මැදි හා දිගුකාලීන රජයේ සුරැකුම්පත්

භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර

මැදිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල අපේක්ෂිත දිශාව පිළිබඳ වෙළෙඳපොළට සංඥා නිකුත් කරමින්, 1997 දී ආරම්භ කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුව 1999 දී අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය විය. මෙම බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම පෞද්ගලික අංශයට මැදිකාලීන පදනම් පොලී අනුපාතික සපයනු ලබන අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විසින් සපයනු ලැබූ වසරක කාලයද ඉක්මවූ අවදානම් රහිත ඵලදාවක් සපයනු ලබයි. මහජනතාව අතර භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සම්බන්ධව ඇති ජනප්‍රියතාව පිළිබිඹු කරමින්, සියළුම වෙන්දේසි අධි දයකත්වයට පත් විය. එයින් ද පෙනෙනුයේ, ගනුදෙනුකරුවන් විසින් මහ බැංකුවේ ප්‍රතිචක්‍රණී කවුළුවේදී සුරැකුම් ලෙස භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලට වඩා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර භාවිතා කිරීමට වැඩි කැමැත්තක් දක්වන බවය. මෙයට හේතුව විය හැක්කේ දිගුකාලීන ආයෝජන ලෙස මෙම බැඳුම්කර දැනට රඳවා ගැනීමයි.

1999 දී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙළෙඳපොළෙහි අනෙකුත් ප්‍රධාන වර්ධනයක් වූයේ පිළිවෙලින් 1999 මාර්තු සහ 1999 සැප්තැම්බර් මාසවලදී වඩාත් දිගු පරිච්ඡේද කාලසීමාවන් ඇති පස් අවුරුදු සහ හය අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමයි. මෙය අවදානම් රහිත ඵලදායීත්වයක් සැපයීමෙහි තවත් පියවරක් විය. මෙම නිකුතු සඳහා කුපන අනුපාතික පිළිවෙලින් සියයට 11.75 සහ සියයට 12.00 වූහ. 1998 දී හඳුන්වා දුන් සමුහ (Jumbo) නිකුතු 1999 දී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම් ශ්‍රේණි 18 ක් සමග අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූහ. වසර 2 බැඳුම්කර ශ්‍රේණි 4 (නිකුතු 13), වසර 3 බැඳුම්කර ශ්‍රේණි 6 (නිකුතු 24), වසර

4 බැඳුම්කර ශ්‍රේණි 5 (නිකුතු 17), වසර 5 බැඳුම්කර ශ්‍රේණි 2 (නිකුතු 7) සහ වසර 6 බැඳුම්කර ශ්‍රේණි 1 (නිකුතු 1) කින් මෙම නිකුතු සමන්විත වූහ. 1998 දී නිරීක්ෂණය කළ ඉහළ යෑමේ නැඹුරුවට එරෙහිව, 1999 දී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික සාපේක්ෂ වශයෙන් ස්ථාවර වූහ. වසර 2, වසර 3, වසර 4 සහ වසර 5 භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ඵලදා අනුපාතික පිළිවෙලින් සියයට 12.64 - 13.42, සියයට 12.79 - 13.95, සියයට 13.21 - 14.02 සහ සියයට 13.30 - 13.97 ක් වූහ. වසර 6 භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා පැවති එකම වෙන්දේසියේදී එම පරිච්ඡේද කාලය සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 13.65 ක් විය. 1999 දී වෙනස් ශ්‍රේණි යටතේ නිකුත් කළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල මුළු දළ අගය රුපියල් දශලක්ෂ 63,452 ක් වූ අතර, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ක්‍රමයෙන් රජයේ දිගුකාලීන ණය ගනු ලබන රුපියල් සුරැකුම්පත්වල ස්ථානය ගනු ලැබෙමින් තිබිණි. 1997 දී රුපියල් දශලක්ෂ 10,000 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නව නිකුත් කිරීම්, 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 28,915 ක් සහ 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 55,952 ක් වූහ. 1999 වර්ෂය අවසානයේදී නොපියවා පැවති භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මුළු අගය රුපියල් දශලක්ෂ 113,822 ක් විය. මහ බැංකුවේ ද්විතීයික කවුළුවෙහි ප්‍රතිචක්‍රණී ගනුදෙනු 1998 දී රුපියල් දශලක්ෂ 381 සිට 1999 දී රුපියල් දශලක්ෂ 75,634 දක්වා සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ නැගුණි.

මේ අතර, 1999 මැදි මාසයේදී රුපියල් දශලක්ෂ 1,500 ක් වටිනාකමැති වසර 3 භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර විශේෂ නිකුතුවක් සිදු විය. මෙම නිකුතුව මගින් ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාවට එහි රුපියල් දශලක්ෂ 1,500 ක් කල් පිරෙන රුපියල් ණය නැවත ආයෝජනයට ඉඩ සැලසුණි. තවදුරටත්, පිළිගත නොහැකි අධි මිලකට ලංසු ලැබීමේ හේතුවෙන් 1999 ඔක්තෝබර් 07 දින පැවති වෙන්දේසියේදී ලංසු කිසිවක් පිළි නොගන්නා ලදී.

**10.23 සංඛ්‍යා සටහන
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතූන් - 1999**

කල්පිරීමේ කාලය	කුපන් අනුපාතිකය (වාර්ෂික ප්‍රතිශතය)	කල්පිරීමේදී බර තැබූ සාමාන්‍ය ඵලදාව	වසර අගදී නොපියවූ අගය (රුපියල් දශලක්ෂ)
වසර 2	11.00	12.64 - 13.42	36,165
වසර 3	11.25	12.79 - 13.95	36,898
වසර 4	11.50	13.21 - 14.02	24,804
වසර 5	11.75	13.30 - 13.97	6,000
වසර 6	12.00	13.65	1,000
එකතුව			104,867

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විශේෂ සටහන 10

ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීම

ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීම යනු ණය හෝ හිමිකම් උපකරණ (debt or equity instruments) නිකුත් කරන්නෙකුගේ ණය දරීමේ හැකියාව තක්සේරු කිරීමයි. නිකුත් කරන්නා ව්‍යාපාරික ආයතනයක් හෝ ස්වාධීන රාජ්‍යයක් විය හැක. ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීම යනු, අසංවිධිත තොරතුරු (asymmetric information) නිසා වෙළෙඳපොළෙහි ඇතිවන ගැටළු නිරාකරණය කිරීම සඳහා දියුණු කරනු ලැබූ උපකරණයකි. පාර්ශව 2 ක් ගණුදෙනුවකට සම්බන්ධවන අවස්ථාවක, නිෂ්පාදනයේ ගුණාත්මක භාවය හා වෙළෙඳපොළ ස්වභාවය වැනි වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වයට බලපාන සාධක පිළිබඳව එක් පාර්ශවයක් අනිත් පාර්ශවයට වඩා දැනුවත්ව සිටින අවස්ථාවක් විස්තර කිරීම සඳහා අසංවිධිත තොරතුරු යන පදය යෙදේ. අසංවිධිත තොරතුරු පැවතීම අහිතකර තේරීම (adverse selection) හා සද්වාරාත්මක අගතිය (moral hazard) යන ගැටළු දෙක වැඩිවීමට මග පාදනු ඇත.

තෝරා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියකදී, සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි අවදනමක් ඇති අය තේරීමට ඇති අවස්ථාව අහිතකර තේරීම යනුවෙන් හැඳින්වේ. අහිතකර තේරීම ඇති වන්නේ ගණුදෙනුව සිදු වීමට පෙරාතුවය. ආරම්භක අවස්ථාවේදී අවදනම් රහිත හා ඉහළ අවදනම් සහිත ණය අතර වෙනස පැහැදිලිව හඳුනා ගැනීම අපහසුවීම හේතුවෙන් අහිතකර තේරීම ඇතිවේ. මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේදී ඉතා උද්‍යෝගයෙන් ණය පහසුකම් පිළිබඳව සොයා බලන්නන් ඉහළ ණය අවදනමක් ඇති පුද්ගලයන් සේ සැලකේ. ඒ අනුව බොහෝදුරට අහිමන නොවන ප්‍රතිඵල ඇතිකරන පාර්ශවය වන්නේ එම ගණුදෙනුව සිදුකිරීමට බෙහෙවින් අවශ්‍යතාවය ඇති පුද්ගලයන් වේ. මන්ද යත්, අහිතකර තේරීම ඉහළ අවදනමක් සහිත ණයක් බිහිවීමට ඇති අවස්ථාවන් වැඩිකරන හෙයින් වෙළෙඳපොළේ අඩු අවදනමක් සහිත ණය පැවැතියද ණය දෙන්නන් කිසිදු ණයක් නොදීමට තීරණය කළහැක. ¹

පුද්ගලයකු හෝ ව්‍යාපාරික ආයතනයක් සමාජයට අවාසි සැලසෙන සේ හැසිරෙමින්, සිය විශේෂ දැනුමෙන් වාසි ලබාගන්නා අවස්ථාවක් සද්වාරාත්මක අගතිය යනුවෙන් හැඳින් වේ. සද්වාරාත්මක අගතිය ඇතිවන්නේ ගණුදෙනුව සිදුවීමෙන් පසුවය. ණයගන්නා, ණය දෙන්නාගේ මතයට අහිමන නොවන ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදුනහොත් එවැනි ක්‍රියාකාරකම් ණය ආපසු ගෙවීම අවිනිශ්චිත තත්වයට පත් කරන බැවින්, ණය දෙන්නා අවදනමකට පත්වේ. ඒ අනුව ණය දෙන්නන් ණය නොදීම වඩා සුදුසු යයි තීරණය කිරීමට ඉඩ ඇත. ²

1970 දී ආකර්ලොෆ්ගේ (Akerlof) මූලික වැඩ වලින්

පැහැදිලි කර ඇති ආකාරයට අසංවිධිත තොරතුරු පිළිබඳ ගැටළුව නිසා වෙළෙඳපොළ බිඳ වැටීමකට තුඩුදිය හැක. භාණ්ඩවල ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ තොරතුරු හිඟකම හෝ ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳව සැකය ඉල්ලුම මර්ධනය වීමට මුල්විය හැක. ඒ අනුව භාණ්ඩ මිලදී ගන්නන්, ගෙවීමට කැමති වන්නේ, අඩු මිලක් පමණි. එසේ වුවත්, ඉතා හොඳ ගුණාත්මකභාවයෙන් යුත් භාණ්ඩ සපයන්නන් එම මිල ගණන්වලට සැපයීමට අකමැති වෙති. ඒ අනුව, ගුණාත්මක භාවය සහතික කිරීමට කිසිදු යාන්ත්‍රණයක් නොමැතිවීම වෙළෙඳපොළ බිඳවැටීමකට තුඩුදෙනු ඇත.

පුද්ගලික තොරතුරු නිෂ්පාදනය, අසංවිධිත තොරතුරු නිසා ඇතිවන ගැටළුව නිරාකරණයට ඇති එක් විසඳුමක් වේ. ණය තොරතුරු හා ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීම ණය ගන්නන්ගේ ආපසුගෙවීමේ හැකියාව පිළිබඳ තොරතුරු සපයන අතර එයින් අහිතකර තේරීමේ ගැටළුව බොහෝදුරට වැලැක්වේ. 19 වන ශතවර්ෂය ආරම්භයත් සමග ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ පුද්ගලයන් හා සංවිධාන පෞද්ගලික තොරතුරු සැපයීමේ නිරත වූහ. උදහරණයක් ලෙස 1990 දී ජෝන් මුඩ් (John Moody 1865-1958) කාර්මික හා සාමූහික සුරැකුම් පිළිබඳ මුඩ්ගේ අත්පොත(Moody's Manual of Industrial and Corporate Securities) ප්‍රකාශයට පත් කළේය. 1932 සිට ධර් හා ජනෙල්ස් සංස්ථාව (Duff and Phelps Corporation) ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීමේ සේවාව වෙළෙඳපොළ පර්යේෂණයන්හි යෙදෙන සිය ගණුදෙනුකරුවන්ට ලබා දුන්නේය.

1990 ණය තොරතුරු කාර්යාංශය පිහිටුවීමත් සමග පුද්ගලික තොරතුරු නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම සංවිධිත පදනමක් මත ශ්‍රී ලංකාවේ ආරම්භවිය. ණය ගන්නන් පිළිබඳ ණය තොරතුරු, කාර්යාංශය මගින් බැංකුවලට ලබාදේ. 1999 දී ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණි ගත කිරීම, එනම් මූල්‍යමය ශක්තිමත්භාවය හා බැංකු ඇතුළුව සාමූහික ණය ගන්නන් වෙත ඇති අවදනම් පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීම සඳහා ඩී.සී.ආර්. ලංකා ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ සමාගම (ඩී.සී.ආර්.එල්.) පිහිටුවිය. ³

ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීම යනු ණය හෝ හිමිකම් උපකරණ නිකුත් කරන්නන්ගේ ණය දරීමේ හැකියාව හා එවැනි උපකරණ හා බැඳුණු අවදනම් පිළිබඳව ණය ශ්‍රේණිගත කරන ආයතනයේ මතයයි. වඩාත් ණය දරීමේ හැකියාව සහිත නිකුත් කරන්නා හා අවම අවදනම ඇති උපකරණය ඒ ඒ ලෙස ශ්‍රේණිගත කරයි. අවම ණය සුදුසුකම් සහිත නිකුත් කරන්නා හා වඩාත් අවදනම් සහිත උපකරණය ඩීඩීඩී ලෙස ශ්‍රේණි ගත වේ. කෙසේ වුවද, විවිධ ණය ශ්‍රේණිගතකරණ නියෝජිතයන් අංක 1

දරණ සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇති පරිදි වෙනස් සලකුණු භාවිතා කළහැක. පහත් ණය දරීමේ හැකියාවක් සහිත ණය ගන්නන්ට ඉහළ ණය පැහැර හැරීමේ අවදනම ආවරණය කිරීම සඳහා සමාන්‍යයෙන් අතිරේක ආන්තිකයක් පිරිනැමීමට සිදුවේ.

ලෝකයේ ණය ශ්‍රේණිගත කරන නියෝජිත ආයතන කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වන නමුදු ප්‍රධාන ණය ශ්‍රේණිගත කරන ආයතන හතර වන්නේ, මුඩ්ස් ස්ටැන්ඩර්ඩ් හා පූවර් (Mudy's Standard and Poor), ධත් ඇන්ඩ් ෆෙල්ප්ස් (Duff and Phelps) හා ෆිච් අයි.බී.සී.ඒ. (Fitch IBCA) වේ. සමාගමකට හෝ ස්වාධීන රාජ්‍යයන්ට ණය ශ්‍රේණිගත ආයතන එකකින් හෝ කිහිපයකින් ශ්‍රේණිගතකරනයක් ලබාගත හැක. සමහර අවස්ථාවන්හිදී වෙනස්කම් තිබිය හැකි වුවද, සාමාන්‍යයෙන් විවිධ නියෝජිත ආයතන එකම ආයතනයට දෙනු ලබන ණය ශ්‍රේණිත් ඉතා ආසන්නව සමාන වේ. ඩී.සී.ආර් හා ෆිච් අයි.බී.සී.ඒ. නියෝජිත ආයතන දෙක 2000 මාර්තු මාසයේදී ඒකාබද්ධ වූහ.

ව්‍යාපාරික ආයතන වෙනුවෙන් මෙන්ම ස්වාධීන රාජ්‍යයන් වෙනුවෙන්ද ණය ශ්‍රේණිගතකරණය සිදු කරයි. ස්වාධීන රාජ්‍යයන් වෙනුවෙන් ඔවුන්ගේ ඉල්ලීම මත රජයට දෙන ශ්‍රේණිගතකිරීම සිදු කෙරේ. බොහෝවිට ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළේ ණය උපකරණ නිකුත් කිරීමෙන් අරමුදල් රැස්කිරීමට රාජ්‍යන්ට අවශ්‍ය වූ විට ඔවුහු සිය රජයට ශ්‍රේණියක් ලබා ගනිති. ඩී.සී.ආර් ණය ශ්‍රේණිගත කරණ සමාගමට අනුව දිගුකාලීන ණය උපකරණ නිකුත් කරන බොහෝ දියුණු රටවල් ඒ ඒ ලෙස ශ්‍රේණිගත කරනු ලැබ ඇති අතර මධ්‍යම අද්‍යයම් ලබන රටවල ණය උපකරණ බිබිබි ලෙස ශ්‍රේණිගත කර ඇත. මේවායින් මේ රටවල රජයට දෙන ශ්‍රේණිය පෙන්වුම් කරයි. ශ්‍රී ලංකාව තවමත් රජයට දෙන ශ්‍රේණියක් ලබාගෙන නොමැත. දේශීය වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයට අනුව රටක ඕනෑම සාමූහික නිකුත් කරන්නෙකු ශ්‍රේණිගත කර ඇත. උද්‍යෝගයක් ලෙස රටක ණය උපකරණයන් දේශීය වෙළෙඳපොළේ ඒ ඒ වශයෙන් ශ්‍රේණිගත කළහැකි නමුත්, රජයට දෙන ශ්‍රේණිය බිබිබි විය හැක. කෙසේ වුවද, දේශීය ණයෙහි ජාත්‍යන්තර ශ්‍රේණිගතකිරීම සිදු කරන්නේ රජයට දෙන ශ්‍රේණිය සැලකිල්ලට ගෙනය. ශ්‍රී ලංකාවේ යොදා ගන්නා ශ්‍රේණි 2 වන වගුවෙහි දක්වා ඇත.

ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගතකිරීම අවශ්‍ය ව්‍යාපාරික ආයතනයේ කළමනාකරණය හා ඩී.සී.ආර්.එල්. අතර අදහස් හුවමාරු කර ගැනීම මත ඩී.සී.ආර්.එල්. යොදාගන්නා ශ්‍රේණිගතකිරීමේ ක්‍රියාවලිය රඳා පවතී. ව්‍යාපාරික ආයතනයක් ශ්‍රේණිගතකිරීමක් ඉල්ලා සිටීමත්, අවශ්‍ය මූලික තොරතුරු සැපයීමත් සමග මෙම ක්‍රියාවලිය ආරම්භ වේ. නිකුත් කරන්නාගේ මෙහෙයුම්, මූල්‍ය හා උපාය මාර්ග අරමුණු පිළිබඳ සම්පූර්ණ අවබෝධයක් ලබාගැනීම සඳහා කළමනාකරණය සමග සාකච්ඡා පවත්වනු ලැබේ. ශ්‍රේණිය සකස් කළපසු අදාළ ගැටළු

සාකච්ඡා කිරීම සඳහා එය ණය ශ්‍රේණිගතකිරීමේ කමිටුවට ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. ඩී.සී.ආර්.එල් හි ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියා, ඩී.සී.ආර්. කලාපීය ප්‍රධානීන් හා කර්මාන්ත විශේෂඥයන්ගෙන් ශ්‍රේණිගතකිරීමේ කමිටුව සමන්විත වන අතර එය ඩී.සී.ආර්. හි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයෙන් ස්වාධීන වේ. ශ්‍රේණිගතකිරීම එම ශ්‍රේණිගතකිරීම සඳහා සැලකිල්ලට ගත් මූලික කරුණු සමග අදාළ ව්‍යාපාරික ආයතනයට හිමි ශ්‍රේණිය දැනුම් දෙනු ලැබේ. ආයතනය එම ශ්‍රේණිගතකිරීම සඳහා එකඟ නොවූහොත්, අභියාචන ක්‍රියාවලියක් ඇති අතර, එහිදී ව්‍යාපාරික ආයතනයට අතිරේක තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට හැකියාව ලැබේ. ඉන්පසුව, අවසාන ශ්‍රේණිගතකිරීම දැනුම් දෙන අතර, විස්තරාත්මක ණය විශ්ලේෂණයක් මහජනයාට ලබාගැනීමට සලස්වනු ලැබේ. ව්‍යාපාරික ආයතනයේ අභිමතය පරිදි ලබාදුන් ශ්‍රේණිය පෞද්ගලිකව තබා ගතහැක. ඩී.සී.ආර්.එල්. මගින් ශ්‍රේණිගත කළ ප්‍රථම ණය වෙළෙඳපොළ නිකුතුව වන්නේ ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සමාගම මගින් රුපියල් දශලක්ෂ 2 ක් සඳහා නිකුත් කළ ලැයිස්තුගත ණයකර නිකුතුවයි. මෙම නිකුතුව ඒ ඒ + ලෙස ශ්‍රේණිගත කර ඇත.

පිරිනමන ලද ශ්‍රේණිය සියළු අවස්ථාවන්හිදීම ව්‍යාපාරික ආයතනයේ ණය අවදනම නිවැරදි පිළිබිඹුවක් බවට සහතික කර ගැනීම සඳහා ඩී.සී.ආර්.එල්. අඛණ්ඩව ආර්ථික, කාර්මික හා සංගමික සිදුවීම් පිළිබඳව තොකඩවා සැලකීමත් සිටි. ව්‍යාපාරික ආයතනයේ මූලික ණය ගන්නියෙහි හෝ විශේෂිත ණය නිකුතුවක සැලකිය යුතු වෙනසක් සිදුවුවහොත්, ශ්‍රේණිය නැවත නිරීක්ෂණ සඳහා යොමු කරනු ලැබේ.

ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීමට හැකිවීම නිසා වෙළෙඳපොළ විනිවිදභාවය හා ආයෝජක විශ්වාසය තුළින් මූල්‍ය වෙළෙඳපොළේ කායඝීෂ්මතාවය වැඩිකිරීමට හේතුවනු ඇත. එය ණය උපකරණ නිකුත් කරන්නන් හට පරීක්ෂාකාරී වීමට හා හික්මීමක් ඇතිවීමට උනන්දු කරවයි. එය අහිතකර තේරීමේ ගැටළුව නැති කරන අතර, ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම අඛණ්ඩ ඇගයීමකට ලක්වීම මගින් සඳ්‍යාරාත්මක අගතිය අධ්‍යයනයක් කරයි. කායඝීෂ්ම හා විනිවිද පෙනෙන මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ දේශීය ඉතිරි කරන්නන්ගේ ආයෝජනයන්ට අරමුදල් ගලා ඒ මාර්ගය තවදුරටත් දිරිමත් කරන අතර, එය විදේශීය ආයෝජනයන්ද ධ්‍යයනයක් කරනු ඇත. මෙය රටක ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය වැඩිකරනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාව වැනි දියුණුවෙමින් පවතින රටක වැඩි වන ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය අහිමි වූ වර්ධනය ළඟාකර ගැනීමට හා ආර්ථික වර්ධනයේ ප්‍රමාණය වැඩිකිරීමට මගපාදනු ඇත.

කෙසේ වුවද, ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීම යනු ශ්‍රේණිගත කිරීම කළ රටක හෝ සමාගමක ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව සහතිකයක් නොවන බව පැහැදිලිව තේරුම්ගත යුතුවේ. එය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනයක්

මගින් එයට ලබාදුන් තොරතුරු පදනම් කරගෙන සිදුකරන ලද තක්සේරුවකි. ඒ අනුව, එවැනි ශ්‍රේණිගතකිරීමක් තුළින් ආයෝජකයන්ට නියත වශයෙන්ම ප්‍රතිලාභ ලැබිය හැකි වුවද, එම ශ්‍රේණිගත කිරීම අන්ධානුකරණයෙන් අනුගමනය කිරීම ආයෝජකයන් ලෙස නුවණැති ක්‍රියාවක් නොවනු ඇත.

ජාත්‍යන්තර ණය හා ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළවල්වල අරමුදල් නිතර රැස්කරන බොහෝ රටවල් රජයට දෙන ශ්‍රේණිය අවම වශයෙන් මූලික ශ්‍රේණිගතකිරීමේ නියෝජිත ආයතන 2 කින් වත් ලබාගතී. ප්‍රධාන වශයෙන් මුඩ්ස් හෝ ස්ටෑන්ඩර්ඩ් හා පුවර් යන ආයතන මේ අතර වේ. සමහර රටවල් ශ්‍රේණිගත කිරීමේ නියෝජිත ආයතන තුනකින් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයකින් ශ්‍රේණිගතකිරීම්

ලබාගෙන ඇත. එසේම බොහෝමයක් ජාත්‍යන්තර ණය හා ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළවල රජයන් නොවන ණය ගන්නන්ගේ නිකුත් එනම් ප්‍රධාන සමාගම් වල නිකුත් මෙම ණය ශ්‍රේණිගතකිරීමේ නියෝජිත ආයතන මගින් ශ්‍රේණිගත කර ඇත. ශ්‍රේණිගතකිරීම ඉතා වියදම් සහිතය. මූලික ශ්‍රේණිගතකිරීමේ ගාස්තුවට අමතරව, ශ්‍රේණිගත කිරීම නිරීක්ෂණය කිරීමට හා පවත්වාගෙන යාම සඳහා ජාත්‍යන්තර ණය වෙළෙඳපොළවල් වලින් නිතර ණය ගන්නන්ට වාර්ෂික ගාස්තුවක් ගෙවීමට සිදුවේ. ණය නිකුත් කරන වාර ගණන අනුව සමහර අවස්ථාවන්හිදී මෙම ගාස්තු අත්හැරීමක් හෝ සහනයක් ලබාදීමක් සිදුවේ. සාමාන්‍යයෙන් නිකුතුවේ ප්‍රමාණය හා සම්බන්ධ වූ අනිකුත් ගාස්තුද තිබේ.

- 1 මිස්කින්, එස්.එස්., 1995, මුදල්, බැංකු ක්‍රමය හා මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ පිළිබඳ ආර්ථික විද්‍යාව සිව්වන මුද්‍රණය, හාර්පර් කොලීන්ස්, නිව්යෝර්ක්.
- 2 අකර්ලොජ්, ජී., 1970, "ලෙමන් සඳහා වෙළෙඳපොළ, ගුණාත්මකභාවය අවිනිශ්චිතතාවය හා වෙළෙඳපොළ යාන්ත්‍රණය", ආර්ථික විද්‍යා තෙමස් සඟරාව (Quarterly Journal of Economics, 89: 488-500)
- 3 සීමිත වගකීම් සමාගමක් ලෙස ඩී.සී.ආර් 1999 අගෝස්තු මස සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද 1999 ඔක්තෝබර් මස සිට ව්‍යාපාර කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. එය ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ඩී.සී.ආර් (කොටස් හිමිකම්න් සියයට 45 ක්), ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංස්ථාව (කොටස් හිමිකම්න් සියයට 20 ක්), ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා සුළු කොටස් හිමිකම්ක් සහිත ආයතන කිහිපයක් අතර බඳවා ව්‍යාපාර සමාගමකි. ලංකා බැංකුව, මහජන බැංකුව, ජාතික සංවර්ධන බැංකුව, ඩීඑස්සී බැංකුව, රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව, හැටින් නැෂනල් බැංකුව, කොමර්ෂල් බැංකුව, සම්පත් බැංකුව, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, සේවක භාරකාර මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාව, ජාතික රක්ෂණ සංස්ථාව, යුනියන් ඇෂුවරන්ස් සමාගම, යෙන්ට්‍රල් ෆිනෑන්ස් සමාගම මේ ආයතන අතර වේ. ඩී.සී.ආර් ලංකා සමාගමේ අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය සාමාජිකයන් සත් දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වන අතර, එයින් තිදෙනෙකු ඇ.එ.ජනපදයේ ඩී.සී.ආර් හා ලංකාවේ ඩී.සී.ආර් සමාගම් නම් කල අය වන අතර, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ නියෝගවලට යටත් නොවේ. එකක් සුළු කොටස් හිමිකම් උපරිමය ණය දරීමේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීමේදී කොටස් හිමියන්ගෙන් විසඳා දෙන බලපෑම් වැලැක්වීම සඳහා සියයට 4 කට සීමා කොට තිබේ.

1 වන සංඛ්‍යා සටහන
ප්‍රධාන සමාගම් මගින් කල ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් සැසඳීමක්

	ඩී.සී.ආර්	සීබී අයි.සී.සී.ඒ.	මුඩ්ස්	ස්ටෑන්ඩර්ඩ් හා පුවර්
ආයෝජන ශ්‍රේණිය				
ඉතාමත් ඉහළ ණය යෝග්‍යතාව	AAA	AAA	Aaa	AAA
	AA+	AA+	Aa1	AA+
	AA	AA	Aa2	AA
	AA-	AA-	Aa3	AA-
ශක්තිමත් ණය යෝග්‍යතාව	A+	A+	A1	A+
	A	A	A2	A
	A-	A-	A3	A-
සතුටුදායක ණය යෝග්‍යතාව	BBB+	BBB+	Baa1	BBB+
	BBB	BBB	Baa2	BBB
	BBB-	BBB-	Baa3	BBB-
උප ආයෝජන ශ්‍රේණිය				
මධ්‍යස්ථව අනුමාන කළයුතු	BB+	BB+	Ba1	BB+
	BB	BB	Ba2	BB
	BB-	BB-	Ba3	BB-
ඉතා ඉහළ මට්ටමින් අනුමාන කළයුතු	B+	B+	B1	B+
	B	B	B2	B
	B-	B-	B3	B-
ප්‍රමාණවත් ණය පැහැර හැරීමේ අවදනම	CCC	CCC	Caa	CCC
ණය පැහැර හැරීමේ ශ්‍රේණිය	DDD	DDD	Ddd	DDD

2 වන සංඛ්‍යා සටහන ශ්‍රී ලංකාව සඳහා දිගුකාලීන ණය දර්මේ හැකියාව ශ්‍රේණිගත කිරීමේ මිනුම්	
ශ්‍රේණිය	නිර්වචනය
SL AAA	ඉහළම ණය ගුණාත්මක භාවය. ඉතා සුළු අවදානම, අවදානම් රහිත ශ්‍රී ලංකා රජයේ ණය (හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර)වලට මදක් පමණ ඉහළ අවදානම.
SL AA+ SL AA SL AA-	ඉතා ඉහළ ණය ගුණාත්මක භාවය, දඩී ආරක්‍ෂාව. අවදානම අවම තවුදු ආර්ථික තත්ත්වය අනුව කලින් කලට පුළු වශයෙන් වෙනස් විය හැක.
SL A+ SL A SL A-	ආරක්‍ෂාව සාමාන්‍ය තවුත් ප්‍රමාණවත්ය. කෙසේ වුවද අයහපත් ආර්ථිකයන් සහිත කාලවලදී අවදානම විචලනය ඉහළ මෙන්ම අවදානමද වැඩිය.
SL BBB+ SL BBB SL BBB-	ආරක්‍ෂාව සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයට පවතී. දුරදර්ශී ආයෝජනයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් සේ සැලකිය හැක. ආර්ථික පීඩනයන් තුළදී අවදානම සැලකිය යුතු ලෙස විචලනය වේ.
SL BB+ SL BB SL BB-	ආරක්‍ෂාව ආයෝජන ශ්‍රේණියට වඩා පහළ වුවද ගෙවීම් කළයුතු වීම ගෙවන බව පෙනේ. සමාගමේ වත්කම් හා කර්මාන්තයේ තත්ත්වය අනුව වත්මන් හා අනාගත ආරක්‍ෂාවන් විචලනය වියහැක. සමස්ත ගුණාත්මක භාවය නිරන්තරව උච්චාවචනයන්ට භාජනය වීමට ඉඩ ඇත.
SL B+ SL B SL B- SL CCC	ආයෝජන ශ්‍රේණියට පහළ මෙන්ම ගෙවීම් කළයුතු වීම නොගෙවීමේ අවදානමක් සහිතය. මූල්‍ය අරක්‍ෂක සාධකය ආර්ථික වක්‍ර, කර්මාන්තයෙහි තත්ත්වය සහ/හෝ සමාගමේ ලාභාලාභ අනුව පුළුල් ලෙස උච්චාවචනය වේ. ලබාගත් ශ්‍රේණිය ඉහළ හෝ පහළ ශ්‍රේණියකට නිරන්තරව වෙනස් වීමේ අවකාශය ඇත.
SL DDD	ආයෝජන ශ්‍රේණියේ පුරුදුම්වලට වඩා ඉතා පහළය. මූලික මුදල, පොලිය හා වරණීය ලාභාංශ කලට ගෙවීමේදී සැලකිය යුතු අවිනිශ්චිතතාවයන් පවතී. ආරක්‍ෂාව පවුචන අතර අසතුටුදායක ආර්ථික හෝ කර්මාන්ත තත්ත්වයන් හා සමාගමේ අසතුටුදායක වර්ධනයන් හේතුවෙන් අවදානම ඉතා සැලකිය යුතු මට්ටමක පැවැතිය හැක.
ණය වගකීම් පැහැර හැර ඇත. තිකුත් කරන්නා මූලික මුදල් හා පොලී ගෙවීම් සිදුකිරීමට අසමත්ව ඇත.	

මූලය : ඩී.සී.ආර් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ සමාගම, ශ්‍රී ලංකාව

රුපියල් ණය

රුපියල් ණය වැඩසටහන යටතේ, රජය විසින් එහි වියදම් මූල්‍යකරණය සඳහා මැදිකාලීන සහ දිගුකාලීන අරමුදල් ලබා ගනු ලැබේ. 1998දී වූ රුපියල් දශලක්ෂ 52,300 සමග සැසඳීමේදී 1999 දී මෙම ණය සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 22,985 ක දයකත්වයක් ලැබුණි. මෙම ණය සම මිලට විකුණූ අතර වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල නැමියාව සැලකිල්ලට ගෙන අධිකාරීන් විසින් තීරණය කරනු ලබන ස්ථාවර අනුපාතික අගයක් ගනු ලබයි. පසුගිය කාලයේදී මෙන්ම, අර්ථ සාධක අරමුදල සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව එක්ව මුළු දයකත්වයෙන් සියයට 70 කට වග කියමින් 1999 දී රුපියල් ණය වැඩ සටහන ප්‍රධාන දයකයෝ

වූහ. මෙම ණය සඳහා පොලී අනුපාතික සියයට 12.00 - 12.50 පරාසයක වූ අතර, කල් පිරෙන කාලසීමාවන් වසර 2, වසර 7-8 සහ වසර 9-10 වූහ.

**10.24 සංඛ්‍යා සටහන
රුපියල් ණය තිකුත් කිරීම 1999**

කල්පිරීමේ කාලය (වසර)	පරිමාණය (රුපියල් දශලක්ෂ)	පොලී අනුපාතිකය %
වසර 2	7,486	12.00
වසර 7-8	8,500	12.25
වසර 9-10	7,000	12.50
එකතුව	22,986	12.00-12.50

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ඒකක භාර

1999 මැයි මස නව ඒකක භාර දෙකක් එනම්, වණික් සශ්‍රීක ආදායම් අරමුදල සහ වණික් සශ්‍රීක දර්ශක අරමුදල සිය වැඩ කටයුතු ආරම්භ කිරීමත් සමග 1999 දී මුළු ඒකක භාර සංඛ්‍යාව 12 ක් දක්වා වර්ධනය විය. ආදායම් අරමුදල් සාපේක්ෂ වශයෙන් සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වූ නමුදු වර්ධන අරමුදල් ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි වාර්තාගත පහත යාම හේතුකොටගෙන සමස්ත කර්මාන්තය තුළ වූ ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි මද පසුබෑමක් දක්නා ලදී.

**10.25 සංඛ්‍යා සටහන
ඒකක භාර (අ)**

ශීර්ෂය	1995	1996	1997	1998	1999(ආ)
1. මුළු වත්කම්- (රුපියල් දශලක්ෂ)	2,881	2,652	3,097	2,687	2,649
2. ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම (රුපියල් දශලක්ෂ)	2,855	2,637	3,072	2,675	2,639
3. කොටස්හි ආයෝජන (රුපියල් දශලක්ෂ)	1,762	1,599	2,244	1,773	1,680
4. (3), (2) හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස	61.7	60.6	73.0	66.3	63.7
5. ඒකක හිමි මුළු ගණන	22,251	25,240	26,441	27,709	27,536
6. ඒකක භාර සංඛ්‍යාව	4	5	10	10	12

(අ) දෙසැම්බර් 31 දිනට වටිනාකම මූලාශ්‍රය : ඒකකභාර (ආ) භාවිතාලීන

මුළු ඒකක භාරයන්හි ඒකාබද්ධ ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම 1998 දී සියයට 13 කින් පහත යාමකට සංසන්දනාත්මකව, 1999 දී සියයට 1 කින් පහත වැටුණි. කොටස්වල කරන ලද ආයෝජනයන්හි 1998 දී වූ සියයට 21 කින් පහත යාමට සංසන්දනාත්මකව 1999 දී සියයට 5 කින් පහත වැටුණි. ඒකක දරන්නන් සහ ඒකක නිකුත් ප්‍රමාණය ද 1999 දී ආන්තික වශයෙන් සියයට 1 බැගින් පහත යාමක් සිදු විය. මේ අතර, එක් ඒකකයක ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම 1998 දී රුපියල් 6.77 සිට 1999 දී රුපියල් 6.72 දක්වා පහත වැටුණි.

වර්ධන අරමුදල්හි ඒකාබද්ධ ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම 1998 දී වාර්තාගත වූ සියයට 19 ක පහත යාමකට සාපේක්ෂව, 1999 දී සියයට 3 කින් පහත වැටුණි. මීට ප්‍රතිවිරුද්ධව, ආදායම් අරමුදල්හි ඒකාබද්ධ ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම 1998 දී තෙගුණයකින් වූ වර්ධනයට සංසන්දනාත්මකව, 1999 දී සියයට 20 කින් ඉහළ නැගුණි. මේ අනුව, වර්ධන අරමුදල්හි 1998 දී රුපියල් 5.18 - 9.14 පරාසයක පැවැති එක් ඒකකයක ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම 1999 දී රුපියල් 4.82 - 8.50 දක්වා (වණික් සශ්‍රීක දර්ශක අරමුදල හැර) පරාසයකට පහත වැටුණි. වර්ධන අරමුදල්හි සිදු වූ මෙම එක් ඒකකයක ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම පහත යාමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ 1999 දී කොටස් වෙළෙඳපොළ තුළ වූ කොටස් මිල ගණන්හි පහත යාමයි. මෙම අරමුදල්හි මුළු ආයෝජන ප්‍රමාණයෙන් කොටස්වල

කර ඇති ආයෝජනය සියයට 70 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් වේ. කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි සියළු කොටස් මිල දර්ශකය 1998 දී සියයට 15 ක පහත යාමට සංසන්දනාත්මකව 1999 දී සියයට 4 කින් පහත වැටුණි. ආදායම් අරමුදල්හි එක් ඒකකයක ශුද්ධ වත්කම් වටිනාකම 1998 සහ 1999 දෙවසර තුළදීම ආසන්න වශයෙන් රුපියල් 10.60 - 11.20 අතර පරාසයක විය. 1999 දී ආදායම් අරමුදල්හි මුළු ආයෝජන ප්‍රමාණයෙන් සියයට 57 ක් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි ආයෝජනය වූ අතර සියයට 41 ක් අනෙකුත් ස්ථිර ආදායම් ලබා දෙන උපකරණයන් තුළ විශේෂිත වශයෙන් ණයකර, වාණිජ පත් සහ වත්කම් සුදකුම් වශයෙන් තබන ලද නෝට්ටුවලද ආයෝජනය විය.

1999 දී වර්ධන අරමුදල්හි එක් ඒකකයක උපරිම ගැණුම් මිල රුපියල් 5.22 - 12.00 ත් අතර පරාසයක වූ අතර ආදායම් අරමුදල්හි එය රුපියල් 10.27 - 11.22 අතර පරාසයක විය. 1999 දී වර්ධන අරමුදල්හි එක් ඒකකයක අවම විකුණුම් මිල රුපියල් 4.79 - 10.26 අතර පරාසයක වූ අතර ආදායම් අරමුදල්හි එය රුපියල් 10.12 - 10.31 අතර පරාසයක පැවතිණ. 1999 අගදී වර්ධන අරමුදල්හි මුළු ඒකක දරන්නන් සංඛ්‍යාව සියයට 2 කින් පහළ ගිය අතර ඒකක නිකුත් ප්‍රමාණය සියයට 1 කින් පහත වැටිණ. මීට ප්‍රතිවිරුද්ධව, ආදායම් අරමුදල්හි මුළු ඒකක දරන්නන්ගේ සංඛ්‍යාව සහ ඒකක නිකුත් ප්‍රමාණය 1999 වර්ෂය තුළදී පිළිවෙලින් සියයට 48 කින් සහ සියයට 20 කින් ඉහළ නැගුණි.

වෙළෙඳපොළ තුළ වූ සංවර්ධනයන්ට අනුකූලව වර්ධන අරමුදල්හි අරමුදල් කළමණාකරුවන් විසින් ඒකක දරන්නන් හට සිදු විය හැකි පාඩු අවම කිරීමේ අරමුණ ඇතිව සිය ආයෝජන ව්‍යුහය විවිධාංගීකරණය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. 1998 අගදී මුළු ආයෝජන ප්‍රමාණයෙන් කොටස්වල කරන ලද ආයෝජනය සියයට 75 ක සිට 1999 දී සියයට 71 දක්වා අඩු කරන ලද අතර භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, ණයකර සහ වාණිජ පත් වැනි ණය වෙළෙඳපොළ උපකරණයන්හි කළ ආයෝජන ප්‍රමාණය 1998 දී සියයට 25 ක සිට 1999 දී සියයට 28 දක්වා වර්ධනය කර ඇත. වර්ධන අරමුදල් සැලකිලිමත් වූයේ සමස්ත ආයෝජන ව්‍යුහය තුළ කල හැකි වෙනස්කම් පිළිබඳව පමණක් නොව මෙම අරමුදල් විසින් කොටස් ආයෝජනයන් කල අංශයන් තුළ සිදු කළ හැකි වෙනස් කම් පිළිබඳවද සැලකිලිමත් විය. ඒ අනුව බැංකු, මුදල් සහ රක්ෂණ සහ වැවිලි අංශයන් තුළ සිදු කරන ලද කොටස් ආයෝජන ප්‍රමාණය අඩු කළ අතර විවිධ, මෝටර් රථ, වෙළෙඳම, හෝටල් සහ ගමනාගමන සහ නිමැවුම් අංශයන් තුළ කරන ලද ආයෝජන වර්ධනය කර ඇත.

කොටස් වෙළෙඳපොළ තුළ සිදුව ඇති පහත යාම සහ ඒකක භාරයන්හි ඇති ප්‍රයෝජනවත් භාවය නිසා මෙම කර්මාන්තයෙහි කටයුතු නගා සිටුවීමට යම් පියවරවල් ගෙන ඇත. ඒ අනුව, සමහර ආරක්ෂාකාරී සීමාවන් ඇතිව ඒකක භාරයන්හි ආයෝජනය කිරීම් සඳහා විදේශිකයින්ටද විවෘත කිරීමේ හැකියාව සලකා බලමින් පවතී.